

Διπλωματική Εργασία: Η μεταναστευτική πολιτική των ΗΠΑ, της Γερμανίας και της Ελλάδας και η διαμόρφωση ασύλου

Όνομα μεταπτυχιακού φοιτητή: Τσιμάρας Όμηρος

Αριθμός Μητρώου: ΜΘ16022

Επιβλέπουσα καθηγήτρια: Μαίρη Μπόση

Πειραιάς, 2019

Ο Όμηρος Τσιμάρας βεβαιώνω ότι το έργο που εκπονήθηκε και παρουσιάζεται στην υποβαλλόμενη διπλωματική εργασία είναι αποκλειστικά ατομικό δικό μου. Όποιες πληροφορίες και υλικό που περιέχονται έχουν αντληθεί από άλλες πηγές, έχουν καταλλήλως αναφερθεί στην παρούσα διπλωματική εργασία. Επιπλέον τελώ εν γνώσει ότι σε περίπτωση διαπίστωσης ότι δεν συντρέχουν όσα βεβαιώνονται από μέρους μου, μου αφαιρείται ανά πάσα στιγμή αμέσως ο τίτλος.

Αφιερωμένο στους γονείς μου με σεβασμό και αγάπη

« Η εκπαίδευση είναι η πνοή σε ότι μας κάνει ευτυχι-
σμένους. Είναι σαν μια υπέροχη και λαμπερή δάδα που
την έχουμε στην κατοχή μας και τη μεταλαμπαδεύουμε
στις επόμενες γενιές. »

Ευχαριστίες

Θα ήθελα καταρχήν να ευχαριστήσω το Πανεπιστήμιο Πειραιώς για τις αξίες και τις γνώσεις που μου μετέδωσε σε όλη τη διάρκεια του μεταπτυχιακού μου προγράμματος.

Ένα μεγάλο ευχαριστώ στην επιβλέπουσα καθηγήτριά μου Μαίρη Μπόση για τη σωστή καθοδήγηση και την στήριξή της στο έργο μου αυτό και στα άλλα δύο μέλη της τριμελούς επιτροπής Λιαρόπουλο Αντρέα και Κωνσταντόπουλο Ιωάννη για τις πολύτιμες συμβουλές τους.

Τέλος θέλω να ευχαριστήσω τον πατέρα μου Δημήτρη και τη μητέρα μου Μαρία για όλη τη συμπαράσταση και την αγάπη που μου έχουν δείξει όλα αυτά τα χρόνια και τον καλύτερό μου φίλο Λεωνίδα για την εμπύχωσή του.

Πίνακας περιεχομένων

Περιεχόμενα

Ευχαριστίες.....	5
Περιεχόμενα.....	6
Εισαγωγή	8
Κεφάλαιο 1: Η έννοια της μετανάστευσης και η θέση της από τη μεταπολεμική εποχή μέχρι τον 21 ^ο αιώνα	10
1.1 Εννοιολογικός προσδιορισμός - Γενικότερες θεωρίες και τύποι μετανάστευσης	10
1.2 Οι πρώτες εκφάνσεις μετανάστευσης στη μεταπολεμική διεθνή σκηνή.....	14
1.3: Η δεύτερη γενιά μεταναστών και η γενικότερη προσφορά της οικογένειας.....	16
1.4: Η μετανάστευση στον 21 ο αιώνα και η ειδικότερη ανάλυση της έννοιας οικονομικής μετανάστευσης (αίτια και αφορμές)	17
Κεφάλαιο 2 : Η μελέτη της μετανάστευσης από οικονομική και κοινωνική σκοπιά	19
2.1: Η μελέτη της μεταναστευτικής πολιτικής και η γενικότερη δυσκολία ανάλυσής της- Οι τρόποι αντιμετώπισης.....	19
2.2: Τα οικονομικά μέσα άσκησης της μεταναστευτικής πολιτικής	20
2.3: Η κοινωνική δομή της έννοιας της μετανάστευσης και η έννοια της διεθνούς ασφάλειας	22
Κεφάλαιο 3: Η μεταναστευτική πολιτική των ΗΠΑ- Η πολιτική του χωνευτηρίου	24

3.1: Η παράνομη μετανάστευση, τα ασυνόδευτα παιδιά που μεταναστεύουν από το Μεξικό στις ΗΠΑ και οι φορείς προστασίας τους. Η μεταναστευτική πολιτική του Τραμπ.....	24
3.2 Τα εκπαιδευτικά δικαιώματα των παιδιών που μεταναστεύουν στις ΗΠΑ και οι κοινωνικές διακρίσεις. Η θέση του Τραμπ.	28
3.3: Ο οικονομικός αντίκτυπος από το μεταναστευτικό και η γενικότερη αντιμετώπιση του τελευταίου από οικονομική και πολιτική σκοπιά στις ΗΠΑ	31
Κεφάλαιο 4 : Η μετανάστευση στην ΕΕ και η θέση της Γερμανίας.....	33
4.1: Η πορεία της μεταναστευτικής πολιτικής ως προς τους θεσμούς της ΕΕ - Πώς η πολυεπίπεδη διακυβέρνηση διαχειρίζεται τη μεταναστευτική πολιτική , το ευρωπαϊκό μοντέλο και οι προκλήσεις	33
4.2: Τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των μεταναστών στις ευρωπαϊκές χώρες υποδοχής τους – η δυνατότητα της ευρωπαϊκής υπηκοότητας.....	36
4.3 : Η προσφορά της Γερμανίας ως χώρα υποδοχής μεταναστών, τα οφέλη και οι δυσκολίες- Τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των ξένων πολιτών.....	38
Κεφάλαιο 5 : Η ελληνική μεταναστευτική πολιτική	42
5.1 : Οι βασικότεροι στόχοι της ελληνικής μεταναστευτικής πολιτικής και ο κοινωνικός αντίκτυπος- η ιδιαιτερότητα της ελληνικής μεταναστευτικής πολιτικής και η Πολιτογράφηση .	42
5.2: Η διευθέτηση του αριθμού υποδοχής μεταναστών και το πρόβλημα στα νησιά της χώρας από οικονομική σκοπιά	45
5.3 : Η εκπαιδευτική πολιτική για τους μετανάστες και η ένταξή τους στην ελληνική κοινωνία- οι παλιννοστούντες Έλληνες και η πολιτική ένταξής τους στην ελληνική εκπαίδευση ..	47
Κεφάλαιο 6: Το άσυλο σε ΗΠΑ, Γερμανία και Ελλάδα	50
6.1: Ο ορισμός της έννοιας του ασύλου και η λειτουργία του σε διεθνές και ευρωπαϊκό επίπεδο.....	50
6.2 : Το άσυλο στις ΗΠΑ και η ιδιομορφία του	53
6.3: Η πολιτική χορήγησης ασύλου στη Γερμανία.....	55
6.4 : Η Ελλάδα και η διαμόρφωση πολιτικής του ασύλου	60
Επίλογος- Συμπεράσματα	64
Ξενόγλωσση Βιβλιογραφία	70
Ελληνόγλωσση βιβλιογραφία	76
Ηλεκτρονικές Πηγές	80

Εισαγωγή

Στη συγκεκριμένη μεταπτυχιακή διατριβή θα γίνει λόγος στην εξωτερική μετανάστευση από τη μεταπολεμική εποχή μέχρι τον 21^ο αιώνα και ειδικότερα θα αναλυθούν οι πολιτικές ασύλου τριών χωρών, των ΗΠΑ, της Γερμανίας και της Ελλάδας. Η επιλογή αυτού του αντικειμένου μελέτης και των συγκεκριμένων χωρών έγινε γιατί είναι ιδιαίτερα εντυπωσιακή η σύγκριση χωρών που βρίσκονται σε διαφορετική κατεύθυνση μεταξύ τους. Ωστόσο η έννοια της μετανάστευσης είναι άρρηκτα συνυφασμένη με τα τρία αυτά κράτη. Τόσο το άσυλο όσο και η γενικότερη εξέταση του μεταναστευτικού ζητήματος εμπεριέχουν έννοιες πολιτικού, κοινωνικού, οικονομικού και διεθνούς περιεχομένου και έχουν απασχολήσει την ανθρωπότητα τόσο σε οικονομικό όσο και σε κοινωνικό επίπεδο. Η μετανάστευση είναι ένα φαινόμενο που έχει μεγάλη επιρροή στο διεθνές γίνεσθαι ωστόσο η κάθε χώρα υποδοχής μεταναστών της συγκεκριμένης εργασίας έχει επιλεχθεί για διαφορετικούς λόγους. Οι ΗΠΑ επιλέχθηκαν λόγω της ιδιαιτερότητάς της πολιτικής ασύλου αναφορικά λόγω της σημαντικής της θέσης ως χώρα υποδοχής μεταναστών τόσο στον 20^ο όσο και στον 21^ο αιώνα. Ακολουθεί η Γερμανία, χώρα με τη σημαντικότερη θέση για την ΕΕ. Ειδικότερα, η Γερμανία ήταν ανέκαθεν μια χώρα με ιδιαίτερο ενδιαφέρον τόσο από οικονομική όσο και από πολιτική άποψη και επίσης αποτελεί μια χώρα βασική για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Τέλος, έρχεται η Ελλάδα, η οποία επιλέχθηκε για συναισθηματικούς κατά βάση λόγους αλλά και για το γεγονός ότι είναι η πρώτη χώρα εισδοχής στην Ευρώπη για πολλούς μετανάστες.

Αναφορικά με τη δομή της εργασίας θα είναι η εξής:

Στο 1^ο κεφάλαιο θα οριστεί η έννοια της μετανάστευσης και θα γίνει αναφορά σε θεωρίες, οι οποίες ανταποκρίνονται σε ζητήματα μεταναστευτικής πολιτικής και εξυπηρετούν στην περαιτέρω μελέτη της συγκεκριμένης εργασίας. Θα γίνει διάκριση στις έννοιες μετανάστης και πρόσφυγας για την καλύτερη κατανόηση της λειτουργίας της μετανάστευσης. Πέρα από αυτό θα επισημανθούν τα αποτελέσματα των πρώτων εκφάνσεων μετανάστευσης μετά τη λήξη του Β' Παγκοσμίου Πολέμου και θα γίνει μνεία στη δεύτερη γενιά μεταναστών. Τρίτον θα γίνουν αντιληπτά τα αίτια και οι αφορμές της οικονομικής μετανάστευσης με βάση τον 21^ο αιώνα.

Στο δεύτερο κεφάλαιο θα επισημανθούν οι λόγοι για τους οποίους αδυνατεί να μελετηθεί σε βάθος η μεταναστευτική πολιτική και θα γίνει και αναφορά στους τρόπους αντιμετώπισης. Επιπρόσθετα, θα γίνει λόγος και στα οικονομικά και κοινωνικά μέσα και εργαλεία της μεταναστευτικής πολιτικής, τα οποία βασίζονται στις θεωρίες που αναλύονται στο 1^ο κεφάλαιο.

Πηγαίνοντας στο 3^ο κεφάλαιο διακρίνει κανείς την περίπτωση των ΗΠΑ και ειδικότερα τη διευθέτηση των ασυνόδευτων ανήλικων μεταναστών, τις κοινωνικές διακρίσεις στην εκπαίδευση και τους τρόπους αντιμετώπισης. Επίσης θα αναλυθούν και κάποιες από τις τοποθετήσεις του νέου Προέδρου Ντόναλντ Τραμπ αναφορικά με τη μεταναστευτική πολιτική.

Το 4^ο κεφάλαιο αφιερώνεται κατά κύριο λόγο στην ΕΕ επισημαίνοντας το πώς λειτουργεί η μεταναστευτική πολιτική σε αυτήν και δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στην έννοια της «ιθαγένειας» και στα δικαιώματα και στις υποχρεώσεις των μεταναστών όπως ορίζονται από το ευρωπαϊκό δίκαιο. Επιπρόσθετα, ως χαρακτηριστικό παράδειγμα επισημαίνεται η περίπτωση της Γερμανίας όπου και αναλύεται επιγραμματικά.

Το 5^ο κεφάλαιο επικεντρώνεται στη μεταναστευτική πολιτική της Ελλάδας. Ειδικότερα, θα αναλυθούν οι στόχοι της μεταναστευτικής πολιτικής της χώρας μας τόσο στο παρελθόν όσο και στην Ελλάδα του σήμερα. Επίσης θα γίνει μνεία τόσο στις οικονομικές επιπτώσεις όσο και στις κοινωνικές διακρίσεις αλλά και στην εκπαιδευτική πολιτική.

Τέλος, στο 6^ο κεφάλαιο θα οριστεί η σημασία της έννοιας του ασύλου από ευρωπαϊκή και διεθνή σκοπιά και θα γίνει αναφορά στη διαμόρφωση πολιτικής ασύλου στις τρεις χώρες που επιλέχθηκαν.

Επιπρόσθετα θα γνωστοποιηθούν τόσο τα αποτελέσματα όσο και τα συμπεράσματα και θα επισημανθούν και οι πηγές που χρησιμοποιήθηκαν για την εν λόγω διπλωματική εργασία.

Στην εργασία αυτήν, θα χρησιμοποιηθούν και πίνακες, οι οποίοι θα αναπαριστούν κάποια από τα δεδομένα, τα οποία θα αναλύονται.

Ως δεδομένο, της λείπουν στοιχεία που να σχετίζονται με άλλες περιόδους μετανάστευσης καθώς η εργασία περιορίζεται σε ένα συγκεκριμένο πλαίσιο. Πέρα από αυτό είναι ελάχιστες οι πηγές που κάνουν άμεση σύγκριση αυτών των τόσο όμοιων αλλά και τόσο διαφορετικών μεταναστευτικών πολιτικών μεταξύ τους.

Κεφάλαιο 1: Η έννοια της μετανάστευσης και η θέση της από τη μεταπολεμική εποχή μέχρι τον 21^ο αιώνα

1.1 Εννοιολογικός προσδιορισμός - Γενικότερες θεωρίες και τύποι μετανάστευσης

Η προσέγγιση της έννοιας της μετανάστευσης δημιουργεί πλήρη σύγχυση και αποτελεί μια πολυδιάστατη έννοια. Όπως υποστηρίχθηκε από τους Lucassen το 1997 μέσω της μετανάστευσης έρχονται σε συσχέτιση κι άλλες έννοιες διαφορετικές μεταξύ τους. Παρόλο που έχει ως βάση της κυρίως οικονομικές και πολιτικές προσεγγίσεις συνδυάζεται και με άλλες επιστήμες με τις οποίες είναι άρρηκτα συνυφασμένη όπως η κοινωνιολογία, η ανθρωπολογία, η ψυχολογία, η ιστορία, η πολιτική επιστήμη και οι διεθνείς σχέσεις, οι οποίες αν και έχουν διαφορετικό αντικείμενο μελέτης περιέχουν όλες τους όρους και γεγονότα που πηγάζουν από το φαινόμενο της μετανάστευσης. Ο Eisenstadt (Eisenstadt, 1953,σελ. 168) ορθά επισήμανε ότι «η έννοια της μετανάστευσης δεν ορίζεται με ευκολία και επηρεάζεται από μία ποικιλία παραγόντων που αλληλοεπιδρούν μεταξύ τους.» Στα χρονικά πλαίσια που κινείται αυτή η διπλωματική εργασία, η μετανάστευση, τη μεταπολεμική εποχή συνιστά ένα φαινόμενο άρρηκτα συνυφασμένο με την οικονομική επιστήμη και αυτό συνεπάγεται αυτόματα την γενικότερη σύζευξή της με τους βασικότερους οικονομικούς τομείς και τις επακόλουθες συνέπειες που προκαλούνται από αυτούς. Αυτό αποδεικνύεται από το οικονομικό μοντέλο ανάλυσης των Harris & Todaro. Ωστόσο ακόμα και στη μεταπολεμική εποχή που κατά βάση γίνεται λόγος για την οικονομική μετανάστευση υπάρχουν πολλές επιστήμες, οι οποίες τη συναποτελούν. Για να αποφευχθεί ωστόσο αυτή η σύγχυση καλό θα ήταν να οριστεί και λεκτικά η έννοια της μετανάστευσης. Υπάρχουν πολλοί και διαφορετικοί μεταξύ τους ορισμοί σχετικά με την έννοια της μετανάστευσης.

Ένας εύστοχος ορισμός για τη μετανάστευση καθίσταται αυτός του Τσαούση, ο οποίος επισήμανε ως μετανάστευση τη « μόνιμη ή προσωρινή μεταβολή του τόπου εγκατάστασης ενός ατόμου ή κοινωνικού συνόλου.» (Τσαούσης 1999,σελ.119)

Για την Schnapper (Schnapper 1991,σελ. 145) μετανάστευση ορίζεται « η μετακίνηση ατόμων από μια περιοχή ή μια χώρα σε μία άλλη.»

Ανεξάρτητα με τον ορισμό που της δίνεται η μετανάστευση μπορεί να καταλαμβάνει τις εξής μορφές, την εσωτερική και την εξωτερική. Μπορεί να γίνει είτε ηθελημένα είτε όχι. Ειδικότερα η εσωτερική μετανάστευση σχετίζεται με τη μετανάστευση που αφορά το εσωτερικό της χώρας και συγκεκριμένα αναφέρεται ως « η μετακίνηση από τη μία περιοχή σε μία άλλη». (Schnapper ,1991,σελ.145)

Από την άλλη υπάρχει και η εξωτερική μετανάστευση που έχει να κάνει με τη «μετακίνηση από μία χώρα στο εσωτερικό μιας άλλης χώρας». (Schnapper ,1991, σελ. 146)

Κάθε τύπος μετανάστευσης αποτελεί μια νέα έκβαση στη μεταναστευτική πολιτική. Έτσι η επιστήμη βρίσκεται αντιμέτωπη και με άλλες εννοιολογικές τοποθετήσεις και συγκεκριμένα με τις έννοιες του πρόσφυγα και μετανάστη. Αρχικά δεν υπάρχει νομική σημασία της έννοιας του μετανάστη. Ωστόσο όπως ορίζεται από την υπηρεσία των κοινωνικών και οικονομικών υποθέσεων του ΟΗΕ «ο μετανάστης είναι αυτός, ο οποίος αποφασίζει να αλλάξει τον τόπο κατοικίας του ανεξάρτητα από το λόγο ή το νομικό καθεστώς που αυτό συνεπάγεται.» (Περιφερειακό Κέντρο Πληροφόρησης των Ηνωμένων Εθνών,2019)

Από την άλλη πλευρά ο πρόσφυγας ορίζεται από την ύπατη αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τους πρόσφυγες ως «ένα μεμονωμένο άτομο ή ένα κοινωνικό σύνολο, το οποίο λόγω μιας έντονης φοβίας που προέρχεται από τη νομική κατάρρευση στην περιοχή από την οποία προέρχεται λόγω βίας, διώξεων και διαμαχών, δεν μπορεί και δεν έχει τη δυνατότητα να επιστρέψει στο κράτος, στο οποίο ανήκει και καταφεύγει έξω από τη χώρα καταγωγής του με το δικαίωμα διεθνούς προστασίας.» (American Immigration Council,2018,σελ.134)

Στη συγκεκριμένη διπλωματική εργασία θα αναλυθεί η εξωτερική μετανάστευση και θα αναζητηθούν τα αίτια και οι επιπτώσεις που προέρχονται από αυτήν. Για να επιτευχθεί αυτό γίνεται ανάλυση των θεωριών που έχουν αντικείμενό τους τη μετανάστευση.

Έπειτα από διάφορες μελέτες διαπιστώθηκε από τη Μουσούρου (1991, σελ. 55-67) ότι λαμβάνοντας τη μετανάστευση από οικονομική σκοπιά θα ερχόταν κανείς στο συμπέρασμα πως οι βασικότερες οικονομικές θεωρίες μετανάστευσης είναι δύο, η μαρξιστική- λενινιστική και η νεοκλασική θεωρία. Ωστόσο όπως αποδεικνύουν και οι δύο θεωρίες οδηγούν σε κάποιες εσφαλμένες εκτιμήσεις και χρειάζεται να επαναπροσδιοριστούν .

Συγκεκριμένα, αν γινόταν μία οικονομική ανάλυση αναφορικά με τον πληθυσμό και τη δυνατότητα συντήρησής του δεν θα μπορούσε να γίνει μια σωστή αντιστοίχιση σε βαθμό που να μπορούσε να εξηγηθεί η μαρξιστική προσέγγιση. Από την άλλη πλευρά δεν θα έπρεπε να παραβλέψει κανείς ότι βοηθά στην κατανόηση της έννοιας του υπερπληθυσμού, ο οποίος όπως ορίζει ο Μαρξ έχει να κάνει με έναν βιομηχανικό εφεδρικό στρατό. (Μαρξ, 1978, σελ.655)

Η έννοια του βιομηχανικού εφεδρικού στρατού ωστόσο συνάντησε την κριτική του Piore, ο οποίος το 1979 υποστήριξε σε γενικές γραμμές ότι οι μετανάστες δεν λειτουργούν ως υποκατάστατο για τους υπόλοιπους εργάτες αλλά ασχολούνται με μια διαφορετική αγορά εργασίας που σχετίζεται περισσότερο με την έννοια της ανειδίκευτης εργασίας.

Εδώ για την εναρμόνιση των εννοιών «εργασίας» και «κεφαλαίου» θα γίνει αναφορά στον όρο του καταμερισμού εργασίας έτσι ώστε να διακριθούν τα όρια που υπάρχουν ανάμεσα στο κεφάλαιο και την εργασία. Ο Jackson αναλύοντας τον όρο του καταμερισμού εργασίας εντόπισε ότι υπάρχουν τέσσερις βασικές επιπτώσεις που

προέρχονται από αυτόν και έρχονται σε αλληλεπίδραση μεταξύ τους. Πρώτον η διαπραγματευτική ισχύς της εργατικής τάξης λόγω του λεγόμενου κατά Μαρξ «εφεδρικού βιομηχανικού στρατού αν βρίσκεται σε χαμηλό βαθμό αδυνατεί να συγκρατήσει σε φυσιολογικά πλαίσια την αμοιβή της εργασίας και δεν θα μπορέσει να υπάρξει οικονομική ανάπτυξη. (Jackson,1986, σελ. 79) Σ αυτό ίσως θα συμφωνούσε και ο Piore.

Δεύτερον, όταν πραγματοποιείται καταμερισμός εργασίας, η αξιολόγηση της ποιότητας της εργατικής δύναμης στη χώρα υποδοχής δεν θα μπορεί να βελτιωθεί τη στιγμή που θα υπάρχει έντονο το στοιχείο της επιλεκτικότητας των μηχανισμών που είναι υπεύθυνοι για το αλλοδαπό εργατικό δυναμικό. (Jackson,1986 ό.π. σελ.80) Πέρα από αυτό αν υπάρχει επιλεκτικότητα θα γίνεται δεκτός από τη χώρα υποδοχής ο ικανότερος και ευφυέστερος πληθυσμός για εργασία ενώ η χώρα αποστολής θα είναι εκείνη, η οποία θα χάσει το ικανότερο εργατικό της προσωπικό.

Τρίτον, με τον καταμερισμό της εργασίας η χώρα υποδοχής κερδίζει τόσο σε επίπεδο εργατικού δυναμικού όσο και σε επίπεδο εξέλιξης των ανθρώπων που αξιοποιούν τις ικανότητές τους και εισέρχονται σε αυτήν λόγω των καλύτερων ευκαιριών και βιοτικού επιπέδου που αναλογούν με τις ικανότητές τους. (Jackson,1986 ό.π. σελ.80)

Στον αντίποδα υπάρχει και η τέταρτη επίπτωση, κατά την οποία λόγω του καταμερισμού εργασίας η εργατική τάξη δεν μπορεί να εντοπίζει τα συμφέροντα που αφορούν τους γηγενείς και αλλοδαπούς εργαζόμενους. (Jackson,1986 ό.π. σελ.80) Ως εκ τούτου όλη αυτή η ανισομέρεια οδηγεί σε αδιέξοδο.

Η μελέτη αυτή του Jackson είναι ιδιαίτερα σημαντική και έρχεται σε συσχέτιση με το κοινωνικό στάτους των μεταναστευτικών ροών.

Μία δεύτερη θεωρία που επισημαίνεται είναι η νεοκλασική θεωρία, η οποία βασίστηκε στη θεωρία της προσφοράς και της ζήτησης. Συγκεκριμένα, η θεωρία αυτή προσεγγίζεται υπό τους όρους της αγοράς και της αγοραστικής δύναμης και αν εξεταζόταν υπό μεταναστευτική σκοπιά θα γινόταν αντιληπτό ότι κατά αυτήν όποιο κράτος έχει μεγαλύτερη ζήτηση εργασίας από ότι προσφορά θα χρειαστεί να αντλήσει εργατικό δυναμικό από μία άλλη χώρα, στην οποία η προσφορά είναι μεγαλύτερη από τη ζήτηση. (Μουσουρού, 1991,ό.π. σελ.67) Βάσει των προαναφερθέντων προκύπτει ότι η έννοια της προσφοράς και ζήτησης επιφέρει την έννοια του κέρδους. (Σαμπατάκου,2010, σελ.59).

Μία αξιοσημείωτη θεωρία που προέρχεται από τη νεοκλασική θεωρία και υπάρχει εξίσου στο οικονομικό πεδίο μελέτης της μετανάστευσης είναι η θεωρία της δυαδικής αγοράς ή του δυαδισμού εργασίας. Κατά τη συγκεκριμένη θεωρία «η μετανάστευση βασίζεται στις ανάγκες που δημιουργεί η αγορά εργασίας και αντίκειται στην έννοια και στα μοντέλα εκλογίκευσης των επιλογών.» (Massey et al,1993, σελ.440). Μια βασική έννοια που είναι αναγκαία για τη σημασία των θεωριών αυτών είναι της ανισομερούς ανάπτυξης.

Αναφορικά με τις θεωρίες μεταναστευτικής πολιτικής που προέρχονται από τον κλάδο της οικονομίας για να εξεταστούν και να τις αναλυθούν επιστημονικά πρέπει να επισημανθεί και να ληφθεί σοβαρά η άποψη της Green, η οποία είναι μια οικονομικοκεντρική προσέγγιση. Το 2004 υποστήριξε ότι όλες οι οικονομικές θεωρίες της

μετανάστευσης έχουν δύο κοινούς βασικούς πυρήνες, ο πρώτος των οποίων είναι αυτός της ανισότητας σχετικά με τις ευκαιρίες και τα οφέλη που προσφέρονται και ο δεύτερος αναφέρεται στην έννοια της φτώχειας και του GDP. (Green, 2004,σελ 57-66) Η έννοια της ανισομερούς οικονομικής ανάπτυξης μελετήθηκε όμως από τους Νικολανάκο και Amin , οι οποίοι επισήμαναν ότι «ένα οικονομικά αναπτυγμένο κέντρο» συγκριτικά με μία «υποανάπτυκτη περιφέρεια» μας διασαφηνίζει και εξυπηρετεί στην πλήρη κατανόηση της έννοιας της ανισομέρειας και των επιπτώσεων της. (Amin,1973·Νικολινάκος,1977 σε Μουσούρου σελ.59)

Τέλος υπάρχει και η θεωρία του «μέσου επιπέδου», η οποία είναι μια σύζευξη ανάμεσα στη μαρξιστική και τη νεοκλασική θεωρία.

Οι οικονομικές προσεγγίσεις της μετανάστευσης δεν είναι όμως το μόνο αντικείμενο. Πέρα από τις οικονομικές θεωρίες μία άλλη τοποθέτηση ως προς τη μεταναστευτική πολιτική είναι η κοινωνιολογική προσέγγιση. Έχει δύο τύπους, τη μακροκοινωνιολογική και τη μικροκοινωνιολογική θεώρηση. (Μουσούρου,1991 ό.π. σελ.82-85) Ειδικότερα, η μακροκοινωνιολογική θεώρηση είναι άρρηκτα συνυφασμένη με τη θεωρία της έλξης και της απώθησης και αναλύει μία σειρά από «κοινωνιολογικές, οικονομικές και δημογραφικές παραμέτρους» και γενικότερα παραμέτρους που αφορούν τόσο τις χώρες αποστολής όσο και τις χώρες υποδοχής. (Μουσούρου,1991,ό.π. σελ.82) Από την άλλη πλευρά στην κοινωνιολογική προσέγγιση της μετανάστευσης υπάρχει και η μικροκοινωνιολογική προσέγγιση. Η εν λόγω θεωρία επικεντρώνεται στα άτομα και στις οικογενειακές δομές που τα αποτελούν και προσδιορίζει με αυτόν τον τρόπο τη συμπεριφορά του μετανάστη. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι το άρθρο της Lauby και του Stark που μελέτησαν την ατομική μετανάστευση των γυναικών από τις Φιλιππίνες το 1988.

Για να γίνουν κατανοητές λεπτομερώς οι θεωρίες αυτές θα πρέπει να αναλυθούν και άλλες έννοιες, η σημασία των οποίων είναι καθοριστική για επιστημονικά ορθά συμπεράσματα. Ένας πολύ σημαντικός παράγοντας με τον οποίο πρέπει να ταυτιστεί τη μετανάστευση είναι η έννοια της υπηκοότητας. Σύμφωνα με τον Marshall (1977, σελ.28), «υπηκοότητα ορίζεται το στάτους το οποίο απονέμεται στα πλήρη μέρη της κοινωνίας και διακρίνεται σε τρεις παραμέτρους.»

Πρώτον αναφέρεται στα δικαιώματα που έχει ο πολίτης και σχετίζονται με την ατομική του ελευθερία και ότι αφορά τις προσωπικές του επιλογές και κατευθύνσεις. Δεύτερον, τα πολιτικά δικαιώματα που κάποιος έχει με τη δυνατότητα του « εκλέγειν και εκλέγεσθαι».Τρίτον, τα κοινωνικά δικαιώματα που καθιστούν το άτομο μέλος της κοινωνίας και του προσδίδουν τις παροχές του κοινωνικού κράτους. (Marshall,1977 ό.π.σελ.28)

Συνεπώς με την έννοια της υπηκοότητας επιτυγχάνεται να αξιολογηθεί η ορθότητα των θεωριών έτσι ώστε να μην υπάρξουν ολισθήματα καθώς ο όρος αυτός καθορίζει τις δημογραφικές και πολιτισμικές διαφορές των μεταναστών.

1.2 Οι πρώτες εκφάνσεις μετανάστευσης στη μεταπολεμική διεθνή σκηνή

Μετά την προπολεμική μετανάστευση χρονικά έρχεται η μεταπολεμική μετανάστευση, για την οποία θα γίνει λόγος στη συγκεκριμένη παράγραφο. Εν αντιθέσει με την προπολεμική μετανάστευση, η μεταπολεμική μετανάστευση παρακολουθείται σε μια εντελώς διαφορετική εποχή μετά το 1945, μια εποχή με εντελώς διαφορετικές παραδοσιακές διεθνείς δομές μεταναστεύσεων βαθύτατα επηρεασμένες από την ανάγκη για οικονομική ανέλιξη. (Μουσούρου,1991,ό.π. σελ.34) Μετά το Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο οι κοινωνικές ροές άλλαξαν ριζικά και οι χώρες της νοτιοανατολικής Ευρώπης άρχισαν να μαστίζονται από πείνα και φτώχεια. Γι' αυτόν ακριβώς το λόγο παρατηρήθηκε μια μαζική μετανάστευση από αυτές τις χώρες (Ελλάδα, Ιταλία, Ισπανία). Συγκεκριμένα, κατά την περίοδο των ετών 1950-1970 διαπιστώθηκε στην Ευρώπη το λεγόμενο «φορντικό μοντέλο», κατά το οποίο προωθούνταν η αξιοποίηση της εργασίας από «φθηνά εργατικά χέρια» στις ΗΠΑ και στις χώρες της Βόρειας Ευρώπης. (Αμίτσης& Λαζαρίδη,2001, σελ.24) Επιπρόσθετα, η αστικοποίηση συνετέλεσε κι αυτή σημαντικά στο να ενισχυθεί η μετανάστευση για τις βιομηχανικές πόλεις της Βόρειας Ευρώπης, των ΗΠΑ , του Καναδά και της Αυστραλίας.

Αντίθετα με την προπολεμική μετανάστευση στη μεταπολεμική μετανάστευση υφίσταται μια γενικότερη τάση των μεταναστών να μεταναστεύουν και στην Αυστραλία όταν στην προπολεμική μετανάστευση βασική χώρα υποδοχής ήταν οι ΗΠΑ. (Τάμης,1993,σελ. 277)

Αυτό δεν σήμαινε ωστόσο το γεγονός ότι δεν υπήρχαν και ρεύματα μεταναστών στη Δυτική και τη Βόρεια Ευρώπη. Ας επισημανθούν λοιπόν τα ρεύματα της πρώτης γενιάς μεταναστών έτσι ώστε να αναζητηθεί ο αντίκτυπος που είχαν στη μετανάστευση του σήμερα.

Ειδικότερα, αναφορικά με τη μετανάστευση που υπήρχε εντός Ευρώπης παρατηρήθηκε την περίοδο 1955-1973 να υπάρχουν τέσσερις φάσεις που χαρακτήρισαν τις μεταναστευτικές ροές. (Παπαδάκης& Τσίμπος,1990,σελ.62-65)

Όπως υποστηρίζουν οι Παπαδάκης και Τσίμπος (1990, σελ. 62-65) στην πρώτη φάση η οποία υπολογίζεται από το 1955 έως το 1959 υπήρχε μία μεταναστευτική περίοδος κατά την οποία παρατηρήθηκε ένα ρεύμα μεταναστών προς τις χώρες της Ευρώπης. Η δεύτερη φάση που χρονολογείται από το 1960 μέχρι το 1966 αφορά κατά βάση

την Ελλάδα και έχει να κάνει με τη μαζική εισδοχή μεταναστών σε χώρες της βορειοδυτικής Ευρώπης και ειδικότερα στη Δυτική Γερμανία. Στη συνέχεια, στην τρίτη φάση, η οποία ήταν από το 1967 έως το 1968) παρουσιάζεται η λεγόμενη «οικονομική ύφεση» στην Ευρώπη και αυτό σήμανε την ελαχιστοποίηση των εκφάνσεων μεταναστευσης γι' αυτήν τη μονοετία. Τέλος, στην τέταρτη φάση, η οποία ήταν από το 1969 έως το 1972 εμφανίζεται το ενδεχόμενο της παλιννόστησης της πρώτης και της δεύτερης γενιάς μεταναστών. Επηρέασε και την Ελλάδα. (Παπαδάκης& Τσίμπος, 1990 σελ.62-65)

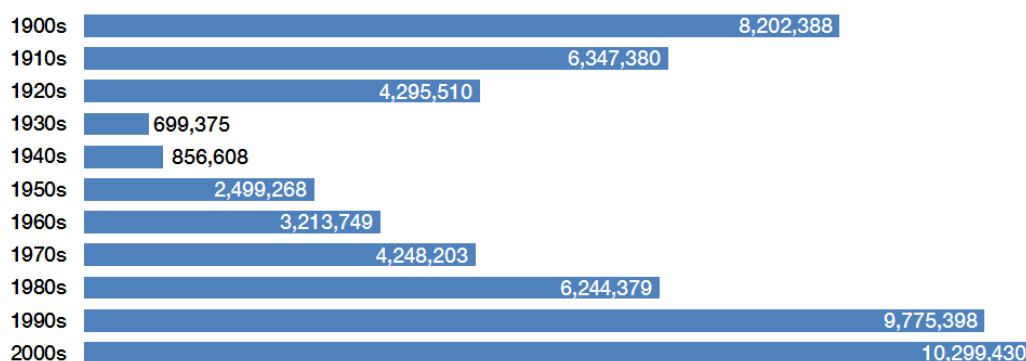
Αναμφισβήτητα η μεταπολεμική διεθνής σκηνή χαρακτηριζόταν από πολλά νέα στοιχεία και είχε μεγάλο αντίκτυπο στη γενικότερη κατάσταση της πορείας της μεταναστευτικής πολιτικής. Η συμβολή της ήταν πολύ καθοριστική και επικεντρώθηκαν πολλές μελέτες πάνω σε αυτήν.

Στο παρακάτω σχήμα διαφαίνονται οι καταγραφές των πρώτων μεταναστευτικών ροών στις ΗΠΑ για τη μεταπολεμική εποχή.

Ειδικότερα παρατηρείται μια γενικότερη τάση προς αύξηση των μεταναστευτικών ροών από τη δεκαετία του 1950 μέχρι σήμερα, όταν την εποχή πριν το Β' Παγκόσμιο πόλεμο υπήρχε ριζική μείωση λόγω του οικονομικού κραχ.

100 years of immigration to the US

Persons obtaining lawful permanent resident status, 1900-2009, US Department of Homeland Security

Source: 2015 Yearbook of Immigration Statistics, Department of Homeland Security

Αυτές οι εκφάνσεις οδηγούν στην περαιτέρω ανάγκη για διευθέτηση και επίλυση του μεταναστευτικού προβλήματος τόσο στην Ευρώπη όσο και στις ΗΠΑ.

1.3: Η δεύτερη γενιά μεταναστών και η γενικότερη προσφορά της οικογένειας

Η δεύτερη γενιά μεταναστών αποτελεί μια πολύ σημαντική συνεισφορά στη μελέτη της μεταναστευτικής πολιτικής και στη γενικότερη εξέλιξη των μεταναστευτικών ρευμάτων. Δεύτερη γενιά μεταναστών ορίζονται όσα παιδιά γεννιούνται στη χώρα όπου είχαν μεταναστεύσει οι γονείς τους, οι οποίοι αποτελούν την πρώτη γενιά μεταναστών. (Crul & Vermeulen, 2003, σελ. 968-969; Portes & Zhou, 1993, σελ. 77-80). Ο Portes, όντας ο βασικός μελετητής της δεύτερης γενιάς μεταναστών εντόπισε ότι η διαδικασία της ενσωμάτωσής τους στη χώρα που γεννήθηκαν καθίσταται δύσκολη και έχει ως άξονα τις εξής παραμέτρους:

Πρώτον, την ιστορία της πρώτης γενιάς και την επιρροή της στην κοινωνία. Δεύτερον, τις δυσκολίες οικονομικού και πολιτιστικού επιπέδου που καλείται να αντιμετωπίσει στην νέα κοινωνία της χώρας διαμονής του. Σε αυτό τίθεται και το ζήτημα της διαφοράς του με το γηγενή πληθυσμό. Τρίτον, ο ρόλος της διαμόρφωσης του χαρακτήρα του μέσω των εκπαιδευτικών δομών της χώρας που μεταναστεύει σε συνδυασμό με τη διατήρηση της πολιτισμικής κληρονομιάς από τη χώρα καταγωγής του. (Portes & Zhou 1993, ό.π. σελ. 77) Η δυσκολία προσαρμογής της ήταν πολλές φορές ένα εγχείρημα ιδιαίτερα πολύπλοκο τόσο για την ίδια την οικογένεια όσο και για τη χώρα διαμονής. Συγκεκριμένα, ο ρόλος της οικογένειας καθίσταται πρωταρχικός στην καλύτερη προσαρμογή της δεύτερης γενιάς μεταναστών στη χώρα διαμονής. Αν προσαρμοστούν ομαλά, θα είναι ομαλή και η προσαρμογή τους αλλά και η προσφορά τους στην κοινωνία και θα μπορούν να μεταλαμπαδεύσουν αξίες και ιδανικά στις επόμενες γενιές.

Σύμφωνα με τη Zeroulu (Zeroulou, 1985, σελ. 19-22) η οικογένεια επενδύει για να εκπαιδεύσει όσο γίνεται με τα καλύτερα εφόδια τα παιδιά έτσι ώστε αυτά να προσαρμοστούν πιο εύκολα και αποσκοπούν στην σχολική τους επιτυχία ως κοινωνική καταξίωση και της ίδιας. Πέρα από αυτό υπάρχει και η άποψη του Ogbu (Ogbu, 1992, σελ. 11) κατά τον οποίο όσες οικογένειες μετανάστευσαν οικειοθελώς θα αναζητούν πάντα την κοινωνική καταξίωση και θα φροντίσουν την όσο γίνεται καλύτερη προσαρμογή των παιδιών τους στην παιδία της χώρας διαμονής τους. Ειδικότερα, η οικογένεια αποζητά για τα παιδιά να τους προσδώσει τα εφόδια έτσι ώστε να δεχτούν όλα τα ερεθίσματα της κοινωνίας που θα συντελέσουν με τη σειρά τους στο να επιβιώσουν οικονομικά και κοινωνικά. Μία επιπλέον διάσταση που θα πρέπει ωστόσο να ληφθεί σοβαρά υπόψιν είναι το γεγονός ότι δεν έχει μόνο σημασία το αν η δεύτερη γενιά θα ενσωματωθεί και θα ενταχθεί στην κοινωνία αλλά και σε

ποιο μέρος της κοινωνίας θα καταλήξει και θα ανήκει. (Αθανασοπούλου,2009,σελ. 186)

Αυτή η παράμετρος είναι σπουδαίο αντικείμενο μελέτης και θα γίνει περεταίρω κατανητή στα συμπεράσματα.

1.4: Η μετανάστευση στον 21 ο αιώνα και η ειδικότερη ανάλυση της έννοιας οικονομικής μετανάστευσης (αίτια και αφορμές)

Η οικονομική μετανάστευση αποτελεί χαρακτηριστικό της κάθε γενιάς μεταναστών και έχει ίσως τις πιο βασικές πτυχές μετανάστευσης. Αναμφισβήτητα η εν λόγω μορφή μετανάστευσης είναι στενά συνδεδεμένη με την έννοια της παγκοσμιοποίησης. Σύμφωνα με τον Andrew Heywood με τον όρο παγκοσμιοποίηση νοείται «ένας πολύπλοκος ιστός διασυνδέσεων» (Heywood A. ,2000,σελ. 224) Χρησιμοποιείται πολύ συχνά στην ανάλυση της διεθνούς πολιτικής και της οικονομίας. Ειδικότερα, η οικονομία συνιστά βασικό δείκτη αξιολόγησης της μετανάστευσης και της προσδίδει υπόσταση που αρμόζει σε έναν από τους βασικούς λόγους της τελευταίας, της ανάγκης για επιβίωση και επαγγελματική ανέλιξη.

Ευρέως γνωστός είναι ο όρος « Brain Drain” σύμφωνα με τον οποίο υφίσταται μια τάση οι εξειδικευμένοι εργαζόμενοι να αναζητούν εργασία στις πιο αναπτυγμένες χώρες ενώ ταυτόχρονα παρατηρείται και η ενθάρρυνση της ανειδίκευτης παράνομης εργασίας. (Hunger,2002, σελ.4)

Στη σύγχρονη εποχή παρατηρείται μια γενικότερη τάση για αναζήτηση μιας καλύτερης ζωής. Αυτό ωστόσο δεν σημαίνει ότι τα αίτια είναι η πείνα και η φτώχεια όπως ακριβώς στη μεταπολεμική μετανάστευση του '50, του '60 και του '70. Θα μπορούσαν να είναι και αυτά στοιχεία που συντελούν σε αυτήν δεν είναι όμως τα μοναδικά καθώς έχουν προστεθεί κι άλλα στοιχεία.

Η μετανάστευση στη σύγχρονη εποχή του 21 ου αιώνα δεν αφορά απλά τους μετανάστες που προέρχονται από τις αναπτυσσόμενες χώρες και μεταναστεύουν στις οικονομικά αναπτυγμένες αλλά και τις μη βιομηχανικά αναπτυγμένες χώρες, από τις οποίες οι πολίτες τους μεταναστεύουν στις βιομηχανικά αναπτυγμένες.

Μία ακόμα πολύ σημαντική παράμετρος της μετανάστευσης είναι η αναζήτηση μιας καλύτερης ζωής με στόχο την αύξηση του βιοτικού επιπέδου και όχι μόνο για όσους βρίσκονται σε δυσμενή οικονομική θέση. Αν εστίαζε κανείς την προσοχή του στα

κύματα των προσφύγων αλλά και των γενικότερων εκφάνσεων της μετανάστευσης θα γινόταν αντιληπτό ότι υπάρχουν πάρα πολλά ρεύματα μεταναστών από την ΕΕ στις ΗΠΑ παρόλο που η ΕΕ ανήκει στις αναπτυγμένες περιοχές του κόσμου. Συγκεκριμένα, τα τελευταία χρόνια παρατηρείται η τάση πολλών Ευρωπαίων να εγκαταλείπουν την Ευρώπη και να κατευθύνονται στις ΗΠΑ γεγονός που είχε γίνει και στους παλαιότερους αιώνες. (Alperin& Batalova,2018)

Επιπρόσθετα, παρατηρείται μια ιδιαίτερα υψηλή κατάρτιση των Ευρωπαίων αυτών τόσο από γλωσσική όσο και από ακαδημαϊκή άποψη ακόμα και περισσότερη σε σύγκριση με τους γηγενείς και τις άλλες εθνικότητες μεταναστών. (Alperin& Batalova,2018)

Ωστόσο αυτή η διεθνοποίηση της οικονομίας μέσω των μεταναστευτικών ροών δεν φέρνει πάντα θετικά αποτελέσματα. Ειδικότερα, πολλές φορές συνεπάγεται την ανισομέρεια ανάμεσα στις ήδη αναπτυγμένες χώρες και συχνά αυξάνεται υπερβολικά η πίεση στην εργασία καθώς υπάρχει υπερπροσφορά. (Βεντούρα,1994, σελ.16) Αυτό το χάσμα ανάμεσα στις χώρες δημιουργεί προβλήματα τόσο από άποψη πολιτικής και οικονομίας όσο και από άποψη κοινωνιολογική. Η παγκοσμιοποίηση της οικονομίας οδηγεί πολύ συχνά σε συρράξεις και ανταγωνισμό ανάμεσα στις κοινωνίες. Ο ανταγωνισμός αυτός ως απόρροια οδηγεί σε πολλές παραμέτρους τόσο από οικονομική όσο και από κοινωνική σκοπιά. Η κρίση αυτή που προκύπτει είναι όχι μόνο οικονομική αλλά και πολιτική όσο και κοινωνική. Πολλοί θα τη χαρακτήριζαν και ανθρωπιστική. Οι διαστάσεις αυτές είναι αντικείμενο προς απασχόληση πολλών ερευνητών και μελετητών και έρχεται σε άμεση συσχέτιση με τη μεταναστευτική πολιτική ανεξάρτητα από το ποιό έτος βρίσκεται αυτή.

Κεφάλαιο 2 : Η μελέτη της μετανάστευσης από οικονομική και κοινωνική σκοπιά

2.1: Η μελέτη της μεταναστευτικής πολιτικής και η γενικότερη δυσκολία ανάλυσής της- Οι τρόποι αντιμετώπισης

Η μελέτη της μεταναστευτικής πολιτικής συνιστά ένα αρκετά δύσκολο φαινόμενο καθώς ορισμένοι μελετητές της παρατηρούν ότι τα κράτη τις περισσότερες φορές αποτυγχάνουν να κατανοήσουν τη μετανάστευση τόσο ως έννοια όσο και αναφορικά με τις επιρροές της στην κοινωνία. (Castles,2003,σελ.852)

Πέρα από αυτό δεν επιτυγχάνεται η διασαφήνιση των όρων και οι περισσότεροι ερευνητές βασίζονται στη μελέτη της μετανάστευσης υπό στενή και όχι υπό ευρεία έννοια και δεν προσπαθούν να αναζητήσουν τη λεπτομέρεια. (Castles,2003,ό.π.σελ,852-853)

Όπως υποστηρίζεται, στο παρελθόν ο όρος της ανθρώπινης μετανάστευσης ήταν τόσο πολύ περίπλοκος ώστε μπόρεσαν να επιτευχθούν μόνο ορισμένα σημάδια της μετανάστευσης.

Πέρα από αυτό τα δεδομένα, οι όροι και τα εργαλεία έρευνας πολλές φορές καθίστανται προβληματικά καθώς αδυνατούν να προσεγγίσουν με απόλυτη ακρίβεια τη μελέτη της μεταναστευτικής πολιτικής και να βοηθήσουν στην κατανόηση της πορείας του κόσμου ενώ αντιθέτως δίνουν κάποια ελάχιστα στοιχεία που απαντούν σε κάποια ερωτήματα. (Black& Skeldon 2009,σελ.5-6) Ο Castles (2003,ό.π.σελ. 857) εντόπισε ότι η δυσκολία και η αποτυχία των μεταναστευτικών πολιτικών έγκειται σε τρεις παράγοντες.

Πρώτον, η έννοια της παγκοσμιοποίησης, όρος ο οποίος συνεπάγεται το άνοιγμα των συνόρων και την αύξηση της διακίνησης μεταναστών στον κόσμο. Ως αποτέλεσμα επιτυγχάνεται η προώθηση της πολυπολιτισμικότητας και η ανταλλαγή μεταξύ της κουλτούρας διαφορετικών κρατών με διαφορετικά ήθη και έθιμα μεταξύ τους. Από την άλλη πλευρά όπως επισημαίνει δεν είναι εφικτή η πρακτική εφαρμογή της σε όλους τους τομείς και έτσι οδηγούνται με αυτόν τον τρόπο οι μεταναστευτικές πολιτικές στην αποτυχία.

Δεύτερον, επισημαίνεται η έννοια του υπερεθνικισμού, έννοια που προέρχεται από την παγκοσμιοποίηση και συνεπάγεται την υπέρμετρη αφοσίωση στην πατρίδα και στα ήθη και στα έθιμα της τελευταίας και την ανάγκη για την υπεράσπισή της και το χάσμα Βορρά- Νότου.

Τρίτον, αναφέρει την έννοια των πολιτικών συστημάτων κατά τα οποία αδυνατεί να εφαρμοστεί σε πράξη μια ενιαία πολιτική και υπάρχει χάσμα ανάμεσα στα κόμματα. Τα δημοκρατικά κόμματα είναι υπέρ της μετανάστευσης ενώ τα λιγότερο δημοκρατικά και περισσότερο συντηρητικά δεν θεωρούν ότι η μετανάστευση είναι συμβατή

με τα συμφέροντα των πολλών, με αποτέλεσμα να μην μπορεί να οριστεί η μετανάστευση ενιαία.

Γι' αυτόν το λόγο ακριβώς εύστοχη αντιμετώπιση θα ήταν να εξεταστεί η μεταναστευτική πολιτική των χωρών υποδοχής μεμονωμένα. Στη μελέτη αυτή θα προκύψει μία πολύ σημαντική διάκριση ανάμεσα στις μεταναστευτικές πολιτικές των κρατών ανάλογα με τη θέση της κοινωνίας προς τους μετανάστες. Ειδικότερα όπως επισημαίνει και ο Böhnning υπάρχουν τα κράτη με πολιτική αφομοίωσης των μεταναστών και τα κράτη με πολιτική μη αφομοίωσης των μεταναστών. (Böhnning,1974, σελ.132) Η συγκεκριμένη διάκριση σχετίζεται με πολλούς παράγοντες που επηρεάζουν τη μεταναστευτική πολιτική.

Σύμφωνα με τη Green (2004, σελ. 73) η πολιτική αφομοίωσης είναι άρρηκτα συνυφασμένη με την έννοια του «χωνευτηρίου» και ειδικότερα επισημαίνει το ότι « μέσω αυτής της πολιτικής τα κράτη οδηγούνται στην εξάλειψη των πολιτισμικών διαφορών και γίνονται ένα ενιαίο σύνολο.»

Από την άλλη πλευρά οι χώρες με πολιτική μη αφομοίωσης των μεταναστών έχουν μια πολύ διαφορετική κατεύθυνση. Συγκεκριμένα είναι βαθύτατα επηρεασμένες από την έννοια του καπιταλισμού και της αγοράς και αποσκοπούν σε μια οργανωμένη εκπαίδευση και στην παροχή καλών υποδομών . (Böhnning,1974,ό.π. σελ.132)

Ως αποτέλεσμα δημιουργείται πολύ μεγάλη προσφορά εργασίας και ως αντιμετώπιση ο μετανάστης λαμβάνεται υπόψιν ως ένας προσωρινός εργάτης κι όχι σαν ένας πολίτης του κράτους στο οποίο μεταναστεύει. (Μουσούρου,1991,ό.π. σελ.147)

2.2: Τα οικονομικά μέσα άσκησης της μεταναστευτικής πολιτικής

Η οικονομία παίζει καθοριστικό ρόλο για να γίνει κατανοητή η έννοια της μετανάστευσης καθώς είναι σε πολλά σημεία συνδεδεμένη με αυτήν. Ειδικότερα υπάρχουν πολλοί μελετητές που ασχολήθηκαν με τη σχέση ανάμεσα στη μετανάστευση και την οικονομία και αναζήτησαν τα μέσα, με τα οποία μπορεί κάποιος να ασκήσει οικονομική πολιτική στη μετανάστευση.

Τα παραπάνω είχαν επιβεβαιώσει και οι νόμοι του γεωγράφου Ravenstein, ο οποίος στα τέλη του 19^{ου} αιώνα υποστήριξε τα εξής: « Η κάθε έκφανση της μετανάστευσης καθορίζεται από την απόσταση, το μέγεθος του πληθυσμού και τη βιομηχανική ανάπτυξη μιας χώρας.» (Ravenstein παραπομπή από Boyle, Halfacree et al,1998,σελ.60-

61) Πέρα από αυτό ορθά επισήμανε ότι «η μετανάστευση συνιστά ένα φαινόμενο οικονομικό και υπόκειται σε γενικούς νόμους.» (Ravenstein,1885, σελ.167-235) Συγκεκριμένα της αποδίδονται όροι άρρηκτα συνυφασμένοι με την οικονομία, το κεφάλαιο και την εργασία και δίνουν κίνητρο για να εξεταστεί η μετανάστευση από σκοπιά της αγοράς.

Ως εκ τούτου άλλη μια διάσταση στην οποία θα γίνει αναφορά και είναι καθοριστική για τη μελέτη της μεταναστευτικής πολιτικής είναι η έννοια της αγοράς.

Αυτό αποδεικνύεται και από την νεοκλασική οικονομική προσέγγιση κατά την οποία προκύπτει ότι πράγματι η μετανάστευση είναι συνδεδεμένη με την έννοια της αγοράς και του « laissez faire”. Συνεπώς αποτελεί ένα προϊόν καπιταλισμού.

Πέρα από κάθε αμφιβολία υποστηρίζεται ότι η απόδοση της έννοιας του laissez faire που συσχετίζεται με τη θεωρία του φιλελευθερισμού μπορεί να αποδοθεί κάλλιστα με όρους μετανάστευσης και να επεξηγήσει κάποιους από τους λόγους για τους οποίους αυτή προκύπτει.

Ένας άλλος όρος που συνεισφέρει στην οικονομική προσέγγιση της μετανάστευσης είναι η μελέτη της υπό τη θεωρία του κόστους- οφέλους που συνεπάγεται την έννοια κέρδος- ζημία, η οποία προέρχεται από τη νεοκλασική θεωρία.

Στη νεοκλασική θεωρία της μετανάστευσης συνεπάγεται και το μοντέλο της ορθολογικής επιλογής. Συγκεκριμένα με την έννοια αυτή γνωστοποιείται το ότι οι μετανάστες σκέφτονται με ορθολογικό τρόπο έτσι ώστε να μεταναστεύουν στο μέρος όπου ανταποκρίνεται καλύτερα στις δεξιότητές τους και να βρουν ευκολότερα εργασία. (Sjaastad,1962 σελ.80)

Ένα άλλο χαρακτηριστικό εργαλείο μελέτης της οικονομικής μεταναστευτικής πολιτικής είναι και το Υπόδειγμα Heckser- Ohlin με το οποίο αποδεικνύεται ότι η έννοια του εμπορίου αναγνωρίζεται ως υποκατάστατο στη διεθνή μετανάστευση λόγω του ότι η εργασία συσχετίζεται με αυτόν τον τρόπο με τη μετανάστευση και επηρεάζεται άμεσα από αυτήν. (Friedberg & Hunt,1995, σελ.28-30·Bauer& Zimmermann, 2000 σελ.1)

Τέλος, βασικό μέσο που χρησιμοποιείται για τη μελέτη της μεταναστευτικής πολιτικής από οικονομική σκοπιά είναι και η έννοια της εκπαίδευσης. Ειδικότερα, η διαδικασία της ενσωμάτωσης των μεταναστών καθορίζεται από την εκπαίδευσή τους, μέσο με το οποίο αξιολογείται το μορφωτικό τους υπόβαθρο, η συμπεριφορά τους και η θέση τους στην κοινωνία, δεδομένα που αναμφισβήτητα χαρακτηρίζουν το οικονομικό στάτους. (De Paola& Brunello,2016, σελ. 4)

Η προσφορά όλων αυτών των οικονομικών μέσων είναι πολύ σημαντική τόσο για την έννοια της μεταναστευτικής πολιτικής όσο και για την αξιολόγηση των στόχων που μπορεί να έχει ο κάθε μετανάστης.

2.3: Η κοινωνική δομή της έννοιας της μετανάστευσης και η έννοια της διεθνούς ασφάλειας

Η κοινωνική θέση μιας χώρας αποτελεί χαρακτηριστικό παράγοντα για την ευρωστία της. Οι χώρες χαρακτηρίζονται σε αναπτυγμένες, λιγότερο αναπτυγμένες και ελάχιστα αναπτυγμένες ή αναπτυσσόμενες. Στην κοινωνική θέση μιας χώρας προστίθεται και η μελέτη της μετανάστευσης βάσει της διάκρισης ανάμεσα στις χώρες αποστολής και στις χώρες υποδοχής.

Αν εξεταζόταν η μετανάστευση από κοινωνική άποψη θα συνέπιπτε με τον όρο « Χάσμα Βορρά- Νότου» . Αναντίρρητα αυτή η διάκριση παίζει ρόλο στη διαμόρφωση των μεταναστευτικών ροών. (Castles,2003, ό.π.σελ. 857) Όπως υποστηρίζεται από τον Castles, (2003, ό.π.σελ. 857) «τα σύνορα των χωρών δεν καθορίζονται μόνο από τα έθνη- κράτη αλλά και από τη γεωγραφική τους θέση». Τα κράτη του βορείου ημισφαιρίου είναι εύπορα σε σύγκριση με τα κράτη του νοτίου ημισφαιρίου που βρίσκονται σε δυσμενή θέση. Επιπρόσθετα, σημαντικό ρόλο στην κοινωνική θεώρηση της μετανάστευσης παίζει και η διαδικασία κατάταξης των μεταναστών σε παράνομους και νόμιμους, γεγονός που συνεισφέρει στην κοινωνική έρευνα της μεταναστευτικής πολιτικής και επιτυγχάνεται καλύτερα με τη χρήση δημογραφικών δεδομένων, τα οποία καθιστούν ευκολότερη την κοινωνική αξιολόγηση των μεταναστών. (Ducanes,2008, σελ. 5-6 σε Black& Skeldon,2009)

Άλλος παράγοντας που πρέπει να επισημανθεί είναι η παρουσίαση των θέσεων που προκύπτουν από τις διεθνείς σχέσεις για τη μετανάστευση. Για να οριστεί η μετανάστευση από κοινωνική σκοπιά πρέπει να μελετηθεί με όρους διεθνούς ασφάλειας. Σημαντική παρατήρηση είναι το γεγονός ότι η κάθε χώρα διαμορφώνει διαφορετική μεταναστευτική πολιτική παρόλο που αυτές έχουν αρκετές ομοιότητες. Εδώ καλό θα ήταν να επισημανθεί η έννοια της ασφάλειας. Σύμφωνα με τον Myron Weiner (Weiner,1992, σελ. 91-126)η μετανάστευση είναι ένας όρος που αποτελεί ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα της έννοιας της ασφάλειας αλλά από την άλλη πλευρά όπως εξακρίβωσε η Doty το 1998 (1998, σελ. 76) η τοποθέτηση του Weiner όπως επισημαίνεται και από τον ίδιο οδηγεί σε τρεις κατηγορίες προβλημάτων στην ασφάλεια των κρατών που προέρχονται λόγω της μετανάστευσης.

Πρώτον, η καταναγκαστική μετανάστευση συνιστά θεσμό, ο οποίος οδηγεί στην ενίσχυση μειονοτήτων.

Δεύτερον, οι πρόσφυγες και οι μετανάστες μπορούν να αποτελέσουν πρόβλημα στη χώρα καταγωγής τους με το να οργανώνουν παράνομα τρομοκρατικές πράξεις από τη χώρα φιλοξενίας τους και να οδηγήσουν και στην διατάραξη της έννομης τάξης της.

Τρίτον, θα μπορούσε να υπάρξει μια ενδοκρατική σύρραξη που θα απέτρεπε την περαιτέρω άνοδο των μεταναστευτικών ροών ακόμα και με τη χρήση όπλων και βίας διαταράσσοντας έτσι την αρμονία του κράτους.(Weiner,1992,σελ.91-126)

Ωστόσο στην προσέγγιση αυτήν δεν σημαίνει ότι δεν υπάρχουν και αρκετά ολισθήματα. Όπως ορίζεται από τον David A. Baldwin (1997,σελ.6) έχουν διεξαχθεί πολλές προσπάθειες στην κατανόηση της έννοιας της ασφάλειας και την αναζήτηση της πολιτικής ατζέντας των κρατών. Ωστόσο αυτό δεν αναιρεί το γεγονός μέχρι τη δεκαετία του '60 ότι η έννοια της ασφάλειας ήταν ένας κλάδος με πολύ μικρή δημοτικότητα καθώς οι απόπειρες μελέτης δεν είχαν κάποια ιδιαίτερη επιτυχία και δεν υπήρχε πολύ μεγάλη γκάμα βιβλιογραφίας. (Baldwin,1997, ό.π.σελ.6-8) Αυτό σταδιακά άρχισε ωστόσο να αλλάζει κάπως. Η έννοια της εθνικής ασφάλειας αποτελεί το κλασικό μοντέλο ασφάλειας και καθορίζεται από πολιτικούς και στρατιωτικούς όρους. (Tickner, 1997, σελ.611-32 σε Doty σελ. 73) Καίριας σημασίας είναι και η άποψη του Richard Ullman (1983,σελ. 129), ο οποίος είναι αντίθετος και δεν ταυτίζει την έννοια της ασφάλειας με την στρατιωτική δύναμη επειδή θεωρεί ότι η έννοια της ασφάλειας πρέπει να επαναπροσδιοριστεί.

Το δεύτερο πρόβλημα που προκύπτει είναι αυτό που προέρχεται από τον Mahbub ul Haq (1995,σελ.116) κατά τον οποίο « η ανθρώπινη ασφάλεια είναι ένα εγχείρημα που προέρχεται από τις ανησυχίες των απλών ανθρώπων» κάνοντας αντιληπτό ότι η έννοια της ασφάλειας δεν μπορεί να καθιερωθεί κάτω από τα πλαίσια της κοινωνικής ασφάλειας ούτε με τους γενικότερα κλασσικούς όρους της ασφάλειας και ότι είναι κάτι πιο συγκεκριμένο και καθορισμένο από πολλούς παράγοντες.

Πέρα από την έννοια της ασφάλειας αξιοσημείωτη στην κοινωνική διαμόρφωση της μελέτης της μεταναστευτικής πολιτικής είναι και η επεξήγηση του « ψυχοκοινωνικού μοντέλου» του μετανάστη», όρος που μελέτησε το Ινστιτούτο Μεταναστευτικής για μια ψυχοκοινωνική έρευνα. Συγκεκριμένα μέσω αυτού του μοντέλου επιτυγχάνεται η περαιτέρω μελέτη στοιχείων όπως ο τόπος, το πολιτισμικό υπόβαθρο, το φύλο, η θρησκεία και η γλώσσα. (ΙΜΕΠΟ,2007,ό.π. σελ. 7) Με τον τρόπο λοιπόν αυτό επιτυγχάνεται η διεξοδική ανάλυση των παραμέτρων που διαφοροποιούν τους μετανάστες μεταξύ τους και τους χαρακτηρίζουν ως ξεχωριστές οντότητες.

Όλα αυτά τα ψυχοκοινωνικά χαρακτηριστικά αποδίδουν μια πιο σαφή διάσταση στην έννοια της μετανάστευσης και προσεγγίζουν τόσο τους φορείς που την αποτελούν όσο και το έργο της.

Κεφάλαιο 3: Η μεταναστευτική πολιτική των ΗΠΑ- Η πολιτική του χωνευτηρίου

3.1: Η παράνομη μετανάστευση, τα ασυνόδευτα παιδιά που μεταναστεύουν από το Μεξικό στις ΗΠΑ και οι φορείς προστασίας τους. Η μεταναστευτική πολιτική του Τραμπ.

Οι ΗΠΑ μετά το Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο ακολουθούσαν πολιτική αφομοίωσης των μεταναστών και γενικότερα υπήρχε μια φιλελευθεροποίηση και άνοιγμα της αγοράς.

Πέρα από κάθε αμφιβολία αποτελούσαν έναν από τους σημαντικότερους προορισμούς παγκοσμίως για τους μετανάστες.

Με την πάροδο των χρόνων παρατηρήθηκαν ολοένα και περισσότερα ρεύματα μεταναστών να καταφθάνουν στις ΗΠΑ και να αναζητούν καλύτερες συνθήκες ζωής.

Όλα αυτά τα ρεύματα μεταναστών δημιούργησαν την ανάγκη για μια οργανωμένη μεταναστευτική πολιτική με σταθερότητα αποσκοπώντας στην ομαλή διεύθυνση των μεταναστευτικών ροών και την αποφυγή κάθε ταραχοποιού στοιχείου για τις ΗΠΑ. Ωστόσο ανέκαθεν η κοινή γνώμη πολλές φορές ήταν αρνητική με κάθε μετανάστη. Γνωστές είναι οι διακρίσεις που είχαν γίνει σε έγχρωμους και τα σκλαβοπάζαρα από το παρελθόν.

Στη δεκαετία του 90 η Καλιφόρνια και γύρω στο 2000 η Αριζόνα ακολούθησαν ιδιαίτερα αντιμεταναστευτικές πολιτικές επιδιώκοντας τη συσσώρευση της μετανάστευσης για μια καλύτερη και ασφαλέστερη κοινωνία. (Alvarez&Butterfield 2000,σελ. 167)

Το δυστυχές γεγονός της 11^{ης} Σεπτεμβρίου του 2001 δημιούργησε ακόμη περισσότερη δυσπιστία στην κοινή γνώμη αναφορικά με το πόσο θετική είναι αυτή η πολυπολιτισμικότητα. Οι τρομοκρατικές ενέργειες έδωσαν τροφή για σκέψη στην αμερικανική κοινή γνώμη αναφορικά με τα οφέλη της μετανάστευσης. Χαρακτηριστική φυσιογνωμία ο πρόεδρος Μπους, ο οποίος χαρακτήρισε την «τρομοκρατία ως πόλεμο.»

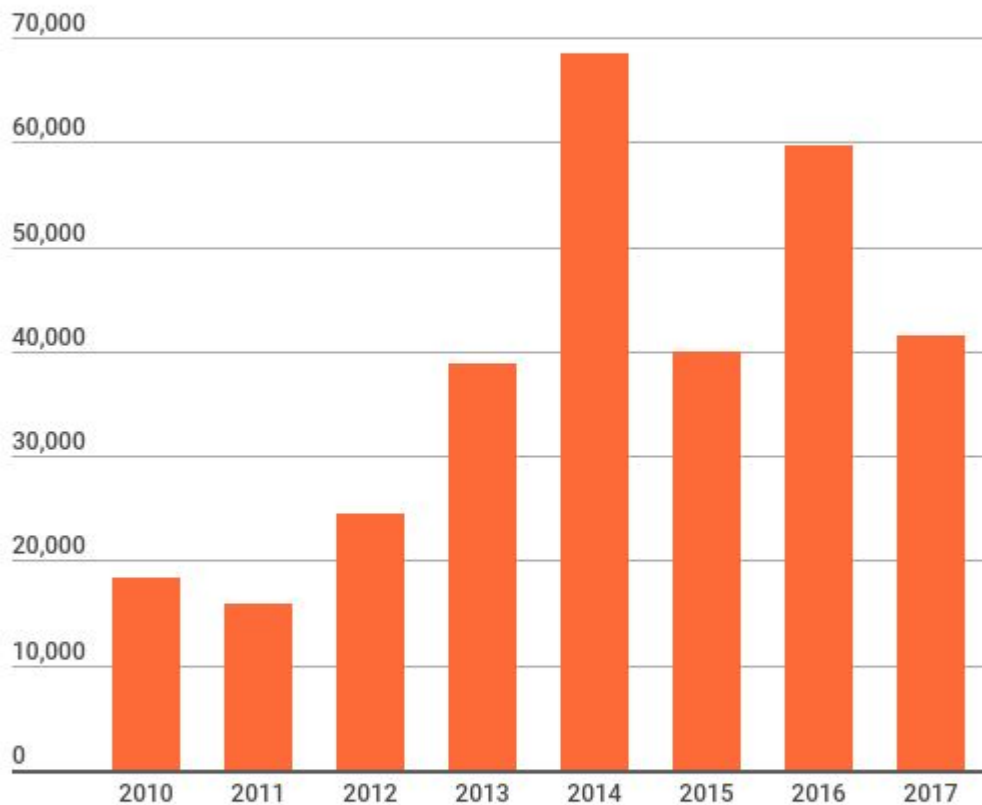
Ειδικότερα, παρατηρήθηκε μια αλλαγή στην στάση της αμερικανικής κοινωνίας απέναντι στους μουσουλμάνους μετανάστες τόσο όσον αφορά τις εργασιακές τους συνθήκες όσο και αναφορικά με τη θέση τους στην κοινωνία. (De Grip,2013, σελ.4)

Τη μεταναστευτική πολιτική στα τέλη του 20 ου και στις αρχές 21 ου αιώνα στην Αμερική απασχολούν και την καθορίζουν αρκετά ζητήματα καίριας σημασίας τόσο για τις ίδιες της ΗΠΑ όσο και για τη διεθνή σκηνή. Το κυριότερο είναι η ενασχόληση των πολιτικών φορέων με την παράνομη μετανάστευση. Ειδικότερα, η παράνομη μετανάστευση αποτελεί ένα χαρακτηριστικό φαινόμενο που προκαλεί πολλά προ-

βλήματα στις ΗΠΑ τόσο σε αναπτυξιακό όσο και σε οικονομικό επίπεδο. Αξιοπρόσεκτο είναι και το γεγονός ότι ανάμεσα στους παράνομους μετανάστες βρίσκονται και πάρα πολλά παιδιά από πάρα πολλές εθνικότητες. Ειδικότερα την περίοδο 2013-2016 αξιολογήθηκε ότι 156.000 ασυνόδευτα παιδιά διάβηκαν παράνομα τα σύνορα Μεξικού- Αμερικής και οδηγήθηκαν μετά την εντόπισή τους στο υπουργείο ανασυγκρότησης για τους πρόσφυγες στις ΗΠΑ αριθμός που σαφέστατα φαντάζει πολύ μεγάλος αναλογικά με τα προηγούμενα έτη. (Cardoso et al ,2017, σελ. 1-4· σελ. 7-9). Εξίσου σε αυτά τα χρονικά πλαίσια παρατηρήθηκε ότι υπήρξαν πάνω από 123.000 νέοι μετανάστες, οι οποίοι είχαν τον έναν από τους δύο γονείς τους ή κάποιον τρίτο που θα δεχόταν να αναλάβει την κηδεμονία τους στις ΗΠΑ. (GAO,2016 &Cardoso et al 2017, σελ. 1)

Στο παρακάτω σχήμα απεικονίζεται η διάβαση των ασυνόδευτων ανηλίκων μεταναστών που εισέρχονταν παράνομα στη χώρα μέχρι το 2017. Παρατηρήθηκε μια ραγδαία αύξηση στα έτη 2014 και 2016 και μείωση στα έτη 2015 και 2017. Η πολιτική του Τραμπ, η οποία θα αναφερθεί παρακάτω ίσως να αποτελεί βασική αιτία της μείωσης για το έτος 2017.

Unaccompanied Children Apprehensions Southwest Border

Data by fiscal year.

Source: U.S. Customs and Border Protection

Στο πρόβλημα αυτό οι αμερικανικές αρχές έχουν προσπαθήσει να λάβουν τα εν δυνάμει αποτελεσματικότερα μέτρα έτσι ώστε να διευθετήσουν τόσο το ζήτημα της παράνομης μετανάστευσης όσο και το ζήτημα των ασυνόδευτων ανηλίκων. Τα μέτρα αυτά μελετήθηκαν από πολλούς επιστημονικούς αναλυτές. Όπως ορίζει το αμερικανικό δίκαιο τη φροντίδα για τη μέριμνα των ασυνόδευτων ανηλίκων προσφύγων αναλαμβάνει εξ ολοκλήρου ο φορέας του υπουργείου υγείας και ανθρωπίνων υπηρεσιών, ο οποίος καλείται να αξιολογήσει τα μέτρα περιθάλψης που πρέπει να ληφθούν. (Adelman&Taylor,2015, σελ. 328) Ωστόσο παρόλο του ότι έχουν καθοριστεί φορείς για τη μέριμνα των μεταναστών τα προβλήματα δεν επιλύονται τόσο εύκολα.

Η ολοένα αύξηση των μεταναστών και το γεγονός ότι υφίστανται και πολλοί ασυνόδευτοι ανήλικοι σίγουρα δυσχεραίνει την κατάσταση.

Με τη λήψη της εξουσίας του ο Μπάρακ Ομπάμα είχε δεσμευτεί ότι θα αποτελέσει την «αλλαγή» για τις κυβερνήσεις των προηγούμενων ετών και έχοντας γίνει αποδεκτός από πολλούς λατίνους ψηφοφόρους υπήρχαν πολλές προσδοκίες για μια ριζική μεταναστευτική μεταρρύθμιση. (Skrentny & López ,2013, σελ.62) Αυτό θα ισοδυναμούσε και με την εύνοια και των ανηλίκων. Δυστυχώς όμως όλα αυτά δεν πέτυχαν. Οι «νέοι κανονισμοί» της κυβέρνησης Ομπάμα επηρέασαν εν τέλει αρνητικά πολλούς μετανάστες και δεν διευθετήθηκαν πολλά ζητήματα που τους απασχολούσαν. (Skrentny. & López ,2013,ό.π. σελ.78)

Άλλος ένας παράγοντας που προβληματίζει ιδιαίτερος είναι και το παράδοξο των μεταναστών. Στις ΗΠΑ υφίσταται το λεγόμενο «παράδοξο των μεταναστών αναφορικά με την παιδικότητα και τη νεολαία» καθώς όπως εκτιμάται 16 εκατομμύρια παιδιά έχουν τουλάχιστον τον ένα τους γονέα πρώτου βαθμού μετανάστη, το οποίο υπολογίζεται στο 23% του ολόκληρου πληθυσμού. (Marks et al. 2014,σελ.57). Συνεπώς αυτό οδηγεί σε νέους Αμερικανούς πολίτες. Γι' αυτόν το λόγο η μεταναστευτική πολιτική των ΗΠΑ είναι ιδιαίτερα πολυδιάστατη και με την εκλογή του Ντόναλντ Τραμπ το 2017 έχει τεθεί ως βασική προτεραιότητα στην εφαρμογή της αμερικανικής πολιτικής όταν καμία άλλη κυβέρνηση στις ΗΠΑ δεν την είχε θέσει ποτέ τόσο μεγάλη προτεραιότητα. (Pierce & Seele,2017, σελ.2-3) Ο Τραμπ με την άνοδό του στην εξουσία χαρακτήρισε τη μετανάστευση ως «απειλή για την εθνική ασφάλεια των ΗΠΑ.» (Pierce& Seele,2017 ό.π.,σελ. 2) Με την έναρξη της μεταναστευτικής πολιτικής της κυβέρνησης Τραμπ ορίστηκε η περαιτέρω διευθέτηση των συνόρων έτσι ώστε να γίνεται διεξοδικότερος έλεγχος των συνόρων ανάμεσα στις ΗΠΑ και το Μεξικό. (Pierce & Seele, 2017, ό.π.σελ.1-3) Συγκεκριμένα αποφασίστηκαν πολλά νέα μέτρα προστασίας βασικότερα εκ των οποίων είναι η περαιτέρω διευθέτηση των συνόρων με την ανύψωση ενός τείχους και η πρόσληψη περισσότερου προσωπικού διαφύλαξης των συνόρων. (Martin,2018, σελ.19-21) Με τον τρόπο αυτό θα ήταν ακόμη πιο δύσκολο να εισέλθουν παράνομα μετανάστες στις ΗΠΑ. Άλλο ένα σημαντικό ζήτημα της μεταναστευτικής πολιτικής του Τραμπ αποτελεί το γεγονός ότι καθορίζεται από μια γενικότερη επιλογή των μεταναστών βάσει των καλύτερων προσόντων και της υψηλότερης εκπαιδευτικής κατάρτισης έτσι ώστε να αποφευχθεί η παράνομη μετανάστευση και η υπερπροσφορά του φθηνού εργατικού δυναμικού. (BBC NEWS , 2019) Η υπερπροσφορά αυτή μεταναστών και εργατικών χεριών αποτελεί ένα από τα βασικά ζητήματα που πρέπει να διευθετήσουν οι ΗΠΑ. Η μεταναστευτική πολιτική του Τραμπ είναι ιδιαίτερα ανησυχητική για πολλούς μετανάστες αλλά από την άλλη πλευρά έχει και αρκετούς υποστηρικτές. Τα προβλήματα που προέρχονται από τη μετανάστευση είναι εμφανή και ο έλεγχος για τη διαχείριση του ασύλου εξετάζεται με ακόμα περισσότερη λεπτομέρεια.

3.2 Τα εκπαιδευτικά δικαιώματα των παιδιών που μεταναστεύουν στις ΗΠΑ και οι κοινωνικές διακρίσεις. Η θέση του Τραμπ.

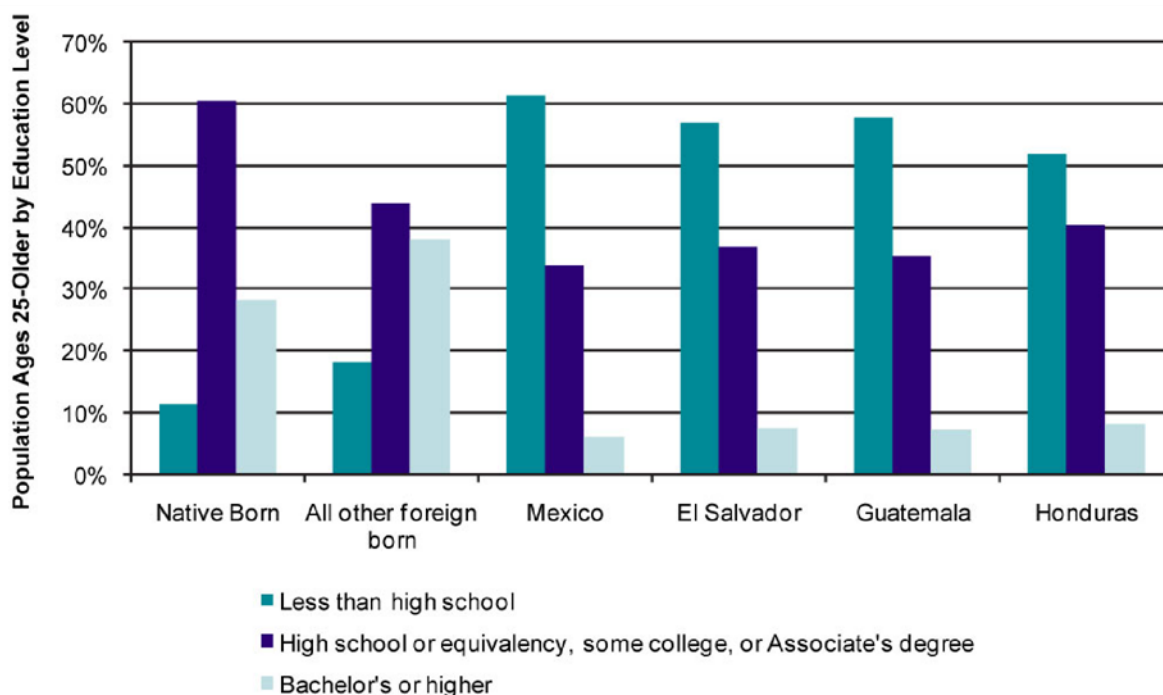
Η εκπαίδευση αναμφισβήτητα παίζει καθοριστικό ρόλο στην περαιτέρω ταύτιση των μεταναστευτικών ροών παιδιών στις ΗΠΑ. Νομικά τα παιδιά των μεταναστών στις ΗΠΑ έχουν δικαίωμα στη δωρεάν εκπαίδευση επί ίσοις όροις με τα υπόλοιπα παιδιά.

Από το 1982 με το “*Plyler v. Doe*” αναφέρθηκε στο δικαστήριο ότι οι ΗΠΑ οφείλουν να μεριμνούν για την εκπαίδευση του κάθε παιδιού και δεν πρόκειται ούτε πρέπει να παραβιάσει ποτέ το δικαίωμα κανενός παιδιού. (American Immigration Council, 2016,σελ.1)

Η υπόθεση αυτή βασιζόταν κυρίως στον αντίκτυπο που είχε η παράνομη μετανάστευση στη χώρα και στην αύξηση των απαιτήσεων της οικονομικής στήριξης της εκπαίδευσης των ανηλίκων μεταναστών και ήταν μια κριτική στην αυστηρή πολιτική του Τέξας που ήταν αντίθετο με την τόσο εμφανή οικονομική υποστήριξη για την εκπαίδευση των παράνομων ανηλίκων μεταναστών στις ΗΠΑ. Πέρα από αυτό υποστηρίχθηκε από πολλούς ότι η «δωρεάν εκπαίδευση» θα ήταν ένα από τα πιο ακριβά ζητήματα για την οικονομία των ΗΠΑ. (Daly,2018,σελ.3) Έμπρακτα, παρόλες τις αντιθέσεις της κοινής γνώμης όπως αναφέρεται το 2014 υποστηρίχθηκε σθεναρά το δικαίωμα των ανηλίκων μεταναστών να έχουν δωρεάν εκπαίδευση με τις κατάλληλες παροχές που αυτό συνεπάγεται αντικρούοντας πολλές αντίθετες απόψεις περί αποκλεισμού. (DOE,2014,σελ. 8 σε Cardoso et al,2017) Δεν θα ήταν λάθος να ειπωθεί ότι αυτό ήταν ένα πολύ σημαντικό έτος για την αμερικανική μεταναστευτική πολιτική καθώς τότε συζητήθηκαν πολλά ζητήματα συναφή με την εκπαίδευση. Ο λόγος θα μπορούσε να είναι το γεγονός ότι το έτος 2014 εκτιμήθηκε μια ραγδαία αύξηση στη διέλευση ανηλίκων ασυνόδευτων μεταναστών στο εσωτερικό των ΗΠΑ. (Cardoso et al,2017, σελ.1)Για την αποτελεσματική ένταξη και την σωστή εκπαίδευση ωστόσο καθίσταται απαραίτητη η λήψη ορισμένων μέτρων. Ένα από αυτά είναι η αντιπροσώπευση των ασυνόδευτων ανηλίκων μεταναστών. Η νόμιμη αντιπροσώπευση των ασυνόδευτων ανηλίκων αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα μέτρα που πρέπει να ληφθούν με στόχο την προσαρμογή τους στην αμερικανική κοινωνία και τη γενικότερη ασφάλειά τους. (Stinchcomb& Hershberg 2014, σελ.30-31) Ειδικότερα, οι νεότερες έρευνες καθιστούν απαραίτητη την προσωπική επαφή με τους ίδιους τους φορείς που τους αφορά και εστιάζουν στη δυνατότητα να δώσουν στα παιδιά που είναι μετανάστες το δικαίωμα να μιλήσουν ανοικτά και να περιγράψουν την κατάσταση την οποία βιώνουν αξιολογώντας κάθε παροχή που τους προσφέρεται. Αναμφισβήτητα οι νεαροί μετανάστες με το που εισέρχονται μέσω του σχολείου στο αμερικανικό εκπαιδευτικό σύστημα έχουν να αντιμετωπίσουν πολλές προκλήσεις όπως η δυσκολία στη γλώσσα, η προσαρμογή σε έναν νέο πολιτισμό, τα κοινωνικά στερεότυπα, ο ρατσισμός, η βία και τα ψυχολογικά προβλήματα. (Adelman & Taylor, 2015,σελ.328) Οι ΗΠΑ μελετώντας τη ψυχολογία των ανηλίκων προσφύγων έλαβαν μέτρα υπέρ της εκπαίδευσης και της μέριμνας διασαφηνίζοντας στα εκπαιδευτικά κέντρα τα δικαιώματα των μεταναστών και διασφαλίζοντας με αυτόν τον τρόπο δωρεάν και ισάξια εκπαίδευση για τους νέους μετανάστες. (Cardoso et al, 2017,ό..π.σελ.8)

Δεν πρέπει να παραβλέψει κανείς ωστόσο το ότι υπάρχουν και πολλά σίγουρα στοιχεία στιγματισμού και κοινωνικής απομόνωσης. Χαρακτηριστικές είναι οι κοινωνικές διακρίσεις, οι οποίες γίνονται κυρίως εις βάρος των παιδιών που προέρχονται από τη Λατινική Αμερική και καθιστούν μια κατάσταση που χρήζει ιδιαίτερης προσοχής για την επιτυχία στο έργο των αμερικανικών δομών περί εκπαιδευτικής και κοινωνικής ενσωμάτωσης των ανηλίκων μεταναστών στην αμερικανική κοινωνία. (Almeida et al 2016,σελ. 902) Γι' αυτόν το λόγο η διαδικασία της ένταξης των παιδιών στο σχολείο και η ενσωμάτωσή τους στην αμερικανική κοινωνία έχει οριστεί ως μία από τις βασικές αρμοδιότητες που έχει η κάθε αμερικανική κοινότητα και οι δυσκολίες στην πρακτική εφαρμογή της είναι εμφανείς τόσο από κοινωνική όσο και από πολιτική άποψη. (Cardoso et al, 2017,ό.π. σελ. 8) Σύμφωνα με την έρευνα των Gindling & Roggio (2012, σελ.9 σε Cardoso et al, 2017) παρατηρήθηκε ότι όσα παιδιά μετανάστευσαν χωρίς τους γονείς τους μένουν πολύ πιο πίσω στην ενσωμάτωση με την αμερικανική κοινωνία συγκριτικά με τα παιδιά, τα οποία είχαν και τους γονείς τους μαζί. Ειδικότερα «η συνάφεια ανάμεσα στην κοινωνική διάκριση και στην αντιμεταναστευτική πολιτική από την κοινή γνώμη αξιολογήθηκε ότι ήταν πιο μεγάλη στην εθνικότητα των Λατίνων.» (Almeida et al, 2016, ό.π. σελ. 902) Συγκεκριμένα, παρατηρήθηκε μια γενικότερη τάση για δυσκολία προσαρμογής τους τόσο στη γλώσσα όσο και λόγω χαμηλής υποστήριξης από το εκπαιδευτικό δυναμικό. (Almeida et al, 2016, ό.π. σελ. 902)

Στον παρακάτω πίνακα απεικονίζεται η αναπαράσταση της εκπαιδευτικής βαθμίδας των μεταναστών ηλικίας 25 και πάνω στις ΗΠΑ για το 2009. Όπως γίνεται αντιληπτό υφίστανται διαφορές ανάμεσα στα χρόνια. Όπως παρατηρείται οι Μεξικάνοι μαζί με τους μετανάστες από τη Γουατεμάλα και το Ελ Σαλβαδόρ είναι οι λιγότερο εκπαιδευτικά μορφωμένοι και ένα μεγάλο ποσοστό δεν έχει βγάλει καν το λύκειο ενώ από την άλλη οι γνήσιοι Αμερικανοί έχουν ως επί το πλείστο ολοκληρώσει τη σχολική τους θητεία και πολλοί από αυτούς έχουν κάποιο πιστοποιητικό από κολλέγιο.

Source: US Census Bureau, 2009 ACS.

10 χρόνια μετά η κατάσταση αυτή έχει τροποποιηθεί. Την τελευταία διετία παρατηρείται να υπάρχει μία ιδιαίτερα σκληρή τοποθέτηση στη γενικότερη εκπαίδευση των μεταναστών. Ειδικότερα, τέθηκε το ζήτημα της διευθέτησης της παράνομης μετανάστευσης από την κυβέρνηση Τραμπ και υποστηρίχθηκε σθεναρά η διγλωσσία. (Daly,2018, ό.π. σελ.3-5) Ειδικότερα επισημάνθηκαν τα εξής: «Αν ένα παιδί πάει για πρώτη φορά στο σχολείο και μιλάει μόνο τη γλώσσα της χώρας καταγωγής του δεν θα μπορεί να εναρμονιστεί με μία τάξη που τόσο ο δάσκαλος όσο και τα παιδιά χρησιμοποιούν μία εντελώς διαφορετική γλώσσα από αυτό, την οποία δεν γνωρίζει.» (Daly,2018, ό.π. σελ.3-5) Η διγλωσσία και η γενικότερη ενασχόληση με τις ξένες γλώσσες αποτελεί βασικό παράγοντα για την ενίσχυση της αμερικανικής εκπαιδευτικής πολιτικής.

Πέρα από αυτό αξίζει να αναφερθεί μία ακόμη παράμετρος της μεταναστευτικής πολιτικής του Τραμπ για τη διγλωσσία, η οποία παίζει καθοριστικό ρόλο τόσο αναφορικά με την εκπαίδευση όσο και με το άσυλο. Σύμφωνα με τον Τραμπ, οι μετανάστες καλούνται να περάσουν από μία γραπτή εξέταση, η οποία θα πιστοποιούσε την αγγλική τους γλωσσομάθεια, έτσι ώστε να αποτελεί αποδεικτικό στοιχείο ότι θα μπορούν να εργαστούν στις ΗΠΑ. (BBC NEWS,2019)

Η νέα αυτή τοποθέτηση της εκπαιδευτικής μεταναστευτικής πολιτικής των ΗΠΑ φέρνει στην επιφάνεια πολλά ερωτήματα σχετικά με την τακτική των ΗΠΑ ως προς τους μετανάστες.

Αυτό δεν σημαίνει ωστόσο ότι στο παρελθόν οι ΗΠΑ δεν είχαν πολιτική αφομοίωσης. Όπως επισημάνθηκε οι ΗΠΑ ανέκαθεν ήταν μια χώρα έλξης πολλών μεταναστών από όλον τον κόσμο.

3.3: Ο οικονομικός αντίκτυπος από το μεταναστευτικό και η γενικότερη αντιμετώπιση του τελευταίου από οικονομική και πολιτική σκοπιά στις ΗΠΑ

Η απόδοση της οικονομικής μετανάστευσης στις ΗΠΑ έγκειται σε πολλούς παράγοντες που συσχετίζονται με τη γενικότερη δομή και λειτουργία της αμερικανικής επικράτειας. Χαρακτηριστική είναι η φράση του « American Dream» ιδέα την οποία ολοένα περισσότεροι μετανάστες ενστερνίζονταν και επιθυμούσαν να εισέλθουν στην αμερικανική επικράτεια για να μπορέσουν να εξασφαλίσουν τα προς το ζην.

Από οικονομική σκοπιά υπάρχουν ορισμένα στοιχεία που έχουν θετικά αποτελέσματα. Όπως υποστηρίζεται η εισδοχή των παράνομων μεταναστών στη χώρα επηρεάζει προς όφελός τους εργοδότες επιχειρησιακών μονάδων, οι οποίοι καλωσορίζουν την ιδέα της χρήσης των παράνομων μεταναστών ως χαμηλόμισθο εργατικό δυναμικό. (Ting, 2006,σελ.46)

Αυτό από την άλλη πλευρά επιφέρει ωστόσο έναν έντονο ανταγωνισμό με τους εργάτες και τους φορολογούμενους για τις θέσεις εργασίας. (Ting., 2006, ό.π. σελ.46)

Αυτή η σύγκρουση συμφερόντων οδηγεί σε πολλές αντιπαραθέσεις σχετικά με το τι θα πρέπει να γίνει και ποιος θα πρέπει εν τέλει να ωφεληθεί.

Οι ΗΠΑ όπως προαναφέρθηκε ακολουθούσαν μια πολιτική αφομοίωσης των μεταναστών. Όπως επισημάνθηκε σύμφωνα με τη Green (2004,σελ.73) αυτό σήμαινε τη σταδιακή εξάλειψη των πολιτισμικών διαφορών και την ενσωμάτωση των μεταναστών σε ένα ενιαίο σύνολο αφομοιωμένοι με τους ντόπιους. Οι ΗΠΑ ακολουθώντας μια πολιτική αφομοίωσης αποσκοπούν σε ότι παρουσίασε η Green.

Ωστόσο σίγουρα υπάρχουν κάποια εμπόδια, που αποτρέπουν την έμπρακτη υλοποίηση αυτού του σχεδίου πολιτικής. Ειδικότερα, το πολιτικό κενό που υπάρχει σε ορισμένες δομές της κοινωνίας οδηγεί σε έλλειψη πολιτικής συνεισφοράς με αποτέλεσμα να δίστανται οι απόψεις των πολιτών περί της διαχείρισης της μετανάστευσης στις ΗΠΑ και να δημιουργείται σύγχυση αναφορικά με το πώς θα διευθετηθεί το ζήτημα και με το ποια θα είναι τα οφέλη της μετανάστευσης στην επικράτεια των ΗΠΑ και πολλές φορές υποκρύπτονται οικονομικά συμφέροντα. (Ting,2006, ό.π. σελ. 46) Οι ιδεολογικές τοποθετήσεις παίζουν εξίσου καθοριστικό ρόλο. Η πολιτική του Τραμπ όπως διαφαίνεται και στα προηγούμενα κεφάλαια είναι από πολλές απόψεις αντι-

μεταναστευτική και έρχεται σε πολλές αντιπαραθέσεις με το κόμμα των Δημοκρατικών, οι οποίοι προβλέπουν περισσότερα προστατευτικά μέτρα και εκπαίδευση ευνοϊκότερη για τους μετανάστες. (BBC NEWS,2019)

Η συνεργασία ωστόσο ανάμεσα στα κόμματα είναι απαραίτητη και ο Τραμπ δεσμεύτηκε ότι θα προχωρήσει σε μία όσο γίνεται αποτελεσματικότερη διαπραγμάτευση ακόμα και αν δεν συμφωνεί με τους Δημοκρατικούς. Αν και τα βασικότερα ζητήματα, θα είναι η διευθέτηση των συνόρων ένα άλλο φλέγον ζήτημα θα είναι η οικονομική διαχείριση για τη μείωση των μεταναστών και οι δυνατότητες εξέλιξής τους στις ΗΠΑ. (Holland,2019)

Κεφάλαιο 4 : Η μετανάστευση στην ΕΕ και η θέση της Γερμανίας

4.1: Η πορεία της μεταναστευτικής πολιτικής ως προς τους θεσμούς της ΕΕ - Πώς η πολυεπίπεδη διακυβέρνηση διαχειρίζεται τη μεταναστευτική πολιτική , το ευρωπαϊκό μοντέλο και οι προκλήσεις

Η έννοια της μεταναστευτικής πολιτικής συνιστά μία από τις βασικότερες παραμέτρους και προκλήσεις για τα κράτη μέλη της ΕΕ και γι' αυτόν το λόγο γίνονται μεγάλες προσπάθειες από όλα τα κράτη-μέλη για να διαμορφώσουν μια όσο γίνεται επιτυχημένη μεταναστευτική πολιτική. Το έργο της διαχείρισης του μεταναστευτικού θα χαρακτηριζόταν ιδιαίτερα δύσκολο καθώς ασχολείται με μία γκάμα παραμέτρων που δεν είναι εύκολο να αντιμετωπιστούν.

Η μεταναστευτική πολιτική που ακολουθεί η ΕΕ είναι άρρηκτα συνυφασμένη με έναν συνδυασμό «κοινωνικών, επαγγελματικών και πολιτικών πτυχών», οι οποίες σίγουρα δίνουν πολλές διαστάσεις στο μεταναστευτικό. (Huysmans,2000,σελ.752) Πιο συγκεκριμένα, η διακυβέρνηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχει να αντιμετωπίσει τη σημαντικότερη πρόκληση που απασχολεί τη μεταναστευτική της πολιτική, η οποία είναι η παράνομη μετανάστευση που προέρχεται από τους λαθρεμπόρους, οι οποίοι μεταφέρουν μετανάστες χωρίς καμία νομιμότητα και κάτω από επικίνδυνες συνθήκες. (European Comission,2014, σελ. 3) Μερικές φορές ήταν επιτυχής η προσπάθεια αυτή της ΕΕ άλλες φορές όχι και τόσο. Ειδικότερα, ενώ από το 2008 μέχρι το 2012 παρατηρήθηκε ότι η παράνομη μετανάστευση μειώθηκε σε μέγιστο βαθμό από 159.881 μετανάστες στους 72.437 το 2013 παρουσιάστηκε πάλι ραγδαία αύξηση της παράνομης μετανάστευσης στο 48% με 107.000 μετανάστες να διέρχονται παράνομα τα ευρωπαϊκά εδάφη είτε να παραμένουν στη χώρα υποδοχής με ληγμένη βίζα. (Balleix, 2013,σελ. 5) Πραγματοποιείται κατά βάση μέσω της θάλασσας από Σύριους, Εριθρέους, Αφγανούς και Αλβανούς αλλά πολλές φορές παρατηρείται και μέσω αέρα είτε μέσω στεριάς. (Balleix C.,2013, ό.π. σελ. 5) Για τη ριζική αντιμετώπισή της προτείνεται η ταχύτερη χάραξη πορείας ενσωμάτωσης της δεύτερης, τρίτης και τέταρτης πλέον γενιάς μεταναστών. (Jorpkе& Morawska 2003,σελ. 150 σε Μάρκου,2007) Το 2015 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έθεσε σε εφαρμογή ένα πρόγραμμα που αποσκοπούσε στην εντατική καταπολέμηση της ρίζας της παράνομης μετανάστευσης και του λαθρεμπορίου στη Βόρεια Αφρική.(Caulderwood,2015,σελ. 3-4). Συγκεκριμένα ξοδεύθηκαν πάνω 11, 8 εκατομμύρια ευρώ για την ενδυνάμωση των λιμενικών αρχών έτσι ώστε να καταστραφούν τα πλοία παράνομης διέλευσης μεταναστών μετά από τη διάσωση των τελευταίων. (Caulderwood,2015 ό.π. σελ. 3-4) Τέσσερα χρόνια μετά την εφαρμογή του προγράμματος αυτού σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα Δράσης για τη Μετανάστευση έχουν καρποφορήσει τα οφέλη. Ειδικότερα, όπως εντόπισε το Πρόγραμμα Δράσης για τη Μετανάστευση το 2017 παρουσιάστηκε μία σημαντική μείωση της παράνομης διέλευσης στο 63% ποσοστό αρκετά σημαντικό για ένα τόσο σοβαρό φαινόμενο. (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2017)

Άλλη πρόκληση είναι η δυσκολία στην πολιτική διαμόρφωσης ασύλου, η οποία θα επισημανθεί στο 6ο κεφάλαιο. Ειδικότερα, η έννοια της αλληλεγγύης είναι διαφορετικά διαμορφωμένη σε κάθε ευρωπαϊκή χώρα. (Balleix, 2014,ό.π.σελ.9)

Οι όροι χορήγησης ασύλου όπως ορίστηκαν και από το Πρόγραμμα της Στοκχόλμης (2009-2014) προέβλεπαν έναν εκτενέστερο έλεγχο των συνόρων, μία εξισορρόπηση των εσόδων και ίση μεταχείριση για τις οικογένειες των προσφύγων. (Balleix ,2013, ό.π. σελ. 1) Η Ευρωπαϊκή Ένωση διαθέτει τα υψηλότερης ποιότητας πρότυπα χορήγησης ασύλου παγκοσμίως και ο ρόλος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής καθίσταται να είναι υπεύθυνος θεματοφύλακας όλων αυτών των αρχών που διέπουν αυτές τις συνθήκες και να επιβλέπει την εφαρμογή τους.

Άλλος σημαντικός παράγοντας που απασχολεί ιδιαίτερα την ΕΕ είναι η επανεγκατάσταση των προσφύγων. Ειδικότερα το Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα Δράσης για τη Μετανάστευση επισημαίνει την επιτυχία της ΕΕ στην επανεγκατάσταση των προσφύγων υποστηρίζοντας ότι από την αρχή του προγράμματος μέχρι το έτος 2017 κατόρθωσαν να επανεγκατασταθούν 26.000 περίπου πρόσφυγες. (Sokolska, 2019)

Στην αποστολή αυτή της Ευρωπαϊκής Ένωσης οι μεταπολεμικές μεταναστευτικές ροές στην Ευρώπη σε σύζευξη με τη «δημιουργία υπερεθνικών σχηματισμών» που προήλθαν μέσω της παγκοσμιοποίησης έδωσαν το κίνητρο στις χώρες υποδοχής των μεταναστών να χαράξουν νέες πολιτικές έτσι ώστε να μπορέσουν να επιλυθούν οικονομικά, κοινωνικά, εκπαιδευτικά και πολιτισμικά προβλήματα. (Μάρκου, 2007, σελ.147) Στα πλαίσια λοιπόν του θεσμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης προσδίδεται το έναυσμα για την υιοθέτηση μιας κοινής πολιτικής, η οποία με την εφαρμογή της θα μπορούσε να διαχειριστεί επιτυχώς το μεταναστευτικό φαινόμενο και να το καταπολεμήσει αποτελεσματικά.

Αναγκαία προϋπόθεση είναι η ίση μεταχείριση των μεταναστών ως πολίτες του κράτους υποδοχής τους καθώς υπάρχει αδήριτη ανάγκη και να αναγνωρίζεται το δικαίωμά τους για συνένωση με τις οικογένειές τους, γεγονός που αποτελεί ιδιαίτερη πρόκληση για τη χώρα υποδοχής. (Μάρκου, 2007, ό.π. σελ. 147) Από την άλλη πλευρά η δυτικών αρχών ευημερία των ευρωπαίων πολιτών έχει να αντιμετωπίσει πολλές προκλήσεις που καθιστούν δύσκολο το έργο της όπως για παράδειγμα η οικονομική παγκοσμιοποίηση, η ραγδαία αύξηση της φτώχειας, τα ξενοφοβικά πολιτικά κόμματα που έρχονται σε αντίθεση με την έννοια της πολυπολιτισμικότητας καθώς και η ανησυχία για το πόσα και ποιά θα είναι τα κέντρα φιλοξενίας των μεταναστών. (Huysmans,2000, ό.π. σελ.752)

Στην πορεία του έργου της μεταναστευτικής πολιτικής αποσκοπώντας στη χάραξη πολιτικής και δίνοντας βασικές πληροφορίες σχετικά τόσο με τη μετανάστευση όσο και με τη διαχείριση ασύλου ιδρύθηκε το 2003 το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Μετανάστευσης (European Migration Network), το οποίο κατοχυρώθηκε νομικά με την απόφαση 2008/321 ΕΚ. (Γρηγορίου et all, 2017,σελ. 4)

Άλλος σημαντικός παράγοντας που απασχολεί ιδιαίτερα την ΕΕ είναι η επανεγκατάσταση των προσφύγων. Ειδικότερα το Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα Δράσης για τη Μετανάστευση επισημαίνει την επιτυχία της ΕΕ στην επανεγκατάσταση των προσφύγων

υποστηρίζοντας ότι από την αρχή του προγράμματος μέχρι το έτος 2017 κατόρθωσαν να επανεγκατασταθούν 26.000 περίπου πρόσφυγες. (Ευρωπαϊκή Επιτροπή,2017)

Η μετανάστευση είναι κατευθυνόμενη από συνδυασμό των ρυθμίσεων εθνικού δικαίου, του Ευρωπαϊκού Δικαίου και της ΕΣΔΑ (Fribergh&Kjaerum, 2014,σελ.13- 28) Πέρα από αυτό βασίζεται σε ορισμένες συνθήκες που διασφαλίζουν τη μεταναστευτική πολιτική. Αυτό αιτιολογείται από πολλούς μελετητές που το αποδεικνύουν και ενισχύουν με το έργο τους τη σημασία αυτών των συνθηκών.

Υφίσταται η άποψη της Ασλανίδου (2012,σελ 8) σύμφωνα με την οποία περαιτέρω ενασχόληση για την έννοια των μεταναστευτικών ροών στην ΕΕ ορίστηκε επί της Προεδρίας Jaques Delors στο πρόγραμμα «Κατευθυντήριες Γραμμές για μια Κοινωνική Πολιτική Μετανάστευσης.»

Κατά Βαρβιτσιώτη (2006,σελ 18), «η μεταναστευτική πολιτική αποτελεί ξεχωριστό πεδίο πολιτικής για την ΕΕ και αναφέρεται πιο ολοκληρωμένα στην Συνθήκη του Μάαστριχτ». Η ενασχόληση της ΕΕ με τη μεταναστευτική πολιτική έγκειται και στα αποτελέσματα που προήλθαν από το Συμβούλιο του Τάμπερε το 1997, τα οποία έρχονται σε συνάφεια και με άλλες πολιτικές της ΕΕ. (Σαμπατάκου ό.π. ,2010,σελ.290) Συγκεκριμένα στο Τάμπερε της Φινλανδίας διαπιστώθηκε ότι πραγματοποιήθηκαν πολλές αλλαγές τόσο σε νομοθετικό όσο και σε θεσμικό επίπεδο σε ζητήματα που αφορούσαν την παράνομη μετανάστευση, η οποία κατέκλυζε την ασφάλεια της ΕΕ. (Σαμπατάκου,2010,ό.π.σελ.290) Το πρόγραμμα στο Τάμπερε διήρκησε μέχρι το 2004 και προέβλεπε στην εξάλειψη της παράνομης μετανάστευσης με κυρώσεις σε όσους με στόχο το κέρδος συνέβαλαν σε αυτήν και εισήγαγαν λαθραία μετανάστες στην Ευρώπη. (Σαμπατάκου,2010, ό.π.σελ.290-291)

Καθοριστικό ρόλο στη διαμόρφωση της μετακίνησης των μεταναστών, της διευθέτησης μιας κοινής μεταναστευτικής πολιτικής και του ασύλου έπαιξε και το Σένγκεν το 1985 και η Συνθήκη του Άμστερνταμ το 1997.

Επίσης στη Σύνοδο του Λάκεν του Βελγίου το 2001 συζητήθηκαν πολλά ζητήματα συνυφασμένα με τη μεταναστευτική πολιτική και ειδικότερα έγινε σύσκεψη για την έννοια του ασύλου και για την ενιαία χορήγηση βίζας. (Μάρκου,2007 ό.π.,σελ.153) Η συμβολή της ήταν πολύ σημαντική τόσο για τη μεταναστευτική πολιτική όσο και για τη γενικότερη πορεία της ΕΕ.

Σύμφωνα με το Χριστοδουλίδη (2001,σελ. 230) η Σύσκεψη στο Λάκεν αποτελεί χωρίς αμφιβολία μία «θεσμική ανατύπωση της Ένωσης προκειμένου η τελευταία να καταστεί περισσότερο δημοκρατική, διαφανής και αποτελεσματική.

Η Σύνοδος στη Θεσσαλονίκη το 2003 ήταν και αυτή μια πολύ σημαντική παράμετρος για το μεταναστευτικό ζήτημα στην ΕΕ. Συγκεκριμένα, συζητήθηκαν ζητήματα όπως το άσυλο, ο έλεγχος των εξωτερικών συνόρων, η προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, η έννοια της ανθρωπίνης αξιοπρέπειας και δόθηκε η αρχή για τη διαμόρφωση μιας ενιαίας πολιτικής αναφορικά με την παράνομη μετανάστευση. Από την άλλη πλευρά πρέπει να επισημανθεί ότι η έναρξη του ευρωπαϊκού εγχειρήματος με τη Συνθήκη της Ρώμης μπορεί να ήταν η βάση για πολλά πράγματα που αφορούσαν τη μεταναστευτική πολιτική αλλά δεν συζητήθηκαν ζητήματα που αφορούσαν απο-

κλειστικά τη μεταναστευτική πολιτική της ΕΕ και κατά κύριο λόγο τέθηκαν σε εφαρμογή η έννοια του κοινού εμπορικού δασμολογίου και της κοινής αγοράς, γεγονός που αποδεικνύει ότι η προσέγγιση ήταν οικονομική. (Eur-Lex, 2017)

4.2: Τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των μεταναστών στις ευρωπαϊκές χώρες υποδοχής τους – η δυνατότητα της ευρωπαϊκής υπηκοότητας

Με την είσοδό τους οι μετανάστες σε οποιοδήποτε κράτος- μέλος της ΕΕ επιλέξουν για χώρα διαμονής τους απολαμβάνουν κάποια δικαιώματα που πηγάζουν από το δίκαιο της ΕΕ αλλά ταυτόχρονα έχουν και ορισμένες υποχρεώσεις, οι οποίες τους δεσμεύουν.

Η ΕΕ αναμφισβήτητα υιοθετεί μια σειρά από πολιτικές προσπαθώντας να είναι όσο πιο δίκαιη γίνεται με την άφιξη των μεταναστών.

Μία βασική πρόκληση που πρέπει να ληφθεί στο έργο της ΕΕ είναι η έννοια της «ευρωπαϊκής ταυτότητας.» Συγκεκριμένα, με τον όρο « ευρωπαϊκή ταυτότητα» νοείται η κατάσταση, κατά την οποία ο κάθε πολίτης αποκτά μια πιο βαθιά σχέση τόσο με την πολυπολιτισμικότητα όσο και με την ευρωπαϊκή κουλτούρα αλλά και πέρα από αυτό μέσω της έννοιας αυτής προσδίδεται περισσότερο κύρος στην έννοια της κοινωνικής συνείδησης. (Χαρχαρού, 2017, σελ. 5)

Η απόδοση του όρου αυτού πηγάζει από τη Συνθήκη του Μάαστριχτ, μέσω της οποίας ορίστηκε το δικαίωμα της ευρωπαϊκής υπηκοότητας και έδωσε δυνατότερα θεμέλια στην ευρωπαϊκή ιδέα. Σύμφωνα με το άρθρο 20 ΣΕΕ θεσπίζεται ο όρος «ιθαγένεια της Ένωσης.» (Κανελλόπουλος, 2010, σελ. 107)

Βάσει του άρθρου 20, οι πολίτες της Ένωσης δικαιούνται την ελεύθερη διακίνηση σε κράτη- μέλη της ΕΕ, το δικαίωμα του εκλέγειν και του εκλέγεσθαι, το δικαίωμα προξενικής προστασίας και το δικαίωμα αναφοράς προς τις αρχές της ΕΕ. (Κανελλόπουλος, 2010, ό.π. σελ. 107)

Επιπρόσθετα, και στο Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ κατοχυρώνονται νομικά και θεσμικά τα δικαιώματα των πολιτών της ΕΕ. (Βυχ, 2019)

Συγκεκριμένα, στο Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ ορίζεται το δικαίωμα του «εκλέγειν και του εκλέγεσθαι» των πολιτών των ευρωπαϊκών κρατών μελών της ΕΕ στις εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Πέρα από εκεί γίνεται μεγάλη αναφορά στα δικαιώματα των πολιτών της ΕΕ και στη Συνθήκη για τη Λειτουργία της ΕΕ ή αλλιώς Συνθήκη της Λισαβόνας και ειδικότερα

υπάρχει η απαγόρευση των διακρίσεων λόγω ιθαγένειας και υποστηρίζεται στο άρθρο 18 της Συνθήκης της Λισαβόνας με τρόπο που να μην καθίσταται αναγκαίο να παραπέμπεται κάποιος στο δευτερογενές δίκαιο. (Σαχπεκίδου, 2013 σελ.299-301)

Η ευρωπαϊκή ιθαγένεια εξασφαλίζεται από το πρωτογενές δίκαιο της ΕΕ και αρμόδια για την αναγνώρισή της καθίστανται αποκλειστικά τα κράτη- μέλη της ΕΕ. (Παπαγιάννης, 2011, σελ.138-139)

Αναφορικά με τις υποχρεώσεις τους όμως δεν υφίσταται κάποια ειδικότερη προκήρυξη που να ορίζει τις υποχρεώσεις των ευρωπαίων πολιτών αλλά αντιθέτως επισημαίνονται μόνο στο άρθρο 20 της ΣΛΕΕ. (Σαχπεκίδου,2013, ό.π. σελ. σελ.305·Παπαγιάννης,2011 ό.π. σελ.139)

Για να γίνει όσο καλύτερα κατανοητή η έννοια της ευρωπαϊκής υπηκοότητας σημαντική είναι και η διευκρίνιση της έννοιας του «εξευρωπαϊσμού». Βασικότερη προϋπόθεση είναι να διαχωρίσει κανείς τον εξευρωπαϊσμό από άλλες θεωρίες που προέρχονται από τη διαδικασία της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης. (Ladrech, 1994, σελ. 69) Με τον όρο «εξευρωπαϊσμός» νοείται η κατάσταση κατά την οποία οι ευρωπαϊκοί θεσμοί ασκούν επιρροή στους κανόνες ενός εθνικού πολιτικού συστήματος. (Φερρώνας ,2013 ,σελ. 27).Συνεπώς, αποκτώντας την εθνική υπηκοότητα οι μετανάστες αποκτούν δικαιώματα εργασιακής μονιμότητας και διαμονής στο κράτος – μέλος στο οποίο μεταναστεύουν.

Από την άλλη πλευρά ορίζονται κάποια δικαιώματα και για τους μετανάστες που βρίσκονται παράνομα σε κάποιο κράτος- μέλος της ΕΕ. Αν και τα κράτη- μέλη δεν έχουν κανένα λόγο να συναινέσουν στην παράνομη μετανάστευση έχουν ωστόσο την υποχρέωση να σέβονται τις αρχές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και να προσφέρουν βοήθεια στους μετανάστες αν το χρειάζονται ακόμα κι αν αυτοί έχουν εισέλθει παράνομα. (Fribergh& Kjaerum,2014, ό.π ,σελ.215) Αφενός, προβλέπεται δηλαδή ιατρική περίθαλψη και η προσφυγή προς τη δικαιοσύνη σε περίπτωση κακοποίησης και άρνησης πληρωμής εργατωρών.

Ωστόσο αν και αναγνωρίζεται το δικαίωμα της δωρεάν εκπαίδευσης στα παιδιά των παράνομων μεταναστών που η απομάκρυνσή τους έχει αναβληθεί οι παράνομοι μετανάστες αν συλληφθούν δεν έχουν το δικαίωμα εργασίας για τους ίδιους γεγονόδες που υποδηλώνει ότι σίγουρα υπάρχουν και κάποια όρια. (Οδηγία 2008/115/ΕΚ, ΕΕ L 348/98, Άρθρο 14 παράγραφος 1. σε Fribergh& Kjaerum,2014, ό.π. σελ. 235)

Ένα άλλο δικαίωμα είναι αυτό της επανένωσης των προσφύγων. Μέχρι το 2003 δεν υπήρχε Οδηγία στην ΕΕ αναφορικά με το επίσημο δικαίωμα των μεταναστών για την επανένωση με τις οικογένειές τους και ειδικότερα το δικαίωμα της επανένωσης των μεταναστών με τις οικογένειές τους οριζόταν από την εθνική νομοθεσία του κράτους- μέλους στο οποίο βρισκότουσαν. (Μάρκου,2007 ό.π. σελ.156) Συνεπώς από τον Οκτώβριο του 2003 με την Οδηγία περί «επανένωσης των μεταναστών με τις οικογένειές τους» ορίστηκε η δημιουργία μιας νομικής βάσης που θα δικαιολογούσε νομικά το δικαίωμα αυτό των μεταναστών και θα πήγαζε από την ευρωπαϊκή θεσμική νομοθεσία. (Μάρκου,2007 ό.π. σελ.156) Μάλιστα, θα πρέπει να επισημανθεί και το γεγονός ότι ο κάθε μετανάστης έχει δικαίωμα βάσει του άρθρου 14 της Οικουμενικής Διακήρυξης Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων να αναζητήσει άσυλο. (United Nations Human Rights,2016)

Η έννοια του ασύλου έχει καίριας σημασίας και θα αναλυθεί περαιτέρω στο 6 ο κεφάλαιο. Ορίζεται τόσο για τα δικαιώματα όσο και για τις υποχρεώσεις των μεταναστών καθώς το να έχει κάποιος άσυλο ισοδυναμεί κάποιες παροχές αλλά ταυτόχρονα και κάποιους συμβιβασμούς.

Στο άρθρο 67 της ΣΛΕΕ (Συνθήκης της Λισαβώνας) προστατεύονται σε μεγάλο βαθμό τα δικαιώματα των μεταναστών. Ειδικότερα προβλέπονται τα εξής:

« η Ένωση οφείλει να σέβεται τα ανθρώπινα δικαιώματα και να μεριμνά για την προστασία τους.»

« η Ένωση δεσμεύεται ότι θα ακολουθήσει μια δίκαιη και ενιαία πολιτική ασύλου.»

« η Ένωση έχει καθήκον να καταπολεμάει την ξενοφοβία και το ρατσισμό». (Επίσημη Εφημερίδα της ΕΕ, 2012)

Το ίδιο το άρθρο 67 της ΣΛΕΕ ενώ υποστηρίζει σθεναρά τα δικαιώματα των μεταναστών αντίστοιχα ορίζει και κάποιες υποχρεώσεις που διαφαίνονται ως εξής:

«Η Ένωση οφείλει να παρέχει ασφάλεια στα κράτη- μέλη της και να εφαρμόζει μια ενιαία πολιτική ασύλου δίκαιη προς όλους και να αποφύγει την εγκληματικότητα.»

(Επίσημη Εφημερίδα της ΕΕ, 2012)

Αναμφισβήτητα υπάρχουν κάποια μέτρα για την προστασία από ζητήματα όπως η παράνομη μετανάστευση και η εγκληματικότητα. Για όλα αυτά η ΕΕ μεριμνά για την όσο γίνεται καλύτερη αντιμετώπιση και θέτει τα όρια έτσι ώστε να αποφεύγονται οι καταχρήσεις των δικαιωμάτων.

4.3 : Η προσφορά της Γερμανίας ως χώρα υποδοχής μεταναστών, τα οφέλη και οι δυσκολίες- Τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των ξένων πολιτών

Η Γερμανία αναμφισβήτητα είναι ένα κράτος με πολυσήμαντη θέση στην Ευρώπη και ανήκει γεωγραφικά και κοινωνικά στο βορειοδυτικό κόσμο. Έχει σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση μεταναστευτικής πολιτικής για την Ευρώπη και σε γενικές γραμμές ακολουθήσε μία ευρεία μεταναστευτική πολιτική αρκετών χρόνων.

Ωστόσο υπάρχει και η άποψη της Chin (2007,σελ.30-31) σύμφωνα με την οποία η Γερμανία δεν αποτελεί μια χαρακτηριστική χώρα μεταναστευτικής πολιτικής αλλά θα μπορούσε να χαρακτηριστεί περισσότερο ως μια χώρα απορρόφησης εργατικού δυναμικού.

Γενικότερα επικρατεί η κοινή θεώρηση ότι ακολουθεί μια μεταναστευτική πολιτική επηρεασμένη από τους θεσμούς της ΕΕ αλλά ταυτόχρονα έχει και δικά της αποκλειστικά στοιχεία. Κάποιοι υποστηρίζουν ότι αποτελώντας χώρα με εμπειρία χρόνων στην υποδοχή μεταναστευτικών ροών είναι ιδιαίτερα σημαντική για μια σίγουρα επαγγελματική αποκατάσταση και προσφέρει καλό βιοτικό επίπεδο. Άλλοι ωστόσο υποστηρίζουν ότι υφίσταται σε αυτήν μια υπερπροσφορά εργατικών χεριών.

Σύμφωνα με τους Schmidt και Zimmermann (1992, σελ.202) η Γερμανία αναμφισβήτητα συνιστούσε και συνιστά έναν ιδιαίτερα ελκυστικό προορισμό για μετανάστες καθώς το υψηλό οικονομικό της μέγεθος και τα μικρά ποσοστά ανεργίας μπορούν και οδηγούν σε χαμηλό πληθωρισμό. Πέρα από αυτό όπως υποστηρίζουν διαθέτει και ένα σωστά δομημένο και κοινωνικά προσεγμένο σύστημα ασφάλειας. Από την αρχή της δεκαετίας του 50 έως τον 21 ο αιώνα παρατηρείται μία μεγάλη γκάμα μεταναστών να την επιλέγει ως χώρα διαμονής της, γεγονός βέβαια που άρχισε να εμφανίζεται από πολύ παλαιότερα. Ως τυπικό παράδειγμα χώρας της Δυτικής Ευρώπης η Γερμανία ασκεί σε γενικές γραμμές πολιτική μη αφομοίωσης μεταναστών και βαθύτατα επηρεασμένη από τις πολιτικές και κοινωνικές δομές του Δυτικού κόσμου κάνει πολλές έρευνες μέχρι να δώσει νόμιμη υπηκοότητα στους μετανάστες.

Το γερμανικό δίκαιο μετά την αναθεώρηση του 1990 άλλαξε ριζικά με την ένωση των δύο Γερμανιών και υιοθέτησε μία υψηλότερη τακτική μεταναστευτικής πολιτικής με στόχο την προσέγγιση ολοένα και περισσότερων μεταναστών που θα προέρχονταν από χώρες της ΕΕ, ενισχύοντας έτσι τη Συνθήκη του Σένγκεν. (Cygus, & Vogel, 2005, σελ. 138) Πέρα από αυτό σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Μετανάστευσης (European Migration Network, 2015, σελ. 16) το γερμανικό δίκαιο είναι συναφές με τους κανόνες διεθνούς δικαίου και το γερμανικό θεσμικό και καταστατικό δίκαιο. Πέρα από αυτή τη διεθνή υπόσταση δικαίου αξίζει να επισημανθεί ότι από το 1989 οι αλλαγές που συνέβησαν σε πολιτικό και κοινωνικό επίπεδο κατάφεραν να επηρεάσουν σημαντικά τη φάση της γερμανικής μετανάστευσης, η οποία κινούταν κατά βάση στα εδάφη της Δυτικής Γερμανίας. (Schmidt & Zimmermann, 1992,σελ.202)

Οι δύο Γερμανίες πριν την ένωσή τους είχαν να αντιμετωπίσουν διαφορετικές δυσκολίες αναφορικά με τη διαμόρφωση της μεταναστευτικής τους πολιτικής. Ειδικότερα, η Λαϊκή Δημοκρατία της Γερμανίας είχε έρθει αντιμέτωπη με το κλείσιμο των συνόρων και ήταν αρκετά αφιλόξενη όσον αφορά την υποδοχή μεταναστών μέχρι τις αρχές της δεκαετίας του 1980.(Cygus& Vogel,2005,ό.π. σελ. 137-138) Πέρα από αυτό από τη δεκαετία του 50 εκατομμύρια Γερμανοί από την Ανατολική Γερμανία και την Ανατολική Ευρώπη γενικότερα κατέφευγαν στη Δυτική Γερμανία. (Schmidt & Zimmermann,1992, ό.π. σελ.201-202)

Στον αντίποδα, η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας (Δυτική Γερμανία) είχε πληθώρα μεταναστών, οι οποίοι προέρχονταν από τη Λαϊκή Δημοκρατία της Γερμανίας και ήταν δυσσχεσμένοι από το πολιτικό, κοινωνικό και οικονομικό καθεστώς της τελευταίας και από τα μέσα της δεκαετίας του '50 η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία

της Γερμανίας υιοθέτησε πολιτική προσέλκυσης μεταναστών μέσω των προγραμμάτων πρόσληψης των γκάσταρμπάιτερ, λέξη που ορίζεται ως «ο ανειδίκευτος εργάτης.» (Cygus& Vogel,2005, ό.π. σελ. 137) Έτσι λοιπόν, η χώρα αποφάσισε ότι τη συνέφερε να εκπαιδεύσει ανειδίκευτο προσωπικό και να ακολουθήσει την πολιτική πρόσληψης. Το χάσμα ανάμεσα στις δύο Γερμανίες σίγουρα ήταν ένα βαρύτατο πλήγμα για τη διαμόρφωση της πολιτικής της λειτουργίας και οργάνωσης.

Παρόλες τις δυσκολίες ωστόσο που συνάντησε η Γερμανία το παράδειγμα της μεταναστευτικής πολιτικής της όπως υποστηρίζουν και οι Schmidt και Zimmermann (1992, ό.π. σελ. 202) οδήγησε σε μία ειδικότερη τάση για αύξηση της μετανάστευσης στη Γερμανία ακόμα κι αν οι αποδοχές και οι συνθήκες στις ΗΠΑ ήταν σαφώς πιο ευνοϊκές για τους μετανάστες που εισέρχονταν σε αυτές.

Σύμφωνα με το Martin (2002,σελ 3 σελ.18) η Γερμανία του 21 ου αιώνα έχει ως βάση της τέσσερα φλέγοντα ζητήματα αναφορικά με τη μεταναστευτική της πολιτική, τη διαμόρφωση ασύλου, την εξάπλωση της ΕΕ, τη διευθέτηση της μετανάστευσης και την έννοια της ενσωμάτωσης.

Σε αυτά ως επακόλουθο προστίθενται και τα δικαιώματα των μεταναστών. Όσον αφορά τα δικαιώματα των μεταναστών αν και έχουν κατοχυρωμένη νομιμότητα συνεπάγονται και πολλές υποχρεώσεις που οφείλουν οι μετανάστες στο γερμανικό κράτος. Τα δικαιώματα των μεταναστών στη Γερμανία κατοχυρώνονται νομικά από το ισχύον νομικό πλαίσιο του γερμανικού δικαίου ωστόσο προϋποθέτουν τη γερμανική υπηκοότητα. Από την άλλη πλευρά η μη κατοχή της τελευταίας στερεί τα πολιτικά δικαιώματα.) Με άλλα λόγια ο Θεμελιώδης Νόμος στη Γερμανία που έχει συνταγματική κατοχύρωση δεν επιτρέπει στους ξένους πολίτες που δεν χαίρουν γερμανικής υπηκοότητας τη δυνατότητα του εκλέγειν και του εκλέγεσθαι. (Cygus& Vogel,2005, ό.π. σελ. 149) Από την άλλη πλευρά πρέπει να επισημανθεί ότι βάσει το νόμου για τη βιομηχανία το 1972 οι ξένοι πολίτες είχαν δικαίωμα του εκλέγειν και του εκλέγεσθαι στα εργατικά συμβούλια. (Cygus& Vogel,2005 ό.π. σελ. 151). Επιπρόσθετα, μέχρι το 23 ο έτος της ηλικίας του κάθε μετανάστης δεύτερης γενιάς έχει δικαίωμα να την επιλέξει ή να επιλέξει την ιθαγένεια από τη χώρα καταγωγής του. (Cygus& Vogel,2005 ό.π. σελ.140)

Υπάρχουν ωστόσο και κάποια ολισθήματα και ελλείψεις. Δεν είναι λίγες οι φορές που παραβλέπονται έννοιες όπως «ξеноφοβία» και «κοινωνικές διακρίσεις.» (Treichler,2004, σελ.10) Ωστόσο σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Μετανάστευσης (European Migration Network,2015, ό.π. σελ.19-20) τη γερμανική μεταναστευτική πολιτική την πλαισιώνουν πολλά προβλήματα, τα οποία οδηγούν σε σύγχυση και προκαλούνται από τις διάφορες πολιτικές απόψεις των κομμάτων που την αποτελούν. Επίσης επισημαίνει και το γεγονός ότι τα χρονικά 2006-2007 η Γερμανία έθεσε ως προτεραιότητά της τη σύσφιξη ανάμεσα στη μεταναστευτική της πολιτική και την ανάπτυξη της πολιτικής γεγονός που ενδεχομένως αφορά και ζητήματα οικονομικής ευρωστίας και πολιτικών μεταρρυθμίσεων. (European Migration Network,2015, ό.π. σελ.62) Ένα βασικό πρόβλημα όπως προαναφέρθηκε είναι αυτό της υπερπροσφοράς εργατικών χεριών και της υπερπληθώρας μεταναστών. Συγκεκριμένα με την ε-

κλογή της Άγκελα Μέρκελ παρατηρήθηκε η μεγαλύτερη άφιξη μεταναστών στη Γερμανία μετά τη μεταπολεμική περίοδο. (Ταίο,2017, σελ.1) Αυτή ήταν αναμφισβήτητα η σημαντικότερη και δυσκολότερη πρόκληση για τη διευθέτηση του μεταναστευτικού ζητήματος στη Γερμανία και θα αναλυθεί και στο 6^ο κεφάλαιο σε συσχέτιση με την έννοια του ασύλου.

Κεφάλαιο 5 : Η ελληνική μεταναστευτική πολιτική

5.1 : Οι βασικότεροι στόχοι της ελληνικής μεταναστευτικής πολιτικής και ο κοινωνικός αντίκτυπος- η Ιδιαιτερότητα της ελληνικής μεταναστευτικής πολιτικής και η Πολιτογράφηση

Η έννοια της μετανάστευσης απασχολούσε αρκετά τη «φτωχή» ελληνική κοινωνία στα μέσα του 20 ου αιώνα όπου υπήρχε η γενικότερη τάση για την αναζήτηση μιας καλύτερης ζωής. Το ελληνικό κράτος από τη μεταπολεμική ήδη εποχή ασχολείτο με την έννοια της μετανάστευσης και από το 1952 τέθηκε σε εφαρμογή η Διακυβερνητική Επιτροπή Μετανάστευσης εξ Ευρώπης (ΔΕΜΕ) με στόχο την εκπαίδευση των τότε νέων Ελλήνων που ήθελαν να μεταναστεύσουν σε χώρες όπως ο Καναδάς, η Νέα Ζηλανδία και η Αυστραλία. (Μουσουρού, 1991, ό.π.σελ.180) Από την άλλη πλευρά δεν πρέπει να παραβλεφθεί ότι η έναρξη της έννοιας της μετανάστευσης στην Ελλάδα εκτιμάται να βρίσκεται χρονικά ήδη πριν από τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο. Απόδειξη είναι η χρήση του όρου από το ΓΕΕΘΑ. Η μικρασιατική καταστροφή του 1922 έπαιξε καθοριστικό ρόλο στη διαμόρφωση των πρώτων μεταναστευτικών ρευμάτων στη χώρα καθώς με την ανταλλαγή πληθυσμών ξεκίνησαν τα ρεύματα μεταναστών από τη Μικρά Ασία και τον Πόντο στην άλλη Ελλάδα. Ωστόσο αυτό δεν την καθιστά χώρα με παλιά μεταναστευτική πολιτική. Μέχρι τη δεκαετία του 60 η Ελλάδα ήταν χώρα αποστολής μεταναστών και πολλοί Έλληνες αναζητούσαν μια καλύτερη ζωή για οικονομικούς και για πολιτικούς λόγους σε οικονομικά αναπτυσσόμενες χώρες είτε της Ευρώπης (Γερμανία, Γαλλία, Ηνωμένο Βασίλειο) είτε της Αμερικής (Καναδάς, ΗΠΑ) είτε της Ωκεανίας (Αυστραλία).

Τα πράγματα πλέον έχουν κάπως αλλάξει καθώς τη μεταπολεμική εποχή υπήρχε όπως προαναφέρθηκε η τάση οι Έλληνες να μεταναστεύουν στο εξωτερικό ενώ στη σύγχρονη εποχή παρατηρείται να εισέρχονται ρεύματα μεταναστών στην ελληνική επικράτεια χωρίς να σημαίνει ότι δεν υπάρχουν και Έλληνες που καταφεύγουν στο εξωτερικό για καλύτερες εργασιακές συνθήκες. Το γεγονός αυτό όμως δεν αναιρεί το ότι η Ελλάδα όπως επιστημονικά διαπιστώνεται μόλις την τελευταία εικοσαετία φαίνεται να αποτελεί από χώρα αποστολής σε χώρα υποδοχής μεταναστών. (Μάρκου 2007, σελ. 163) Σε όλο αυτό συνετέλεσαν πέρα από τις γενικότερες μεταβολές στο υποσύστημα στο οποίο βρίσκεται και οι γεωπολιτικές μεταβολές που συνέβησαν το 1989 στην Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη και τον Τρίτο Κόσμο. (Γρώπα & Τριανταφυλλίδου,2007, ό.π. σελ.193) Βασική απόδειξη για τη θέση της Ελλάδας στην υποδοχή μεταναστών αποτελεί και το γεγονός ότι από τις αρχές του 2015 η ελληνική επικράτεια καθίσταται κομβικό σημείο εισόδου μεταναστών στην Ευρώπη και ειδικότερα αυτό προκύπτει και από το ότι αυξήθηκε ραγδαία ο αριθμός αιτήσεων χορήγησης ασύλου. (Cabot H.,2014 · Sassen ,2016, σελ. 204-233 · παραπομπή σε Γρηγορίου et al ,2017, σελ.7). Οι προκλήσεις είναι σίγουρα πολυάριθμες και αυτό συνεπάγεται την ορθά διαμορφωμένη τοποθέτηση στην άσκηση μεταναστευτικής πολιτικής.

Όπως εύστοχα υποστηρίζεται, στην Ελλάδα του 21 ου αιώνα απώτερος στόχος της μεταναστευτικής πολιτικής της χώρας θα πρέπει να είναι η δυνατότητα και το δικαίωμα κάθε μετανάστη να αποκτήσει νομιμότητα καθώς καθίσταται απαραίτητο να καταστεί πολίτης της χώρας, στην οποία ζει και να εργάζεται με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις φυσικά που αυτό συνεπάγεται. Με άλλα λόγια πρέπει να ενταχθεί και να ενσωματωθεί σε αυτήν χωρίς να δημιουργεί προβλήματα.

Με τη σήμανση του όρου «ένταξη» νοείται η εισδοχή ενός προσώπου ή πράγματος σε ένα σύνολο με τέτοιον τρόπο έτσι ώστε να συνιστά οργανικό μέλος του. (Μπαμπινιώτης 1998, σελ.622) Από την άλλη ως «ενσωμάτωση» ορίζεται «η διαδικασία σύστασης και διατήρησης της κοινωνίας ως σύνολό της.» (Durkheim, 1897 παραπομπή σε Schapper, σελ.96-97)

Η εννοιολογική προσέγγιση των δύο αυτών εννοιών αποτελεί μία βασική προϋπόθεση στην κατανόηση πολλών επιστημονικών μελετών μέσα στις οποίες βρίσκεται και η μεταναστευτική πολιτική. Αναμφισβήτητα, η ελληνική μεταναστευτική πολιτική προσπαθώντας να ανταποκριθεί στις αλλαγές που προήλθαν με την πάροδο του χρόνου κινείται γύρω από πολλές διαφορετικές κατευθύνσεις και αυτό την καθιστά πολυπολιτισμική.

Καλείται λοιπόν να «ενώσει» και να «ενσωματώσει» μια σειρά από διαφορετικές φυλετικές κατηγορίες ανθρώπων με εντελώς διαφορετικές θρησκείες και έθιμα.

Αυτή η πρόκληση δεν είναι όμως μόνο μια σημερινή έκφανση της μεταναστευτικής της πολιτικής και όπως προαναφέρθηκε σχετίζεται με την αλλαγή στο υποσύστημα στο οποίο βρισκόταν.

Την τελευταία εικοσαετία σχετικά με τη μεταναστευτική της πολιτική το ελληνικό κράτος σύμφωνα με τις Γρώπα & Τριανταφυλλίδου (Γρώπα & Τριανταφυλλίδου 2007, σελ.194) βρέθηκε αντιμέτωπη με τις εξής παραμέτρους:

Πρώτον, αποφασίστηκε η παλιννόστηση πολλών ομογενών τόσο από τον Εύξεινο Πόντο όσο και από πρώην Σοβιετικές χώρες. (Ρωσία, Καζακστάν, Γεωργία).

Δεύτερον, υπήρξε και η αύξηση Ελλήνων ομογενών με αλβανική καταγωγή. (Αλβανία)

Τρίτον, άρχισαν να εισέρχονται στην Ελλάδα μετανάστες από χώρες που δεν βρίσκονταν στην ΕΕ για οικονομικούς λόγους. (Αλβανία, Φιλιππίνες, Πακιστάν, Ρουμανία, Ουκρανία, Γεωργία)

Τέταρτον, επέστρεψε στην Ελλάδα ένα μικρό ποσοστό των Ελλήνων αποδήμων από οικονομικά αναπτυγμένες χώρες εντός και εκτός Ευρώπης. (Χώρες Βόρειας Ευρώπης, ΗΠΑ, Καναδάς, Αυστραλία) Εδώ πρέπει να υπογραμμιστεί και το γεγονός ότι μέχρι τις αρχές της δεκαετίας του '90 δεν είχε μία ειδικά κατοχυρωμένη νομοθετική διαδικασία για να διαχειριζόταν τη μετανάστευση. Η πρώτη νομοθεσία που ψηφίστηκε για τη διαχείριση των αλλοδαπών ήταν αυτή του 1991 με το όνομα Ν.1975 και έχοντας επηρεαστεί από την ιταλική μεταναστευτική πολιτική αποσκοπούσε στη μείωση της μετανάστευσης και την απέλαση όσων μεταναστών βρίσκονταν παράνομα στη χώρα. (Γρώπα & Τριανταφυλλίδου,2007, ό.π. σελ.194) Η αυστηρότητα του νόμου αυτού σαφέστατα απέτρεπε πολλούς μετανάστες να εισέλθουν στη χώρα. Ως αποτέλεσμα,

υπήρχαν πολλοί μετανάστες που εισέρχονταν παράνομα στη χώρα χωρίς να έχουν άδεια διαμονής είτε μέσω θαλάσσης, είτε πεζοί είτε αεροπορικά με κατάχρηση περιουσίας. το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιοσύνης εντόπισε ότι το 90% περίπου των παράνομων μεταναστών της Ευρώπης χρησιμοποιεί την Ελλάδα ως μέσο εγκατάστασης στην Ευρώπη. (International Organization for Migration, 2019)

Η ελληνική μεταναστευτική πολιτική έχοντας κάνει διαχωρισμό ανάμεσα στους μετανάστες που προσπαθούσαν να εισέλθουν και να ενταχθούν στο εσωτερικό της είχε δύο βασικά σκέλη, τα οποία ακολουθούσαν τους θεσμούς της τότε ΕΟΚ και ήταν εφαρμοσμένες και από άλλες μεταναστευτικές πολιτικές νότιων χωρών όπως της Ιταλίας. (Μουσούρου,1991, ό.π. σελ. 166) Πρώτο σκέλος ήταν η τακτική που ακολούθησε σε αυτούς τους μετανάστες που ήταν υπήκοοι κρατών- μελών της ΕΕ και που πληρούσαν τις προϋποθέσεις και τα εκπαιδευτικά εφόδια για την κατοχή αυξημένης ποιότητας εργασιακών υποδομών, η οποία αύξησε την ανταγωνιστικότητα ανάμεσα στους μετανάστες αυτού και στο ελληνικό εργατικό δυναμικό και δεύτερο σκέλος της μεταναστευτικής πολιτικής που ακολούθησε η Ελλάδα ήταν η μέριμνα για τη νομιμοποίηση της εγκατάστασης των αλλοδαπών που δεν ήταν πολίτες των κρατών- μελών της ΕΕ και η διαδικασία χορήγησης της άδειας διαμονής. (Μουσούρου,1991,ό.π. σελ.166) .Οι αυστηρότερες ρυθμίσεις ήταν πλέον αδύνατον να επιφέρουν αποτελέσματα και σιγά σιγά άρχισαν να γίνεται αντιληπτό και από την ελληνική κοινωνία ότι θα εισέλθουν σε αυτήν και μετανάστες, οι οποίοι είχαν σκοπό να εγκατασταθούν στην ελληνική επικράτεια. Αξιοσημείωτη είναι η παρατήρηση του Καψάλη (2018, σελ 7) κατά τον οποίο η μεταναστευτική πολιτική της ελληνικής επικράτειας διαφέρει σε μεγάλο βαθμό από τις νόρμες του Ευρωπαϊκού Δικαίου.

Σιγά σιγά βέβαια από τον 21 ο αιώνα έθεσε σε εφαρμογή το πρώτο δίκαιο συναφές με τη μετανάστευση το 2001. Με όλα αυτά η Ελλάδα άρχισε να διαμορφώνει τη μεταναστευτική της πολιτική με απώτερο σκοπό της να διευθετήσει τα ζητήματα ασύλου και να αντιμετωπίσει την παράνομη μετανάστευση και να κινείται στα βήματα για « εξευρωπαϊσμό» της μεταναστευτικής της πολιτικής.

Μία προσωπικότητα για την ελληνική μεταναστευτική πολιτική είναι ο Δημήτρης Αβραμόπουλος. Διατελώντας Επίτροπος Μετανάστευσης, Εσωτερικών Υποθέσεων και Ιθαγένειας για αρκετά χρόνια και έχοντας εμπειρία έκανε κάποιες προτάσεις, εκ των οποίων πολλές έχουν υιοθετηθεί στο μεταναστευτικό ελληνικό σύστημα του 21 ου αιώνα. Πολλές αφορούν αποκλειστικά την Ελλάδα, άλλες έχουν να κάνουν με συνεργασία

Συγκεκριμένα, επισήμανε τα εξής: Πρώτον, θεώρησε αναγκαίο να συνεργαστεί με τους ευρωπαϊκούς οργανισμούς « Europol”, “Frontex”, “ Easo” και « Eurojust” και να ενημερώνεται για τις εξελίξεις των μεταναστευτικών ροών μέσω ανταλλαγής πληροφοριών για να προβαίνουν και στον εκτοπισμό όλων των παράνομων ύποπτων μεταναστών. Δεύτερον, επισημαίνει την ανάγκη για καταστροφή των σκαφών των λαθρεμπόρων όπως ακριβώς έγινε στην επιχείρηση « Αταλάντα.» Τρίτον, προτρέπει τις αστυνομικές αρχές να παίρνουν δακτυλικά αποτυπώματα από τους μετανάστες. Τέταρτον, αναφέρεται στο ζήτημα της συνεργασίας με τις χώρες του Τρίτου Κόσμου, με στόχο την ενίσχυσή τους. (“Τα 10 σημεία του Αβραμόπουλου για την μετανάστευση” ,2015) Επιπρόσθετα, το 2019 στις διαπραγματεύσεις της αποσκοπώντας σε μία πολιτική προς όφελος της Ελλάδας ο Αβραμόπουλος πρόσθεσε και τα εξής:

Αφενός κατακρίνει τις πολιτικές σκοπιμότητες της Γερμανίας και άλλων ευρωπαϊκών χωρών που καταπατούν τη Συνθήκη του Σένγκεν και κάνουν έλεγχο προσώπων που προσέρχονται εντός των συνόρων τους. Αφετέρου επισημαίνει ότι με την στάση αυτή κονιορτοποιείται και η ίδια η Συνθήκη αλλά και η γενικότερη πορεία της ΕΕ, καθώς αποτελεί ένα από τα θεμέλια της Ένωσης. (news beast,2019)

5.2: Η διευθέτηση του αριθμού υποδοχής μεταναστών και το πρόβλημα στα νησιά της χώρας από οικονομική σκοπιά

Κανείς δεν θα μπορούσε να αμφισβητήσει ότι η Ελλάδα στη μεταναστευτική της πολιτική έχει μεγάλη δυσκολία στον έλεγχο των συνόρων της καθώς οι ελληνικές ακτές των νησιών της βρίσκονται σε πολύ κοντινή απόσταση με τα τουρκικά παράλια και πέρα από αυτό τα σύνορά της με την Αλβανία, τη Βόρεια Μακεδονία και τη Βουλγαρία είναι ορεινά και δύσβατα. Η περαιτέρω οργάνωση των συνόρων τόσο των εξωτερικών όσο και των εσωτερικών αποτελεί μία από τις βασικότερες προκλήσεις για την κοινωνική ατζέντα της Ελλάδας (Karsalis, 2018,ό.π. σελ. 67) Ειδικότερα, υπάρχουν δύο διευθετήσεις συνόρων, οι εσωτερικές και οι εξωτερικές. (Karsalis,2018, ό.π.σελ.67-68) Οι εξωτερικές διευθετήσεις συνόρων είναι δουλειά που βασιίζεται στο έργο της αστυνομίας και της διοίκησης έτσι ώστε να μην επιτραπεί η είσοδος μεταναστών στα ελληνικά σύνορα που δεν έχουν τα κατάλληλα δικαιολογητικά. (Karsalis,2018, ό.π.σελ. 67-68) Από την άλλη πλευρά οι εσωτερικές διευθετήσεις συνόρων έχουν να κάνουν με τον έλεγχο παράνομης μετανάστευσης μεταναστών που ήδη βρίσκονται στο εσωτερικό της χώρας και τον εκτοπισμό τους. (Τριανταφυλλίδου & Ambrosini2011, σελ.151-173)

Άλλος παράγοντας που πρέπει εδώ να επισημανθεί είναι το γεγονός ότι η νομιμότητα και η παρανομία πολλές φορές αλληλοεπιδρούν και εναλλάσσονται στο διάβα του χρόνου. (Schaefer, Kahsai,2011, σελ,1-5) Ειδικότερα, η ραγδαία εισδοχή μεταναστών στη χώρα έχει επηρεάσει σε πολύ μεγάλο βαθμό και τα νησιά. Πιο συγκεκριμένα, οι εκφάνσεις μεταναστευτικών ροών προσδίδουν μια γενικότερη σύγχυση τόσο στην κοινή γνώμη όσο και στο χειρισμό τους από τις ελληνικές αρχές. Η αυξημένη είσοδος μεταναστών στα ελληνικά νησιά απασχολεί το έργο τόσο της αστυνομίας όσο και της διοίκησης.

Ως αντιμετώπιση θεσπίστηκαν τα προγράμματα νομιμοποίησης. Συγκεκριμένα τέθηκε σε εφαρμογή το πρώτο πρόγραμμα νομιμοποίησης ακολουθώντας την τακτική των άλλων μεσογειακών χωρών. Μέσω αυτού επιτεύχθηκαν η διασφάλιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και ο περαιτέρω έλεγχος της παράνομης μετανάστευσης. Έτσι λοιπόν τέθηκε σε εφαρμογή το πρόγραμμα νομιμοποίησης μεταναστών, κατά το οποίο άρχισαν να υποβάλλουν αιτήσεις οι μετανάστες για να πάρουν άδεια διαμονής με αυστηρή προϋπόθεση την προσκόμιση των απαιτούμενων δικαιολογητικών. Στον

21 ο αιώνα έχει προχωρήσει ακόμα πιο πολύ ο έλεγχος διευθέτησης των μεταναστών. Η μαζική είσοδος μεταναστών στα ελληνικά νησιά αποτελεί ένα από τα φλέγοντα ζητήματα της ελληνικής πολιτικής. Συγκεκριμένα, παρατηρείται μια γενικότερη μετακίνηση των μεταναστών στην ενδοχώρα από πολλά νησιά του Αιγαίου και τα κέντρα μεταφοράς μεταναστών παραμένουν σε εγρήγορση έχοντας να αντιμετωπίσουν ένα μαζικό κύμα μεταναστών. (Γεωργιοπούλου,2019)

Αξιοσημείωτη είναι η περίπτωση της Μυτιλήνης, στην οποία από το 2011 παρατηρήθηκε τόσο ραγδαία αύξηση των μεταναστευτικών ροών έτσι ώστε να προσεγγίζουν το μισό περίπου του γηγενούς πληθυσμού και ειδικότερα στους 86.000 κατοίκους που φάνηκαν στην απογραφή του 2011 οι 20.000 ήταν πρόσφυγες και μετανάστες. (Γκριτζάλης,2015).Η Μυτιλήνη δεν είναι το μοναδικό νησί με τόση πληθώρα μεταναστών. Χαρακτηριστική περίπτωση είναι και αυτή της Σάμου, στην οποία έχει παρατηρηθεί σύμφωνα με τον Υπουργό Μεταναστευτικής Πολιτικής να εισέρχονται τον τελευταίο καιρό πάρα πολλοί μετανάστες. (Γεωργιοπούλου,2019)

Άλλα νησιά είναι η Χίος και γενικότερα όποιο νησί βρίσκεται στο Ανατολικό Αιγαίο. Τα κέντρα φιλοξενίας έχουν πληθώρα μεταναστών, οι οποίοι έρχονται αντιμέτωποι με πολύ αντίξοες συνθήκες. Η κατάσταση θέλει άμεσο χειρισμό ωστόσο η Ελλάδα δεν έχει κατορθώσει μέχρι σήμερα να αντιμετωπίσει στο έπακρον το συγκεκριμένο ζήτημα. Λόγω των ευρωεκλογών και των εθνικών εκλογών υπάρχει δέσμευση από τους πολιτικούς ότι θα διευθετηθεί οποιοδήποτε ζήτημα σχετικό με τις μεταναστευτικές εξελίξεις από το Σεπτέμβριο του 2019. (Γεωργιοπούλου,2019) Σε γενικές γραμμές παρατηρείται μέχρι τώρα ο στόχος για μια αυστηρότερη θέση στη λήψη μέτρων αναφορικά με τη διευθέτηση του μεταναστευτικού.

Η κατάσταση σίγουρα είναι ιδιαίτερα δύσκολη καθώς υπάρχει πληθώρα μεταναστών που επιλέγει την Ελλάδα λόγω της γεωγραφικής της θέσης. Πρέπει να επισημανθεί κι άλλη μια παράμετρος, η οποία δεν είναι άλλη από το καλό κλίμα της. Ειδικότερα, παρατηρήθηκε ότι ο αίθριος καιρός οδηγεί σε αύξηση των μεταναστευτικών ροών στα νησιά και το ζήτημα της φιλοξενίας είναι ιδιαίτερα ανησυχητικό καθώς δεν υπάρχει κάποια δυνατότητα άμεσης μεταφοράς τους σε άλλα κράτη της ΕΕ. (Γεωργιοπούλου,2019) Σίγουρα ωστόσο υπάρχουν και κάποιες ενδείξεις προόδου. Σύμφωνα με το Βίτσα (2018) η συνεργασία με την Τουρκία για τη διευθέτηση του προβλήματος αυτού στα ελληνικά νησιά συνεχίζεται και θα πρέπει να συνεχίζεται και θεωρήθηκε «λάσπη» οποιαδήποτε κατηγορία σχετικά με τη διαχείριση των κονδυλίων. (Παπαϊωάννου ,2018)

Πέρα από αυτό σχεδιάζονται νέα hot spot έτσι ώστε να διευθετηθεί το ζήτημα της φιλοξενίας και η λειτουργία τους προβλεπόταν να τεθεί σε εφαρμογή μέσα στο Σεπτέμβριο. (Γεωργιοπούλου,2019) . Το ζήτημα ωστόσο ακόμα δεν έχει επιλυθεί επαρκώς. Από την άλλη πλευρά, η κοινή γνώμη σε κάποιο βαθμό είναι σίγουρα δυσαρεστημένη με τις μεταναστευτικές ροές και φοβάται για την εξέλιξη της ελληνικής κοινωνίας.

5.3 : Η εκπαιδευτική πολιτική για τους μετανάστες και η ένταξή τους στην ελληνική κοινωνία- οι παλιννοστούντες Έλληνες και η πολιτική ένταξής τους στην ελληνική εκπαίδευση

Η εκπαίδευση αποτελεί έναν από τους βασικότερους παράγοντες με τους οποίους συνεχίζεται η ροή της κοινωνίας. Μέσω της εκπαίδευσης μεταλαμπαδεύονται αξίες και αγαθά και προσαρμόζουν τον νέο στο περιβάλλον που θα αντιμετωπίσει όταν θα βγει στην αγορά εργασίας. Γι' αυτόν ακριβώς το λόγο θα ισχυριζόταν κανείς ότι η εκπαίδευση αποτελεί στοιχείο που συνεισφέρει σε κάθε είδους κοινωνική δομή. Μία από αυτές τις δομές είναι και η μετανάστευση.

Απαραίτητη λοιπόν στη μεταναστευτική πολιτική της Ελλάδας καθίσταται και η εκπαιδευτική της πολιτική. Ειδικότερα, η εκπαίδευση στηρίζεται και διαμορφώνεται από τα θεμελιώδη δικαιώματα του ανθρώπου.

Σύμφωνα με τον ΟΗΕ (1989 επικυρωμένο από το νόμο. 2101/92) η δυνατότητα παροχής εκπαίδευσης στα παιδιά των προσφύγων είναι αναγκαία και υποχρεωτική για κάθε κράτος και προβλέπεται από τις διατάξεις της Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού. (Η Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού,1989) Ως καθήκον τους λοιπόν οι φορείς της ελληνικής εκπαίδευσης έχουν να αντιμετωπίσουν μια γκάμα παραμέτρων έτσι ώστε να διευθετηθεί η άμεση ενσωμάτωση των μεταναστών στην ελληνική κοινωνία στην περίπτωση τόσο των ανήλικων όσο και των ενήλικων μεταναστών που δεν γνωρίζουν τη γλώσσα και δεν έχουν μορφωτικό υπόβαθρο. Απώτερο σκοπό της ελληνικής εκπαίδευσης αποτελεί τόσο η ένταξη όσο και η προσαρμογή των μεταναστών στην ελληνική κοινωνία. Αυτό είναι εμφανές τόσο στον 21 ο αιώνα όσο και στα τέλη του 20 ου αιώνα.

Η εκπαιδευτική πολιτική για τους μετανάστες στην Ελλάδα στο παρελθόν δεν αφορούσε μόνο τους μετανάστες αλλοτινής καταγωγής αλλά ασχολήθηκε κυρίως με τους μετανάστες που προέρχονταν από την Ελλάδα και μετανάστευσαν σε μία άλλη χώρα και γι' αυτόν ακριβώς το λόγο ήταν περισσότερο ενσωματωμένη στη διαδικασία επαναπροσαρμογής των Ελλήνων μεταναστών στην ελληνική κοινωνία. (Μουσούρου,1991, ό.π. σελ.183-187)

Συνεπώς ένα βασικό ζήτημα της ελληνικής μεταναστευτικής πολιτικής για τον 20 ο αιώνα ήταν η διαδικασία ένταξης των παιδιών των ομογενών που ερχόντουσαν πίσω στην Ελλάδα. Ειδικότερα, στη δεκαετία του 70 παρουσιάστηκε ως πρωταρχικός παράγοντας της ελληνικής μεταναστευτικής πολιτικής και μάλιστα το 1978 αποφασίστηκε το σύστημα ισοτιμίας των ελληνικών σχολείων με τον τίτλο φοίτησης που υπήρχε στα ξένα σχολεία. (Δαμανάκης,1987, σελ.171-173)

Αυτό ωστόσο δεν σημαίνει ότι δεν έγιναν και πολλά λάθη, για τα οποία πραγματοποιήθηκαν και πολλές κριτικές.

Σύμφωνα με το Δαμανάκη (Δαμανάκης, 1987, σελ. 177) επισημάνθηκαν ωστόσο τα εξής: « Στις Δυτικοευρωπαϊκές Κοινωνίες η διχοτόμηση των μαθητών σε αλλοδαπούς και ντόπιους οδήγησε στη δημιουργία εθνικών εκπαιδευτικών μοντέλων για τους πρώτους. Το παράδοξο είναι ότι παρά τις αρνητικές εμπειρίες από αυτά η ελληνική κοινωνία προβαίνει στη δημιουργία «εθνικών σχολείων» για τα παλιννοστούντα Ελληνόπουλα.»

Στην εκπαιδευτική μεταναστευτική πολιτική της δεκαετίας του 90 και του 21 ου αιώνα η Ελλάδα εστιάζει αποκλειστικά στους εξωτερικούς μετανάστες που προέρχονται από άλλες χώρες του τρίτου κόσμου. Η κρίση στα Βαλκάνια, το καθεστώς του Χότζα στην Αλβανία , η πείνα στην Αφρική και ο πόλεμος στη Συρία συνετέλεσαν στη ραγδαία εισροή μεταναστών στην ελληνική επικράτεια.

Μια βασική προϋπόθεση για την κατανόηση της δομής της εκπαιδευτικής πολιτικής των αναπτυγμένων κοινωνιών είναι η έννοια της «διαπολιτισμικής εκπαίδευσης.» Σε αυτού του είδους την εκπαίδευση εμπλέκεται και η έννοια της «διαπολιτισμικής ετοιμότητας». Σύμφωνα με τους Παλαιολόγου και Ευαγγέλου (Παλαιολόγου& Ευαγγέλου, 2003,σελ.147-151)«η διαπολιτισμική ετοιμότητα αποτελεί μια έννοια που πρέπει κάθε εκπαιδευτικός να διαθέτει ανεξάρτητα από το ποια βαθμίδα βρίσκεται.»

Η θέση των φορέων είναι ιδιαίτερα σημαντική για την επιτυχή ολοκλήρωση της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης.

Ο ρόλος της ΕΕ είναι χαρακτηριστικός και έγιναν προτάσεις για τη λειτουργία διαπολιτισμικών σχολείων και τη φοίτηση μεμονωμένων προσφυγόπουλων σε σχολεία ενσωμάτωσης.

Βασικό εμπόδιο καθίστανται ωστόσο οι δυσκολίες προσαρμογής του κάθε μαθητή. Ειδικότερα, σύμφωνα με το Νικολάου (Νικολάου, 2000, σελ.30) ισχύουν τα εξής για τους αλλοδαπούς μαθητές:

«Το σχολείο δεν είναι απλώς ο χώρος μέσα στον οποίο έρχονται για πρώτη φορά σε συστηματική, θεσμική και δομική επαφή με την ελληνική γλώσσα και παιδεία. Είναι τις περισσότερες φορές ο χώρος μέσα στον οποίο βιώνουν και την πρώτη επαφή με την ελληνική κοινωνία.» Ως επακόλουθο θα υπάρχουν οι πρώτες δυσκολίες τόσο όσον αφορά την εκμάθηση της γλώσσας όσο και σχετικά με την περαιτέρω υπακοή στους κανόνες και στις νόρμες του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος. Στη μεταναστευτική πολιτική λοιπόν το κομμάτι της εκπαίδευσης λαμβάνεται σοβαρά υπόψη από τους φορείς της διοίκησης του κράτους.

Ωστόσο υπάρχει και η άποψη ότι σε πολλά σημεία η κοινή γνώμη είναι ιδιαίτερα ξενοφοβική και ακολουθεί εκφάνσεις ρατσισμού. Βασική παρατήρηση για την ελληνική κοινωνία είναι το ζήτημα του κοινωνικού αποκλεισμού. Συγκεκριμένα ο «ελληνικός εθνοκεντρισμός» συνιστά ένα φαινόμενο, το οποίο είναι συνυφασμένο με την έννοια της εθνικής συνείδησης. (Καλοφορίδης,2014,σελ.208)

Η έννοια της διαπολιτισμικότητας ορθά διαπιστώνεται από από τους Κάτσικα και Πολίτου ότι «προκαλεί προβληματισμό και διαμορφώνει εθνοπολιτισμικές διαφορές.» (Κατσικάς & Πολίτου, 1999 σελ.59)

Από την άλλη πλευρά, σε γενικές γραμμές η Ελλάδα συγκριτικά με άλλες χώρες της ΕΕ ακολουθεί μια ανεκτική πολιτική απέναντι στους μετανάστες. (Καλοφορίδης, ό.π. σελ.208) Η σύζευξη πολλών διαφορετικών μειονοτήτων αποτελεί ένα χαρακτηριστικό της σημερινής ελληνικής κοινωνίας και έχει απασχολήσει πολύ τις ελληνικές αρχές και τη διοίκηση. Πέρα από αυτό κάνει πολλές προσπάθειες αντίστασης απέναντι στο ρατσισμό και προάγει τη συνύπαρξη των λαών ως μέσο για την κοινωνική της συνοχή. (Κασιμάτη, 2003, σελ.189-190· Παπαγεωργίου 2011, σελ.44· Τσιμπιρίδου 2004, σελ.157)

Παρατηρείται ένα φαινόμενο πολυπολιτισμικότητας και σύζευξης πολλών διαφορετικών θρησκειών και φυλών. Ωστόσο από πολιτικής άποψης, η Ελλάδα είναι μία νέα χώρα υποδοχής μεταναστών και η μεταναστευτική της πολιτική είναι ακόμα σε ένα πρώιμο στάδιο συγκριτικά με τις άλλες χώρες της Δυτικής Ευρώπης και τις ΗΠΑ. Ο χειρισμός της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης είναι λοιπόν ένα νέο εγχείρημα και χρήζει ιδιαίτερης προσοχής αλλά και ανεκτικότητας από την κοινή γνώμη.

Κεφάλαιο 6: Το άσυλο σε ΗΠΑ, Γερμανία και Ελλάδα

6.1: Ο ορισμός της έννοιας του ασύλου και η λειτουργία του σε διεθνές και ευρωπαϊκό επίπεδο

Ορίζοντας την έννοια του ασύλου από σκοπιά διεθνούς δικαίου θα προέκυπτε ότι είναι ταυτισμένη με την έννοια της προστασίας και της ασφάλειας και σχετίζεται συγκεκριμένα με «την προστασία ενός ξένου ανθρώπου από ένα κράτος που δεν αποτελεί τόπο καταγωγής του». (Andreopoulos, 2019)

Από διεθνή άποψη το άσυλο διαμορφώνει μια γενικότερη σύγχυση καθώς υπάρχουν διαφορετικές τοποθετήσεις . Ωστόσο υφίσταται μια νομική κατοχύρωση από τη Σύμβαση της Γενεύης.

Το δικαίωμα στο άσυλο αναγνωρίζεται διεθνώς από τη Σύμβαση της Γενεύης το 1951, η οποία υπογράφηκε στις 28 Ιουλίου. Συγκεκριμένα στο άρθρο 33 γίνεται αντιληπτή η έννοια της μη επαναπροώθησης (Non Refoulement) και ορίζονται τα εξής : « τα συμβαλλόμενα κράτη «δεν θα απελαύνουν ή δε θα επαναπροωθούν καθ’ οποιονδήποτε τρόπο πρόσφυγες στα σύνορα εδαφών, όπου η ζωή και η ελευθερία τους απειλούνται, λόγω φυλής, θρησκείας, εθνικότητας, κοινωνικής τάξης ή πολιτικών πεποιθήσεων». Στο άρθρο αυτό επίσης προβλέπονται δύο εξαιρέσεις αναφορικά με την επαναπροώθηση. Συγκεκριμένα όπως ορίζεται και από το εν λόγω άρθρο «ο πρόσφυγας μπορεί να απελαθεί ή να επαναπροωθηθεί όταν για σοβαρές αιτίες θεωρείται επικίνδυνος για την ασφάλεια της χώρας στην οποία βρίσκεται ή αποτελεί κίνδυνο για τη χώρα αυτή επειδή έχει καταδικαστεί τελεσίδικα για ιδιαίτερα σοβαρό αδίκημα.» (ΣΥΜΒΑΣΗ ΤΟΥ 1951 ΓΙΑ ΤΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΤΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ,1951)

Ορισμένα σημαντικά στοιχεία για το άσυλο διακρίνονται και στο άρθρο 31, κατά το οποίο « δεν πρέπει να επιβάλλονται ποινικές κυρώσεις σε όσους εισέρχονται παράνομα στη χώρα «απευθείας από το έδαφος όπου η ζωή ή η ελευθερία τους απειλούνταν». (ΣΥΜΒΑΣΗ ΤΟΥ 1951 ΓΙΑ ΤΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΤΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ,1951)

Η σημασία της Σύμβασης της Γενεύης διαφαίνεται και στο ότι διασφαλίζεται τόσο νομικά όσο και θεσμικά. Οι Θεματοφύλακες της Σύμβασης αυτής είναι η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ και το Πρωτόκολλο του 1967. (UN Refugee Agency Greece, 2001-2019)

Είναι ορθό το γεγονός ότι αποτελεί μια ιδιαίτερα δύσκολη και επίπονη διαδικασία, η οποία είναι χρονοβόρα και απαιτεί κάποιες προϋποθέσεις για να εφαρμοστεί σωστά. Έχει διεθνή υπόσταση αλλά εφαρμόζεται και από κοινού στα κράτη- μέλη της ΕΕ από το Δίκαιο της ΕΕ, με άξονα τη Σύμβαση της Γενεύης.

Για την ΕΕ η έννοια του ασύλου έχει καθοριστική σημασία στη διαμόρφωση της πολιτικής της. Βάσει του Ευρωπαϊκού Δικαίου «οι αιτούντες ασύλου είναι ταυτόχρονα και αιτούντες διεθνούς προστασίας.» (Fribergh & Kjaerum, 2014, σελ.41) Η διεθνής προστασία του ασύλου καθορίζεται από το Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων και από τη Σύνοδο της Γενεύης το 1951. (European Commission, 2014, σελ.9.)

Στα τέλη του 20ου αιώνα από το 1999 η ΕΕ δεσμεύτηκε ότι θα προσπαθούσε να διαμορφώσει μια κοινή μεταναστευτική πολιτική βασιζόμενη στις αρχές και το δίκαιο της ΕΕ και αποσκοπούσε να ενσωματώσει τις εθνικές κατευθύνσεις της μεταναστευτικής πολιτικής των κρατών- μελών σε ένα ενιαίο σύνολο. (European Commission, 2014, ό.π.σελ.10)

Ο Κανονισμός «Δουβλίνο II» που θεσπίστηκε από τον κανονισμό 343/2003 έδωσε αποκλειστικά στα κράτη- μέλη τη δυνατότητα να προωθούν τους αιτούντες ασύλου στην πρώτη χώρα εισόδου τους στην ΕΕ. (ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ, Europa, 2016) Συνεπώς με την πάροδο των χρόνων καθορίζονται κάποιες βασικές αρχές, σύμφωνα με τις οποίες ορίζεται η διαδικασία χορήγησης ασύλου.

Αρχικά, η ΕΕ για να ασκήσει πολιτική ασύλου καθίσταται απαραίτητο να αναγνωρίσει κάποιον ως πρόσφυγα που καταφεύγει από τη χώρα του λόγω δύσκολων κοινωνικών συνθηκών. (European Commission, 2014, σελ.14)

Επίσης βάσει του άρθρου 6 της Οδηγίας για τις Διαδικασίες Ασύλου 2013/32/ΕΕ η Υπηρεσία Ασύλου κάνει συνέντευξη στον ενδιαφερόμενο μετανάστη στην οποία οφείλει να απαντήσει με ειλικρίνεια και σεβασμό.

Η Οδηγία για τις Διαδικασίες Ασύλου προβλέπει μια σειρά από λεπτομερείς κανόνες που ορίζουν τη νομοθεσία και τη διοίκηση της μεταναστευτικής πολιτικής της ΕΕ.

Σύμφωνα με το άρθρο 6 ο μετανάστης έχει το δικαίωμα μέχρι να ληφθεί η απόφαση για την αίτησή του να διαμένει στο κράτος- μέλος της ΕΕ, στο οποίο έκανε την αίτηση. (Fribergh & Kjaerum, 2014, ό.π. σελ.41)

Ειδικότερα το άσυλο ήρθε με μια σειρά από πολλές διαπραγματεύσεις.

Η έναρξη των διαπραγματεύσεων περί ασύλου ορίστηκαν στον τρίτο πυλώνα της Συνθήκης του Μάαστριχτ και ειδικότερα επισημάνθηκαν ζητήματα όπως η χορήγηση βίζας και τα δικαιώματα των μεταναστών. (Σαρρής, 2008, σελ.11)

Μετά υπάρχει και η σύνοδος του Τάμπερε της Φινλανδίας.

Καταλυτικό ρόλο στη διαμόρφωση του ασύλου για την ΕΕ έπαιξε και η Σύνοδος του Λάκεν, που έγινε στο Λάκεν του Βελγίου. Μέσω αυτής διαμορφώθηκαν οι βάσεις για μια οργανωμένη πολιτική ασύλου βασιζόμενη αποκλειστικά στους ευρωπαϊκούς θεσμούς και δεσμευόμενη να εφαρμόσει όσα είχαν προγραμματιστεί στο Τάμπερε. (Μάρκου, 2007, σελ.153)

Τέλος, με τη συνθήκη της Λισαβόνας δόθηκαν προνόμια στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο που συγκεκριμένα γίνεται «συννομοθέτης» σε ζητήματα ασύλου.

Αυτό αναντίρρητα θα μπορούσε να αποδείξει το ότι λειτουργούσε σε πολλά σημεία προς διευκόλυνση της Ένωσης.

Χαρακτηριστική είναι η έννοια της διάχυσης ή λειτουργικής σύνδεσης (το λεγόμενο spill over) , κατά την οποία ισχύει η θεωρία του νεολειτουργισμού. Με την έννοια της διάχυσης, τα κράτη της ΕΕ έρχονται σε αλληλεπίδραση μεταξύ τους και αποκτούν κοινές τοποθετήσεις και κοινούς σκοπούς που καλούνται να ικανοποιήσουν όλα μαζί.(Schmitter,1969,σελ.162) Ένας από αυτούς τους κοινούς σκοπούς είναι και η κοινή διαμόρφωση ασύλου.

Ένας άλλος παράγοντας που θα αναφερθεί εδώ είναι το γεγονός ότι υπάρχει μια τάση για μετανάστευση σε ορισμένες από τις χώρες- μέλη της ΕΕ και αποκλείονται κάποιες άλλες χώρες- μέλη που θα μπορούσαν κι αυτές να υποδέχονταν μετανάστες.

Σύμφωνα με την Corinne Balleix (2013, σελ. 6) παρατηρήθηκε το 2013 ότι το 70% των αιτήσεων για άσυλο αφορούσαν τις οικονομικά πιο εύρωστες χώρες όπως τη Γαλλία, τη Γερμανία, το Ηνωμένο Βασίλειο και τη Σουηδία.

Το 2013 παρατηρήθηκε και από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2014,σελ.9) ότι το 90% των αιτήσεων για άσυλο στην ΕΕ προερχόταν από 10 χώρες με τη Γερμανία πρώτη και τη Γαλλία δεύτερη αποδεικνύοντας ότι το βιοτικό επίπεδο μιας χώρας παίζει καθοριστικό ρόλο για την επιλογή της ως χώρα διαμονής από έναν πρόσφυγα.

Επίλυση στο παρακάτω θα ήταν ο Κανονισμός του Δουβλίνου II.

Συγκεκριμένα, ο Κανονισμός «Δουβλίνο II» που θεσπίστηκε στις 18 Νοέμβρη του 2003 από τον κανονισμό 343/2003 έδωσε αποκλειστικά στα κράτη- μέλη τη δυνατότητα να προωθούν τους αιτούντες ασύλου στην πρώτη χώρα εισόδου τους στην ΕΕ.

(ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ, Europa, 2016)

Αυτό οδηγεί σε πολλά συμπεράσματα και προβλήματα, τα οποία θα τα αναλυθούν παρακάτω προς το τέλος της διπλωματικής.

Από την άλλη πλευρά τα κράτη- μέλη της ΕΕ έχουν δεσμευτεί νομικά να συνεισφέρουν όσο γίνεται για καλύτερες συνθήκες ασύλου στα μη κράτη μέλη της ΕΕ.

6.2 : Το άσυλο στις ΗΠΑ και η ιδιομορφία του

Η χορήγηση του ασύλου στις ΗΠΑ σύμφωνα με το Αμερικανικό Συμβούλιο Μετανάστευσης είναι μια ιδιαίτερη και πολύπλοκη διαδικασία, η οποία διαμορφώνεται με δύο τρόπους. (American Immigration Council,2018,σελ. 134)

Πρώτον, με το λεγόμενο « Καταφατικό Άσυλο», κατά το οποίο όταν κάποιος επιθυμεί να κάνει αίτηση για πολιτική προστασία (άσυλο) στις ΗΠΑ και να παραλάβει την αμερικανική υπηκοότητα δεν θα πρέπει να βρίσκεται σε διαδικασία απέλασης. Πέρα από αυτό εδώ θα πρέπει επίσης να γνωστοποιηθεί και το ότι στη συγκεκριμένη κατηγορία ασύλου αν δεν υφίσταται νομική κατοχύρωση από το δικηγόρο της Υπηρεσίας Μετανάστευσης και Ασύλου θα πρέπει να ξανακάνει αίτηση έτσι ώστε να διεκδικήσει το λεγόμενο « Αμυντικό Άσυλο» που εξηγείται παρακάτω.

Δεύτερον, με το « Αμυντικό Άσυλο ή Άσυλο Άμυνας» κατά το οποίο κάποιος για να το πάρει θα πρέπει να βρίσκεται σε διαδικασία απέλασης και ζητάει επανεξέταση. (American Immigration Council,2018,ό.π.σελ.134)

Με άλλα λόγια όποιος βρίσκεται σε διαδικασία απέλασης μπορεί να χρεωθεί με την αυστηρότητα που προβλέπει το διεθνές δίκαιο.

Δικαίωμα για άσυλο στις ΗΠΑ έχει ο κάθε μετανάστης που επιθυμεί να κάνει αίτηση ασύλου ανεξάρτητα από την κατάσταση στην οποία βρίσκεται. (Congressional Research Service,2019,σελ.3) Αυτός με τη σειρά του καλείται να κάνει αίτηση στην υπηρεσία μετανάστευσης χορήγησης αμερικανικής υπηκοότητας και στο Υπουργείο Εσωτερικής Ασφάλειας των ΗΠΑ. (Congressional Research Service,2019,ό.π.σελ. 2)

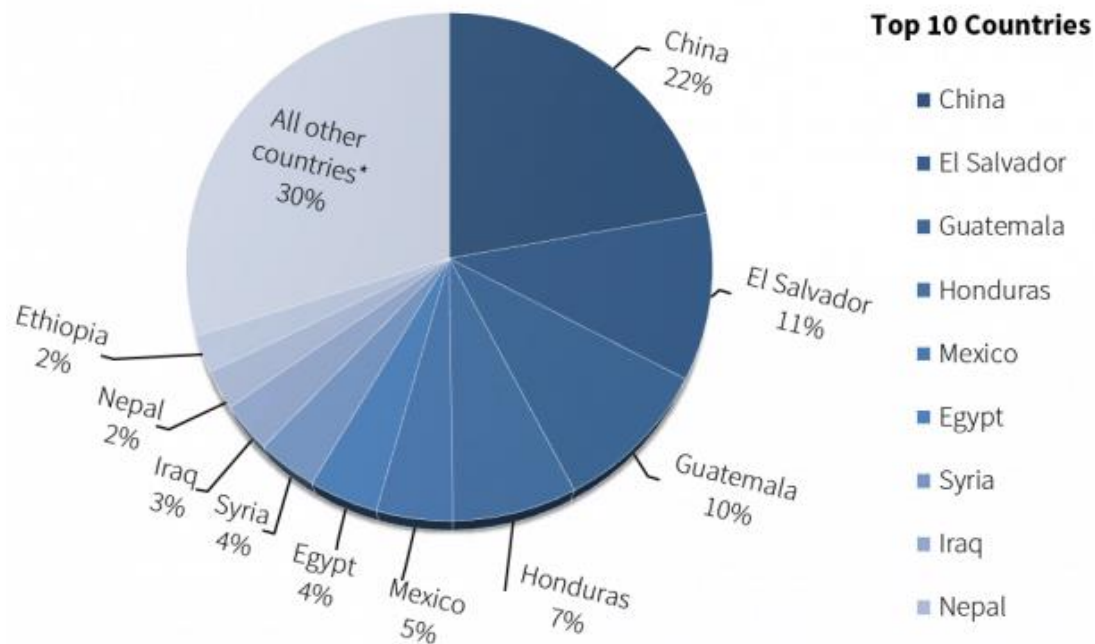
Στη χορήγηση ασύλου ορίζονται κάποιες προϋποθέσεις, οι οποίες πρέπει να πληρούνται έτσι ώστε να μπορέσει να γίνει δεκτή η αίτηση και να αποδοθεί η προστασία σε όσους το επιθυμούν.

Ειδικότερα, επισημαίνονται τα εξής:

Κατά πρώτον, για να μπορέσει κάποιος να απολαύσει τα προνόμια του ασύλου θα πρέπει να βρίσκεται τουλάχιστον εγκατεστημένος ένα χρόνο στις ΗΠΑ, ειδάλλως δεν είναι εφικτή η δυνατότητα πολιτικής προστασίας. Κατά δεύτερον, το άσυλο χορηγείται σε πρόσφυγες, οι οποίοι λόγω των δυσχερών συνθηκών δεν επιθυμούν να ξαναεγκατασταθούν στις πατρίδες τους. Τρίτον, η Υπηρεσία ασύλου στις ΗΠΑ καθορίζεται από ορισμένο χρονικό διάστημα και γι' αυτό το λόγο δεν μπορεί να γίνει αμέσως αποδεκτή η αίτηση ακόμα και αν τα κριτήρια πληρούνται. Στη διάρκεια αυτή προβλέπεται η διαμονή του μετανάστη στη χώρα. Τέταρτον, αν κάποιος έχει κάνει αίτηση ασύλου στις ΗΠΑ δεν έχει το δικαίωμα να ταξιδέψει πίσω στη χώρα του μέχρι να γίνει αποδεκτή η αίτησή του. Πέμπτο, αν τυχόν εντοπιστεί από την Υπηρεσία Ασύλου ότι

κάποιος μετανάστης βρίσκεται παράνομα στη χώρα ή έχει παρανομήσει έχει δικαίωμα να τον απελάσει. (Immihelp,1999-2019)

Εδώ βρίσκονται οι χώρες, από τις οποίες έχουν γίνει οι περισσότερες αιτήσεις άσυλου. Η Κίνα είναι η χώρα με τις περισσότερες αιτήσεις για άσυλο. Ακολουθούν οι χώρες της Λατινικής Αμερικής όπως το Ελ Σαλβαδόρ, η Γουατεμάλα και το Μεξικό ενώ οι χώρες της Μέσης Ανατολής και της Αφρικής βρίσκονται στις τελευταίες θέσεις.

{Πηγή, American Immigration Council analysis of government data. Office of Immigration Statistics, Tables 17 and 19 in 2016 Yearbook of Immigration Statistics (Washington, DC: U.S. Dept of Homeland Sec., 2018)

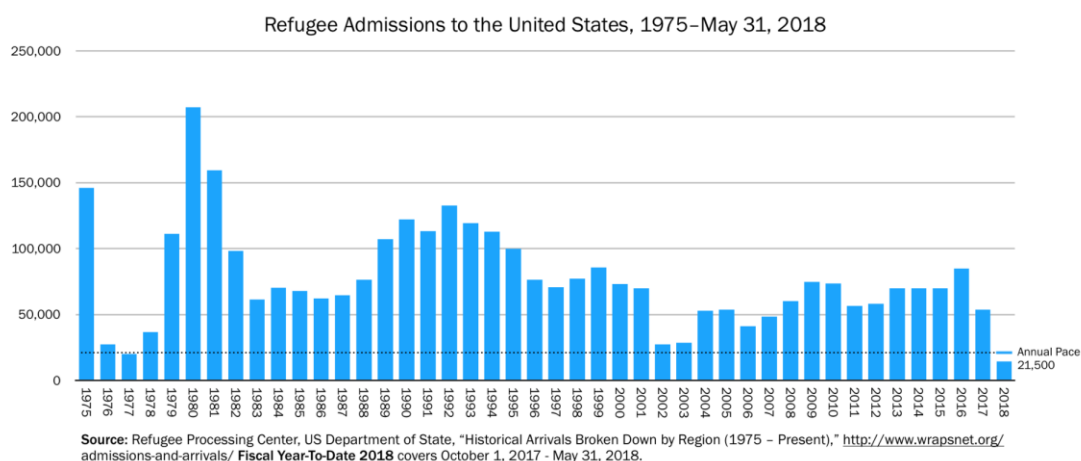
Με την έναρξη των πολιτικών μεταρρυθμίσεων της νέας κυβέρνησης του Ντόναλντ Τραμπ το 2017 ψηφίστηκε η λιτότητα στις αιτήσεις των μεταναστών και ο καλύτερος έλεγχος των συνόρων έτσι ώστε να μην υπάρχει τόσο μεγάλος αριθμός μεταναστών στις ΗΠΑ και να διευκολύνεται η απορρόφηση στην αγορά εργασίας χωρίς να υπάρχει υπερπροσφορά. (Price & Selee, 2017, ο.π σελ.2) Ο νέος πρόεδρος των ΗΠΑ από την έναρξη της εξουσίας του φάνηκε να παρουσιάζει μια έντονη καχυποψία για τη νομιμότητα των μεταναστών. Συγκεκριμένα, όπως διαπιστώθηκε η νέα κυβέρνηση προχώρησε στη μαζική απέλαση όλων των ενηλίκων μεταναστών που ήρθαν παράνομα στη χώρα και δεν πληρούσαν τις προϋποθέσεις για τη χορήγηση άσυλου χωρίς δικαίωμα για ένσταση. (Martin, 2018, σελ. 21-23) Αυτή η πράξη σίγουρα οδηγεί σε πολλά συμπεράσματα, τα οποία θα αναλυθούν παρακάτω. Πέρα από αυτό δεν πρέπει να μη γίνει λόγος και στο γεγονός ότι ο Ντόναλντ Τραμπ έθεσε ως προϋπόθεση να υπάρχει χαρτί πιστοποίησης της αγγλικής γλώσσας για όσους μετανάστες ενδιαφέρονταν να ζήσουν και να εργαστούν στις ΗΠΑ και να υποβληθούν σε γραπτή εξέταση για να πάρουν το συγκεκριμένο πιστοποιητικό που θα τους δώσει το εισιτήριο για το άσυλο ως ένδειξη ανάγκης για εκμάθηση της γλώσσας της χώρας διαμονής τους. (BBC News, 2019)

Τέλος ,ως επακόλουθο των πρωτότυπων αυτών μέτρων ξεκίνησαν να υπάρχουν και οι αντιπαραθέσεις. Συγκεκριμένα ορισμένες ΜΚΟ και γενικότερα οι υποστηρικτές της μετανάστευσης άρχισαν να εκφράζουν τις ανησυχίες τους για τη λήψη των νέων μέτρων. Αξιοσημείωτο είναι το ότι σε μία επιστολή στο New York Times αποφάνθηκαν τα εξής προς προάσπιση κυρίως των γυναικών της Λατινικής Αμερικής.

«Ως αποτέλεσμα αυτής της απόφασης και της επακόλουθης πολιτικής καθοδήγησης, αισθάνονται ενθουσιασμένοι να αρνούνται το άσυλο σε γυναίκες που εγκατέλειψαν την ενδοοικογενειακή βία, ακόμα και κάτω από τις πιο απειλητικές για τη ζωή περιστάσεις». (Sullivan,2018 σελ.18)

Η ιδιομορφία αυτή του ασύλου σε μια χώρα με πολιτική αφομοίωσης των μεταναστών δημιουργεί τροφή για σκέψη και θα αναλυθεί και στα συμπεράσματα.

Παρακάτω βρίσκονται οι αποδεκτές αιτήσεις ασύλου στις ΗΠΑ από τα έτη 1976-2018. Όπως γίνεται αντιληπτό η πολιτική Τραμπ παίζει καθοριστικό ρόλο στην ελάττωση των μεταναστών με άσυλο στις ΗΠΑ, οι οποίοι είχαν αυξηθεί ραγδαία ένα χρόνο πριν την άνοδό του στην εξουσία.

6.3: Η πολιτική χορήγησης ασύλου στη Γερμανία

Η Γερμανία όντας η χώρα με την υψηλότερη θέση στην ΕΕ και τη μεγαλύτερη επιρροή στην Ευρώπη επηρεάζεται σημαντικά στη διαμόρφωση ασύλου της από τους πολιτικούς θεσμούς της ΕΕ. Πέρα από αυτό το γερμανικό δίκαιο είναι άρρηκτα συνυφασμένο με τους κανόνες που διέπουν το διεθνές δίκαιο και γι' αυτόν το λόγο τα κόμματα διακυβέρνησης καθίσταται αναγκαίο να συμμαχήσουν και να συνεργαστούν έτσι ώστε να επιτευχθεί η διαχείριση μιας αμοιβαίας και καθολικής πολιτικής ασύλου με τη σύμφωνη γνώμη όλων των κομμάτων. (European Migration Network,2015,

ό.π.σελ. 18) Αναφορικά με την έννοια του ασύλου προϋπάρχει ήδη από τη ρήτρα του δικαίου του 1949. (Martin,2002, ό.π. σελ.3)

Το άσυλο ωστόσο στη σύγχρονη Γερμανία του 21^{ου} αιώνα κινείται στα πλαίσια του Μεταναστευτικού Νόμου του 2005, κατά τον οποίο «επιτρέπεται η ενσωμάτωση μεταναστών στη γερμανική επικράτεια μόνο αν κατέχουν έγκυρο διαβατήριο.» (Πολύζου& Αλτσιτζόγλου,2007, σελ.20)

Σαφέστατα όμως δεν είναι μόνο αυτό. Η διαδικασία είναι αρκετά πολύπλοκη. Για να μπορέσει ένας μετανάστης στη γερμανική επικράτεια να κάνει αίτηση για άσυλο οφείλει να έχει κάποια κριτήρια, τα οποία θα του δώσουν το δικαίωμα ελεύθερης διαμονής και εργασίας στη χώρα.

Όσοι αναζητούν άσυλο στη γερμανική επικράτεια καλούνται να πληρούν αυστηρά τις εξής προϋποθέσεις:

Πρώτον, καθίσταται αναγκαίο για όποιον επιθυμεί να δεχτεί προστασία ασύλου στη Γερμανία να προσέλθει αυτοπροσώπως την ώρα και την ημέρα που έχει καθοριστεί στην υπεύθυνη υπηρεσία. (Informationsverbund Asyl und Migration,2019)Δεύτερον, αποτελεί βασικό παράγοντα για τη χορήγηση ασύλου το να υπάρχει συνεργασία του μετανάστη με τους φορείς που είναι υπεύθυνοι για τη χορήγηση ασύλου. (UNHCR Germany,2019)

Στη συνέχεια, ορίζεται ως προϋπόθεση το γεγονός ότι ο μετανάστης έχει την υποχρέωση να μην δουλεύει για τρεις μήνες από την ημερομηνία που γίνεται η αίτηση ασύλου και δεν προβλέπεται ούτε το δικαίωμα να είναι κάποιος που ζητά άσυλο αυτοαπασχολούμενος μέχρι να γίνει αποδεκτή η αίτησή του. (UNHCR Germany,2019)

Σε αυτά ωστόσο συνεπάγονται και κάποια δικαιώματα τα οποία φέρει ο κάθε μετανάστης που επιθυμεί να πάρει άσυλο στη Γερμανία.

Ο αιτών για άσυλο στη γερμανική επικράτεια δικαιούται να λογοδοτεί και να απευθύνεται στην Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ και σε ΜΚΟ για προστασία, οι οποίες συνεργάζονται πολλές φορές μεταξύ τους. (UNCHR,2014,σελ,26)

Επίσης, όποιος κάνει αίτηση για άσυλο στη Γερμανία χαιρεί του προνομίου της μερικής πρόληψης ιατρικής μέριμνας έτσι ώστε να μπορέσει να αποφύγει σοβαρά προβλήματα υγείας και ιδιαίτερα οι μετανάστες των οποίων η διαδικασία ασύλου έχει προχωρήσει στο χρονικό των 15 μηνών έχουν και τη δυνατότητα της κοινωνικής ασφάλισης. (UNHCR Germany, 2019).Σαφέστατα, υφίσταται η νόμιμη αντιπροσωπευση των ασυνόδευτων ανηλίκων και η μέριμνα για την προστασία τους από την είσοδό τους στη χώρα.

Ως ασυνόδευτοι ανήλικοι ορίζονται οι μετανάστες που είναι κάτω από το 18 ο έτος της ηλικίας τους και το γραφείο νεανικής ευμάρειας καθίσταται υπεύθυνο για τη φροντίδα τους ενώ αν δεν υπάρχει κάποιο συγγενικό πρόσωπο ορίζεται ένας κατάλληλος ξενώνας διαμονής. Στη συνέχεια ορίζεται και νόμιμος αντιπρόσωπός τους μέχρι την ενηλικίωσή τους και εκτός από αυτό προβλέπεται η ενθάρρυνση των μικρών μεταναστών για εκμάθηση της γερμανικής γλώσσας και προβλέπεται η ενσωμάτωσή τους στο γερμανικό σύστημα εκπαίδευσης. (UNHCR Germany, 2019)

Σύμφωνα με τη Hinger (2016, σελ.80-81),το άσυλο στη Γερμανία κινείται στα πλαίσια του GDP και της έννοιας του πληθυσμού. Με άλλα λόγια είναι συνυφασμένο με δημογραφικές και οικονομικές παραμέτρους.

Το 2015 μετά τις περιφερειακές εκλογές στο Αμβούργο, ο εκλεγμένος διευθυντής της Υπηρεσίας για τους Πρόσφυγες Manfred Schmidt, επιβεβαίωσε την ενασχόλησή του με το άσυλο και δεσμεύτηκε για περαιτέρω αφοσίωση και μέριμνα. (European Migration Network,2015,ό.π.σελ.18) Η Bundestag, μετά την εκλογή της ανέφερε ότι θα διευθετήσει το ζήτημα της στέγασης και της ασφάλισης μεταναστών και ότι θα επαναπροσδιορίσει τα κριτήρια ασύλου και διαμονής στη Γερμανία. (European Migration Network,2015,ό.π.,σελ.5) Πέρα από αυτό υποσχέθηκε τη διευκόλυνση των ασυνόδευτων ανηλίκων μεταναστών και των νεαρών μεταναστών και την ομαλή ενσωμάτωσή τους στη γερμανική κοινωνία. Στη μεταναστευτική πολιτική της Γερμανίας χαρακτηριστική φυσιογνωμία αποτελεί η Γερμανίδα Καγκελάρια του Χριστιανοδημοκρατικού Κόμματος (CDU) Άγκελα Μέρκελ και επηρεάζει σε μεγάλο βαθμό την κοινωνικοπολιτική τοποθέτηση της χώρας της στην ιδιοσυγκρασία των πολιτών για την αντιμετώπιση των μεταναστευτικών ροών.

Από την εκλογή της το 2005 ακολούθουσε γενικά μια πολιτική που ήταν φιλικά προσκείμενη προς τους μετανάστες με στόχο τόσο στην ικανοποίηση κοινωνικών και οικονομικών παραμέτρων όσο και στην καθοδήγηση των πολιτικών. (Trauner & Turton 2017,σελ.35)

Οι δημογραφικές εξελίξεις όμως των τελευταίων χρόνων σε συνδυασμό με το γεγονός ότι το 2015 η Γερμανία δέχτηκε τις περισσότερες αιτήσεις ασύλου που είχε δεχτεί ποτέ στην ιστορία οδήγησαν στην άμεση αντιμετώπιση μέσω μιας ουσιαστικότερης λειτουργίας των κοινωνικών και πολιτικών δρώντων ασκώντας μια φιλελεύθερη μεταναστευτική πολιτική. (Trauner & Turton 2017, ό.π.σελ.37)

Αξιοσημείωτη είναι εδώ και άλλη μια σημαντική παρατήρηση. Πρόσφατα διαπιστώθηκε ότι οι περισσότεροι πρόσφυγες που εισέρχονται στο γερμανικό έδαφος ήταν αυτοί που είχαν βρεθεί αρχικά στην ελληνική επικράτεια. Ειδικότερα, όπως επισημαίνεται αξιοποιώντας όσα προβλέπει το Σύμφωνο του Δουβλίνου εισήλθαν τον προηγούμενο χρόνο στη Γερμανία πολλοί πρόσφυγες μέσω Ελλάδας. Σύμφωνα με τον παρακάτω πίνακα οι περισσότεροι από αυτούς ήταν ανήλικοι που ζητούσαν τη μετάβαση στη Γερμανία για να επανενωθούν με τους γονείς τους ή με άλλους συγγενείς, οι οποίοι διέμεναν στη γερμανική επικράτεια.(Informationsverbund Asyl und Migration,2019)

Criterion	Number of transfers

Unaccompanied children with family members or relatives: Article 8	270
Family members of beneficiaries of international protection: Article 9	1,283
Family members of asylum seekers: Article 10	1,597
Dependent persons: Article 16	32
Family reunification based on the humanitarian clause : Article 17(2)	281
Others	32
Total	3,495

Source: Federal Government, Response to parliamentary question by The Left, 19/8340, 13 March 2019, 26.

Εξετάζοντας όλες αυτές τις προκλήσεις η τοποθέτησή της Γερμανίδας καγκελάρου ως προς το άσυλο βασίζεται στις εξής παραμέτρους:

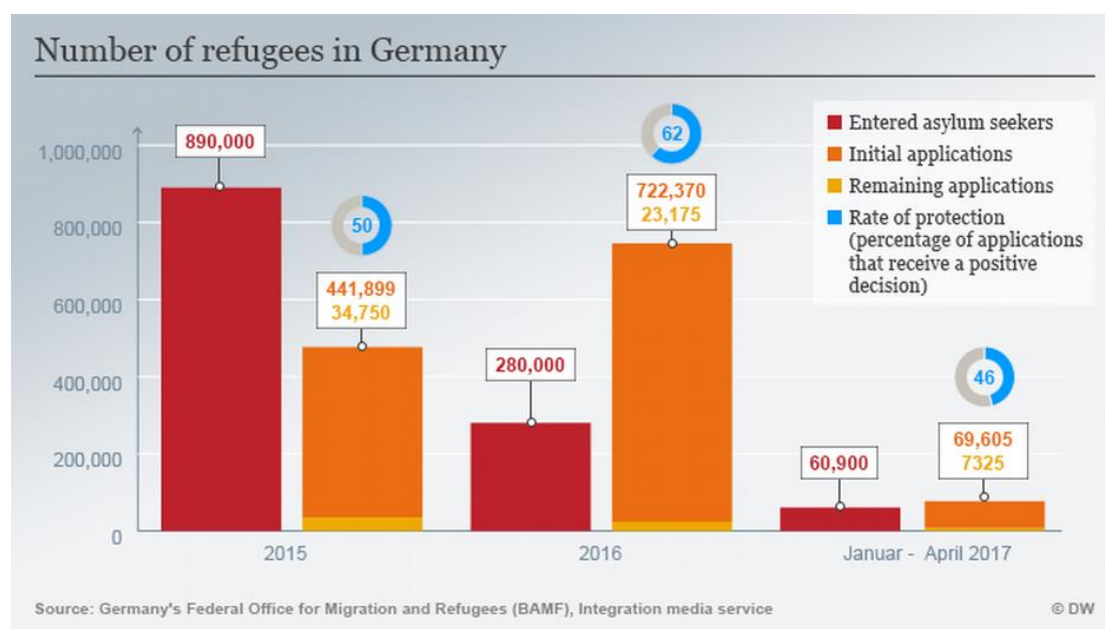
Αιτιολογώντας την άφιξη των μεταναστών από την ελληνική επικράτεια αναφέρει ότι η γεωγραφική θέση της Ελλάδας παίζει καθοριστικό ρόλο στην περισσότερη αύξηση μεταναστών. (de La Blume,2017) Αρχικά ισχυρίζεται ότι η διευθέτηση των μεταναστευτικών ρευμάτων καθίσταται βασική πολιτική της Γερμανίας. (Henley ,2018)

Αδήριτη ανάγκη σύμφωνα με αυτήν είναι και η συνεργασία της Γερμανίας και της ΕΕ με την Τουρκία για να βρεθεί από κοινού μια λύση στο πρόβλημα των ραγδαίων ρευμάτων μεταναστών. (Toygur& Benvenuti,2016,σελ.3)

Επιπρόσθετα, θεωρεί ότι γίνεται κατάχρηση της συμφωνίας του Δουβλίνου αναφορικά με τους Σύριους μετανάστες. (Toygur& Benvenuti,2016,ό.π σελ.2)

Αυτή η παράμετρος με την αυξημένη εισδοχή μεταναστών όμως δεν ήταν μόνο πρόβλημα στην εποχή της Μέρκελ αλλά είχε παρουσιαστεί και την προηγούμενη δεκαπενταετία. Συγκεκριμένα η Boswell (Boswell, 2003, σελ.319) επισήμανε ότι πράγματι αποτελούσε και στην εποχή της στόχο στη Γερμανία η αποτροπή των μεταναστών να την επιλέξουν ως χώρα διαμονής τους έτσι ώστε να μην υπάρχει ραγδαία αύξηση των τελευταίων και δυσκολία απορρόφησής τους στην εργασία. Η αποτροπή αυτή εξάλλου σύμφωνα με την Hinger (Hinger, ό.π. 2015, σελ.80) ήταν θεμελιωμένη και στο γερμανικό δίκαιο ασύλου της δεκαετίας του '80 οπότε δεν αποτελούσε ένα σύγχρονο φαινόμενο. Τα δεδομένα ωστόσο έχουν τροποποιηθεί σε κάποιους τομείς.

Στο ακόλουθο σχήμα παρουσιάζονται οι αιτήσεις ασύλου στη Γερμανία από το 2015-2017. Αρχικά γίνεται αντιληπτό αυτό που προαναφέρθηκε σχετικά με τη ραγδαία αύξηση των μεταναστευτικών ροών το έτος 2015.

Με την πάροδο του χρόνου σταδιακά διευθετήθηκαν οι εκκρεμούσες αιτήσεις ασύλου και άρχισαν να εξετάζονται ακόμα πιο προσεκτικά οι προϋποθέσεις. Συνεπώς η πολιτική της Μέρκελ έπεισε ότι η Γερμανία δεν ήταν πλέον τόσο ελκυστική για τους μετανάστες και ότι δεν ήταν σε θέση να συνεισφέρει στην κοινωνική ανέλιξη των μεταναστών λόγω της υπερπληθώρας τους. Αυτό όμως δεν σημαίνει ότι δεν υπάρχει ολοένα και περισσότερο ενδιαφέρον για την αρωγή των μεταναστών και ιδιαίτερα των προσφύγων που δικαιούνται άσυλο. Η νέα αρχηγός του CDU Annegret Kramp Karrenbauer δεσμεύτηκε για την όσο γίνεται καλύτερη αντιμετώπιση του μεταναστευτικού και τη διαμόρφωση ασύλου στη Γερμανία έτσι ώστε να επιτευχθεί η αντιμετώπιση όλων των λαθών του παρελθόντος και να δοθούν περισσότερα προνόμια σε όσους μετανάστες είχαν απορριφθεί από τη διαδικασία ασύλου. (Schulz,2019)

Ειδικότερα, επισημάνθηκε η δυνατότητα σε όλους τους μετανάστες, των οποίων η αίτηση ασύλου απορριπτόταν να δουλέψουν για 18 μήνες στη Γερμανία και να αποκτήσουν ευχέρεια στη γερμανική γλώσσα. (Schulz,2019)

6.4 : Η Ελλάδα και η διαμόρφωση πολιτικής του ασύλου

Η Ελλάδα από το 1951 έχει συνάψει ως συμβαλλόμενο μέλος της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ, όργανο που δημιουργήθηκε το 1950 με στόχο τον έλεγχο της άσκησης μεταναστευτικής πολιτικής σε όλον τον κόσμο και λόγω αυτού η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ συνεργάζεται με τους ελληνικούς φορείς καθοδηγώντας τη χώρα στην καλύτερη αντιμετώπιση υπηρεσιών ασύλου.(UNCHR Greece,2014)

Αναφορικά με τη διαμόρφωση ασύλου της Ελλάδας υπεύθυνη καθίστατο από το 2013 η Υπηρεσία Ασύλου του Υπουργείου Μεταναστευτικής Πολιτικής, στο οποίο και λογοδοτούσε. Επί της νέας κυβέρνησης Κυριάκου Μιτσοτάκη ωστόσο στις 8 Ιουλίου

του 2019 το Υπουργείο Μεταναστευτικής Πολιτικής καταργήθηκε και συγχωνεύτηκε με το Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη. (Π.Δ. 81/2019 (ΦΕΚ Α 119 - 08.07.2019 Σύσταση, συγχώνευση, μετονομασία και κατάργηση Υπουργείων και καθορισμός των αρμοδιοτήτων τους - Μεταφορά υπηρεσιών και αρμοδιοτήτων μεταξύ Υπουργείων, Μονάδα Οργάνωσης της Διαχείρισης Αναπτυξιακών Προγραμμάτων ,2019). Η Υπηρεσία Ασύλου στο έργο της αυτό εφαρμόζει τις τακτικές εξέτασης και διευθέτησης των αιτήσεων ασύλου. Συγκεκριμένα, αυτό ορίζεται με το νόμο 3907/2011 βάσει του οποίου αποκτά το δικαίωμα ενασχόλησης με τη διαχείριση και την αξιολόγηση αιτήσεων που έχουν νομικά κατοχυρωμένη διεθνή προστασία. (Υπηρεσία Ασύλου, Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη, 2014-2019)

Ειδικότερα, πέρα από αυτήν την αρμοδιότητα βασικές αρμοδιότητες της Υπηρεσίας Ασύλου είναι και οι εξής: η χάραξη πολιτικών εφαρμογών, η συνεργασία με διεθνούς και εθνικούς φορείς (ΜΚΟ, Διεθνείς Οργανισμούς), η επανένωση Οικογενειών .

Σύμφωνα με το Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη δικαίωμα να ζητήσει διεθνή προστασία έχει ο αλλοδαπός ή ανιθαγενής, ο οποίος δηλώνει σε οποιαδήποτε ελληνική αρχή ότι επιθυμεί άσυλο ή ζητά να μην απελαθεί γιατί φοβάται τη δίωξη λόγω ορισμένων συνθηκών. (Υπηρεσία Ασύλου , 2014-2019)

Η νόμιμη εισδοχή στη χώρα αποτελεί κριτήριο για την ομαλή διαμονή ενός μετανάστη στο εσωτερικό της χώρας και η εθνική νομοθεσία ορίζει ως αδίκημα όταν κάποιος εισέρχεται στην ελληνική επικράτεια χωρίς τα αποδεικτικά στοιχεία που να πιστοποιούν τη νομιμότητά του. (Άρθρο 83 του Νόμου 3386/2005)

Για την περαιτέρω νομιμοποίηση της παραμονής ενός μετανάστη στην Ελλάδα και για τη χορήγηση ασύλου ορίζονται κάποια κριτήρια, τα οποία πρέπει να τηρούνται αυστηρά.

Οι προϋποθέσεις που πρέπει σύμφωνα με το Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη να πληρούνται για να γίνει δεκτή η αίτηση ορίζονται ως εξής:

Πρώτον, δεν θα πρέπει να εκκρεμεί υποβολή αίτησης σε ελληνικές αστυνομικές αρχές, οι οποίες ήταν υπεύθυνες για την εξέταση των αιτήσεων ασύλου στο παρελθόν. Δεύτερον, καθίσταται απαραίτητο να υποβληθεί αίτηση αποκλειστικά και μόνο από τον ενδιαφερόμενο, ο οποίος οφείλει να προσέλθει στα «περιφερειακά γραφεία ασύλου» ή τα λεγόμενα «αυτοτελή κλιμάκια ασύλου. Με τη συγκεκριμένη διαδικασία δίνεται στον ενδιαφερόμενο το δικαίωμα να υποβάλλει στην αίτησή του για άσυλο και το αίτημα προστασίας και για τα μέλη της οικογένειάς του με τον όρο φυσικά να βρίσκονται κι εκείνα στην ελληνική επικράτεια. Σε αυτά προβλέπεται και η επίδειξη κάποιου δημόσιου εγγράφου που επιβεβαιώνει τα στοιχεία του μετανάστη. (ταυτότητα, διαβατήριο) Τρίτον, για να επιτευχθεί η χορήγηση Ασύλου στην Ελλάδα είναι αναγκαίο να απαντηθούν όλες οι ερωτήσεις που θα υποβληθούν στον υποψήφιο για άσυλο με απόλυτη ειλικρίνεια και χωρίς να καταθέτονται ψευδή στοιχεία. Τέταρτον, για την ελληνική χορήγηση ασύλου συνιστά βασική προϋπόθεση το γεγονός ότι σε περίπτωση που η αίτηση πραγματοποιηθεί από ασυνόδευτο ανήλικο, ο οποίος δεν έχει τη δυνατότητα να έχει κάποιο συγγενικό του πρόσωπο είτε λόγω του ότι δεν βρίσκεται στην Ελλάδα είτε γιατί δεν βρίσκεται στη ζωή καθίσταται απαραίτητο να υπάρχει αρμόδιος Εισαγγελέας, ο οποίος ορίζεται από τις αρχές. Με τον τρόπο αυτόν επιτυγχάνεται η υπεράσπιση των συμφερόντων του ανήλικου ενδιαφερόμενου και η

προστασία του. Αν σχετίζεται για ασυνόδευτο μετανάστη που είναι κάτω των 15 ετών, την αίτηση τη διαχειρίζεται ο εκπρόσωπος που ορίζεται για τη διαχείριση αυτής. Μόλις η αίτηση γίνεται δεκτή για τους ασυνόδευτους ανήλικους προβλέπεται η φιλοξενία σε κέντρα που ορίζονται κατάλληλα για μια αξιοπρεπή διαμονή. Πέμπτο, αυτός που υποβάλλει αίτηση για άσυλο στην Ελλάδα οφείλει να φωτογραφηθεί. Πέραν από αυτό του παίρνουν και δακτυλικά αποτυπώματα για λόγους προστασίας. Έκτο, ο αιτών ασύλου έχει την υποχρέωση να φέρει μαζί του το δελτίο αιτούντος διεθνούς προστασίας με το οποίο μπορεί να χαίρει προστασίας για 6 μήνες. (Υπηρεσία Ασύλου, 2014-2019)

Σε όλες αυτές τις προϋποθέσεις το Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη επισημαίνει επιπλέον τα εξής: Ο ενδιαφερόμενος έχει και κάποια δικαιώματα που του χορηγούνται από το ελληνικό κράτος. Αν το επιθυμεί, μπορεί να έχει τη βοήθεια ενός δικηγόρου, τα έξοδα του οποίου επιβαρύνεται ο ίδιος. Επίσης έχει το δικαίωμα να ζητά βοήθεια και υποστήριξη αν υπήρξε θύμα βασανιστηρίων και να επικοινωνεί και με την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ. Επιπρόσθετα, όποιος ζητά άσυλο στην Ελλάδα μπορεί να έχει κάποιο χρονικό περιθώριο προετοιμασίας μέχρι να βρεθεί στη συνέντευξη για τη χορήγηση ασύλου έτσι ώστε να διαχειριστεί σωστά τις απαντήσεις που θα του ζητηθούν και να απαντήσει πιο εύστοχα. Τέλος, έχει το προνόμιο να χαίρει ιατρικής περίθαλψης και να κάνει τα κατάλληλα εμβόλια που απαιτούνται για τη σωματική του υγιεινή. (Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη, 2014-2019)

Πιο περιεκτικά, τα δικαιώματά του είναι συνυφασμένα με φορείς όπως η κοινωνική πρόνοια, η υγειονομική περίθαλψη, ο εκπαιδευτικός φορέας και ο φορέας της εργασίας. (UNCHR Greece)

Τέλος, κάθε αιτών ασύλου που απορρίπτεται προβλέπεται από το Νόμο Ν.4375/2016 να κάνει ένσταση της απόφασης για την αίτηση ασύλου του αν τυχόν θεωρήσει ότι υπάρχουν κάποιες ενδείξεις που παραβιάζουν τα δικαιώματά του.

Αναμφισβήτητα υπάρχουν πολλά θετικά στοιχεία στην πολιτική ασύλου που ασκεί αναφορικά με τη μεταναστευτική της πολιτική ωστόσο δεν πρέπει να παραβλέψει κανείς και τις ελλείψεις που υπάρχουν. Οι ελλείψεις συνθήκες υποδοχής των μεταναστών που αιτούνταν άσυλο αποτελούσε και αποτελεί ένα μεγάλο πλήγμα στη μεταναστευτική πολιτική της Ελλάδας. Σίγουρα έγιναν προσπάθειες για μια καλύτερη διεύθυνση της μεταναστευτικής πολιτικής της. Βασικό πρόβλημα ωστόσο παραμένει η ανεπάρκεια πόρων και η αδυναμία διαχείρισής τους από τα κρατικά όργανα. Αναφορικά με τη στέγαση των μεταναστών που αιτούνται άσυλο θα έλεγε κανείς ότι υπάρχουν και εκεί ελλείψεις από την ελληνική πρόνοια παρόλο που υφίσταται χρηματοδότηση από τα Επείγοντα Μέτρα του Ευρωπαϊκού Ταμείου Προσφύγων και μεριμνά και το Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης. (Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ, 2014, ό.π. σελ.19- 20) Από τη μεριά της και η ίδια η ΕΕ αποσκοπεί στην επιβολή μέτρων στην ελληνική επικράτεια μέσω της Συνθήκης του Δουβλίνου. (Mc Donough & Tsourdi, 2012, σελ.1-4)

Συνεπώς η Ελλάδα οφείλει να επαναπροσδιορίσει την πολιτική διαμόρφωσης ασύλου και να προσαρμοστεί στα ευρωπαϊκά πρότυπα. Σύμφωνα με την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ υπάρχουν ορισμένοι άστεγοι αιτούντες, οι οποίοι ενώ κάνουν αίτηση για άσυλο, το οποίο δικαιούνται αποφεύγουν να ζητήσουν και μέριμνα για στέγαση

και διαμονή καθώς γνωρίζουν το ότι οι συνθήκες διαβίωσης δεν είναι όπως επιθυμούν γιατί υπάρχει συστέγαση με μεγάλο αριθμό ατόμων, τα οποία δεν γνωρίζουν και δεν εμπιστεύονται. (Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ, 2014, ό.π. σελ 20) Δυστυχώς, πέρα από αυτό όπως επισημαίνεται η Ελλάδα υπολείπεται και στα ζητήματα υγείας των δικαιούχων ασύλου. (Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ, 2014, ό.π. σελ 20) Ειδικότερα, αναφορικά με τη μέριμνα της ιατρικής περίθαλψης των προσφύγων δεν φαίνεται να επιτυγχάνεται σε ικανοποιητικό βαθμό και πολλές φορές καθίσταται αναγκαία η έγκριση της Επιτροπής για να γίνει περίθαλψη. (Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ, 2014 ό.π. σελ 21)

Άλλο βασικό πρόβλημα είναι η γραφειοκρατία. Συγκεκριμένα εκτιμάται ότι σχετικά με την παροχή πληροφοριών στους ενδιαφερόμενους για άσυλο ιδίως στα νησιά είναι ελλιπής και υπάρχουν εκκρεμείς αιτήσεις και έλλειμα νομικής πληροφόρησης, γεγονός για το οποίο ενημερώθηκε και ο Συνήγορος του Πολίτη. (Αίτημα, 2017 σελ.6-7 · Συνήγορος του Πολίτη, 2016, σελ.33)

Από την άλλη υπάρχει και η άποψη ότι το πρόβλημα της γραφειοκρατίας γίνεται προσπάθεια να επιλυθεί σε σύγκριση με τα προηγούμενα χρόνια καθώς δίνεται η δυνατότητα σε πολλούς αιτούντες ασύλου να έρθουν μέσω μιας ηλεκτρονικής πλατφόρμας σε επαφή με το δημόσιο έτσι ώστε να επιλυθούν τυχόν καθυστερήσεις στο άσυλο και να κατατεθούν πιο γρήγορα οι αιτήσεις για άδεια διαμονής. (Αγγελίδης, 2019)

Αυτό όμως δεν σημαίνει ότι τα προβλήματα έχουν σήμερα επιλυθεί.

Όλα αυτά θέτουν τα ερωτήματα σχετικά με το πώς η Ελλάδα θα βελτιώσει την πολιτική ασύλου της και το πώς οι μεταναστευτικές ροές θα μπορέσουν να ζήσουν ομαλά σε αυτήν.

Επίλογος- Συμπεράσματα

Η έννοια της μετανάστευσης όπως γίνεται αντιληπτό και από τα προαναφερόμενα είναι όντως μια πολυδιάστατη έννοια, στην οποία προστίθενται συνεχώς νέες παράμετροι προς μελέτη και διαφέρει τόσο ανάλογα με την εποχή όσο και ανάλογα και με το είδος. Δεν αφορά μόνο τις μεταναστευτικές ροές της σημερινής εποχής παρόλο που η συγκεκριμένη μελέτη απασχολούσε τη μετανάστευση της μεταπολεμικής εποχής. Στο χρόνο ολοένα και περισσότεροι άνθρωποι επιλέγουν και θα επιλέγουν να μεταναστεύσουν αναζητώντας μία καλύτερη ζωή και ξέρουν ότι δεν θα είναι οι πρώτοι που παίρνουν αυτή την πρωτοβουλία.

Το μεταναστευτικό αποτελεί ένα από τα βασικά ζητήματα στην ατζέντα της ΕΕ και αν δεν επιλυθεί με τον ορθότερο τρόπο αποσκοπώντας στα καθολικά οφέλη των κρατών- μελών της Ένωσης θα αποτελέσει ένα σοβαρότατο πρόβλημα, το οποίο θα πλήξει τα θεμέλια της ευρωπαϊκής κοινότητας.

Στο 1ο κεφάλαιο αναφέρθηκε η έννοια « Βορρά- Νότου». Συγκεκριμένα υπάρχουν οι χώρες του Βορρά και οι χώρες του Νότου μέσα στην ΕΕ και από ότι φαίνεται ο βορράς ελέγχει το νότο και τον προσαρμόζει στα δικά του συμφέροντα.

Χαρακτηριστικό είναι το παράδειγμα του Δουβλίνου II. Η πολιτική του Δουβλίνου είναι ως επί το πλείστο ωφέλιμη για τις χώρες- ιδρυτές της ΕΕ όταν τα κράτη του νότου πλήττονται και είναι υποχρεωμένα να υποστούν ραγδαία κύματα μεταναστών, τα οποία δεν είναι διατεθειμένα να συνδράμουν.

Ο κανονισμός Δουβλίνο II όπως μελετήθηκε και από πολλούς ερευνητές είναι ευνοϊκός για τα κράτη της βορειοδυτικής Ευρώπης ενώ αντίθετα πλήττει κράτη του ευρωπαϊκού νότου όπως η Ελλάδα, η οποία λαμβάνει πληθώρα μεταναστών μη έχοντας

ωστόσο τις κατάλληλες υποδομές για να τους φιλοξενήσει. Όντας μια χώρα με οικονομική αστάθεια, η δυσκολία της να ανταποκριθεί προς όφελός της στο μεταναστευτικό ζήτημα είναι μεγάλη. Επιπρόσθετα, σύμφωνα με το κανονισμό του Δουβλίνου II τα κράτη- μέλη στα οποία εισέρχονται εξ αρχής οι μετανάστες είναι υποχρεωμένα να δεχτούν όσες ροές δεν μπορούν οι άλλες χώρες- μέλη της ΕΕ να κάνουν δεκτές λόγω του υπερβολικού αριθμού μεταναστών που δέχονται.

Η ΕΕ έχοντας να αντιμετωπίσει μια ποικιλία από διαφορετικά συμφέροντα, για να μην οδηγηθεί στη διάλυσή της πρέπει να λάβει υπόψιν της τα συμφέροντα όλων των κρατών και να οδηγηθεί σε επιτυχείς διαπραγματεύσεις με απώτερο σκοπό το συμφέρον της Ένωσης.

Λαμβάνοντας τα καταλληλότερα μέτρα και επιτυγχάνοντας τις λιγότερο επώδυνες πολιτικές η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι αρμόδια για την καθοδήγηση των κυμάτων μεταναστών στο σωστό δρόμο είτε διαμένοντας σε αυτήν είτε πηγαίνοντας σε άλλες ηπείρους για μια καλύτερη ζωή. Στόχοι της Ένωσης αποτελούν οι επιτυχείς διαπραγματεύσεις, η διευθέτηση της παράνομης μετανάστευσης και το τέλος της λαθρεμπορίας έτσι ώστε να εξαλειφθεί το βάρος των προσφύγων και των μεταναστών που έχουν να επωμιστούν 28 κράτη- μέλη. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ένα από τα βασικά θεσμικά όργανα της ΕΕ με επικεφαλής τον Juncker έχει λεπτή θέση καθώς πρέπει να λάβει γρήγορες αποφάσεις σε περιορισμένο και ραγδαίο χρονικό διάστημα και να ανταποκριθεί με συνέπεια και ευελιξία στα ερεθίσματα, τα οποία προκύπτουν. Οι αποφάσεις αυτές θα είναι καθοριστικές τόσο για την Ένωση όσο και για τους ίδιους τους μετανάστες. Το έργο είναι σίγουρα απαιτητικό και τα εργαλεία με τα οποία πρέπει να γίνει η μεταναστευτική πολιτική της Ένωσης θα πρέπει να την οδηγήσουν σε επιτυχία. Μέση λύση δεν υπάρχει. Γι' αυτό το λόγο πραγματοποιείται μεγάλη προσπάθεια τόσο από τους φορείς μεταναστευτικής πολιτικής όσο και από τις κοινωνίες των κρατών-μελών για την ομαλή επίλυση του μεταναστευτικού προβλήματος και την προσφορά βοήθειας τόσο σε συλλογικό όσο και σε ατομικό επίπεδο για κάθε μετανάστη ανεξάρτητα από την κοινωνική του κατάσταση. Η διαδικασία αυτή απαιτεί χρόνο όταν δυστυχώς δεν υπάρχουν πάντα ούτε τα κατάλληλα μέσα ούτε οι ευνοϊκότερες συνθήκες και γι' αυτό χρήζει άμεσης αντιμετώπισης από τα ευρωπαϊκά θεσμικά και εκτελεστικά όργανα. Η αξιοποίηση των μεταναστών ως εργατικό δυναμικό αποτελεί ένα σημαντικό στοιχείο για την Ευρώπη του 21 ου αιώνα καθώς οι ραγδαίες ροές μεταναστών σε συνδυασμό με τις παλαιότερες ροές της μεταπολεμικής εποχής έρχονται σε ανάγκη για δημιουργία μεγαλύτερων παροχών και την ίδρυση περισσότερων προγραμμάτων υποστήριξης και αρωγής μεταναστών, πόσο μάλλον όσων δικαιούνται άσυλο. Συγκεκριμένα, προτείνεται η εκπαίδευση των μεταναστών μέσω προγραμμάτων και η δωρεάν εκπαίδευση των ασυνόδευτων ανηλίκων έτσι ώστε να επιτυγχάνεται η ομαλή τους ένταξη στην κοινότητα καθώς και η ενασχόληση με ξένες γλώσσες όπως αγγλικά, γερμανικά, γαλλικά και ρωσικά. Αναγκαία θα είναι η συνεισφορά των διερμηνέων, οι οποίοι θα παίξουν καθοριστικό ρόλο στη διευθέτηση του χάσματος που προέρχεται από τις ελλιπείς γνώσεις των μεταναστών στη γλώσσα της χώρας στην οποία μεταναστεύουν. Ο ρόλος των ΜΚΟ δεν μπορεί να διευθετεί πάντοτε το μέγιστο αριθμό προσφύγων και υφίσταται και το ζήτημα της εκμετάλλευσης οικονομικών συμφερόντων για την ανάδειξη της κάθε ΜΚΟ.

Από την άλλη πλευρά δεν πρέπει να μην επισημανθεί το γεγονός ότι σίγουρα η ΕΕ έχει επενδύσει πολλά κονδύλια για την επίλυση του μεταναστευτικού και έχει κάνει σημαντικές προόδους στο ζήτημα της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης.

Ωστόσο για κάθε ευρωπαϊκή χώρα ξεχωριστά συμπεραίνεται ότι η Ελλάδα βρίσκεται πίσω σε θέμα υποδομών, κονδυλίων και οργάνωσης της μεταναστευτικής πολιτικής. Όντας μια χώρα που ξεκίνησε πολύ πρόσφατα να γίνεται χώρα υποδοχής μεταναστών δεν έχει ακόμα ωριμάσει η μεταναστευτική της πολιτική σε σύγκριση με άλλες χώρες. Άρρηκτα συνυφασμένη με τη μεταναστευτική πολιτική της Ελλάδας είναι η Αλβανία ιδίως στο παρελθόν με το καθεστώς Χότζα που έκανε πολλούς Αλβανούς πολίτες να μεταναστεύσουν στην ελληνική επικράτεια αλλά και η Συρία λόγω της συριακής και πολεμικής κρίσης. Το Πακιστάν, οι χώρες της Αφρικής και η Ινδία είναι άλλα κράτη αποστολής πολλών μεταναστών στην ελληνική επικράτεια.

Στον αντίποδα, η Γερμανία, όντας μια χώρα με πολυετή εμπειρία ως χώρα υποδοχής έχει καταφέρει σε μεγάλο βαθμό να προσαρμόσει τους μετανάστες της στο δικό της πολιτικό και κοινωνικό σύστημα και αποτέλεσε για πολλά χρόνια πόλο έλξης για πολλούς μετανάστες. Τα τελευταία 4 χρόνια λόγω της ραγδαίας αύξησης των κυμάτων μεταναστών ωστόσο δεν μπορεί να κάνει δεκτές τόσες πολλές αιτήσεις ασύλου. Η πολιτική της Μέρκελ καθόρισε ιδιαίτερα τη μεταναστευτική πολιτική της χώρας αυτής και την κατέστησε πιο εξονυχιστική σε ζητήματα μετανάστευσης αποβλέποντας στα δικά της συμφέροντα.

Άλλη μεταναστευτική πολιτική, ο ρόλος της οποίας είναι ιδιαίτερα σημαντικός για τη συγκεκριμένη διπλωματική εργασία είναι αυτή των ΗΠΑ. Όπως η Γερμανία έτσι και οι ΗΠΑ είναι ιδιαίτερα φιλικές σε μετανάστες με υψηλή κατάρτιση έτσι ώστε να προσαρμόσουν το προφίλ των μεταναστών με τα δικά τους πρότυπα και ιδανικά.

Αναντίρρητα, οι ΗΠΑ ανέκαθεν έπρεπε να ακολουθήσουν μια καλά οργανωμένη μεταναστευτική πολιτική, τη στιγμή που είχαν να αντιμετωπίσουν το μεταναστευτικό ρεύμα μεταναστών από πάρα πολλές χώρες της Ασίας (Ινδία, Κίνα, Κορέα, Συρία) , της Ευρώπης (Ελλάδα, Πορτογαλία, Ισπανία, Ιταλία, Πολωνία, Σερβία) και του γειτονικού Μεξικού και των άλλων λατινογενών κρατών. Δυστυχώς ωστόσο η παράνομη μετανάστευση αποτελεί και σε αυτήν ένα πρόβλημα, το οποίο δεν έχει ακόμα καταφέρει να το αντιμετωπίσει. Ειδικότερα, λόγω της πολύ κοντινής απόστασης του Μεξικού από τη Βόρεια Αμερική καθώς και λόγω του ότι το μεξικανικό κοινοβούλιο απαγορεύει στις Ηνωμένες Πολιτείες να στέλνουν πίσω όσους παράνομους μετανάστες συλλαμβάνουν από το Μεξικό δεν έχει ακόμα επιτευχθεί η απόλυτη καταπολέμηση της παράνομης μετανάστευσης γεγονός που πλήττει αναμφισβήτητα τόσο την εθνική κυριαρχία της Αμερικής όσο και τις διπλωματικές της σχέσεις με το Μεξικό. Οι εμπορικές διαπραγματεύσεις μεταξύ τους μπορεί να είναι αποδοτικές αλλά αυτό δεν σημαίνει ότι δεν υπάρχουν προβλήματα όπως η παράνομη μετανάστευση, η τρομοκρατία, το λαθρεμπόριο, η πορνεία, η διακίνηση ναρκωτικών ουσιών και η έντονη αντιπαράθεση για την εκμετάλλευση φυσικών πόρων. Τα προβλήματα είναι αρκετά και η δυσκολία αντιμετώπισής τους εμφανής. Με την άνοδο του Ντόναλντ Τραμπ στην εξουσία παρατηρήθηκε μια ριζική μεταβολή στην τοποθέτηση των ΗΠΑ αναφορικά με το μεταναστευτικό τόσο από άποψη πολιτική όσο και από την κοινή γνώμη. Η πηγή αυτών ήταν καθαρά πολιτική. Ειδικότερα, το κόμμα των Δημοκρατικών ένα-

ντι του κόμματος των Ρεπουμπλικάνων συγκέντρωσε λιγότερες ψήφους και οι διαπραγματεύσεις τους με την ιδιόμορφη πολιτική Τραμπ είναι ιδιαίτερα δύσκολη. Δεν θα ήταν λάθος ο ισχυρισμός ότι προσεγγίζει σε κάποια σημεία την πολιτική του Bush, στην εποχή του οποίου λόγω της 11^{ης} Σεπτεμβρίου η κοινή γνώμη αντιμετώπισε με μεγάλη σκληρότητα τους μετανάστες και κατά βάση τους μουσουλμάνους όπως έχει επισημανθεί και παραπάνω. Σημαντικός βέβαια είναι και ο παράγοντας της παράνομης μετανάστευσης. Ένα μεγάλο μέρος του πληθυσμού περνούν παράνομα τα αμερικανικά σύνορα χωρίς βίζα και χαρτιά. Πολλές φορές γίνονται ενέργειες που οδηγούν στην υιοθέτηση ενεργειών κατά της μη νόμιμης μετανάστευσης και οι πολιτικοί καλούνται γι' αυτό το λόγο να αξιολογήσουν σωστά τις διαστάσεις του προβλήματος και να οδηγηθούν σε μεταρρυθμίσεις στη μεταναστευτική πολιτική. Εξάλλου δεν είναι λίγες οι φορές που λόγω των μεταρρυθμίσεων στη μετανάστευση κατάφεραν να εξασφαλίσουν τη νίκη στις προεδρικές εκλογές. Άλλος παράγοντας είναι η απόκτηση εργασιακής απασχόλησης. Η εύρεση εργασίας αποτελεί αναντίρρητα ένδειξη αξιολόγησης της αποδοτικότητας και της προσφοράς του κύματος μεταναστών μιας χώρας. Όταν ένας μετανάστης μπορεί πλέον να σταθεί στα πόδια του, να έχει το δικό του εισόδημα και να έχει οικονομική άνεση χωρίς να χρειάζεται την κρατική συνεισφορά καθιστά επιτυχή τον σκοπό της εσκεμμένης μετακίνησής του και πετυχαίνει σίγουρα από πολλές σκοπιές μια καλύτερη ζωή τόσο ποιοτικά όσο και κοινωνικά. Πέρα από αυτό είναι αλήθεια ότι πολλές φορές η μεταναστευτική πολιτική που ακολουθεί ένα κράτος μπορεί να προσκομίσει όλα τα απαραίτητα εφόδια στο μετανάστη έτσι ώστε να μπορέσει να ορθοποδήσει. Γι' αυτόν ακριβώς το λόγο καθίσταται αναγκαία η σωστή μεταχείριση των μεταναστών και η δυνατότητα να μπορούν να διαμείνουν μόλις στο κράτος στο οποίο αναζητούν μία καλύτερη ζωή. Έτσι θα προκύψει η ενσωμάτωση και σταδιακά η αφομοίωση. Στο σημείο αυτό της μεταναστευτικής πολιτικής υπερτερούν οι ΗΠΑ. Οι ΗΠΑ όπως προαναφέρθηκε και παραπάνω ανέκαθεν αποτελούσαν μία χώρα που επισκέπτονταν πολλοί μετανάστες από κάθε γωνιά της γης, μια χώρα στην οποία ίσχυε η πολιτική «χωνευτήρι». Τα όρια της νομιμότητας βέβαια είναι πολλές φορές ρευστά. Ο καθορισμός της νομιμότητας είναι σίγουρα μια δύσκολη και χρονοβόρα διαδικασία, η οποία είναι στην αρμοδιότητα των οργάνων της διοίκησης. Η νόμιμη μετανάστευση, σε αντίθεση με την παράνομη μετανάστευση ορίζεται υπό την προϋπόθεση ορισμένων μεταβλητών όπως η δημιουργία μεταρρυθμίσεων, η διακίνηση και η χορήγηση βίζας μέσω των αρμόδιων προγραμμάτων και η αξιολόγηση των παραγόντων που επιτρέπουν τη διπλή ιθαγένεια. Ειδικότερα, ένας νόμιμος μετανάστης στις ΗΠΑ λαμβάνει τη λεγόμενη πράσινη κάρτα μετά από 5 χρόνια νόμιμης κατοικίας στις ΗΠΑ και αυτό αποτελεί βήμα για την αμερικανική υπηκοότητα. (Ting, 2006 ό.π. σελ. 51) Αυτή η τακτική που ακολουθήθηκε είναι πολύ εποικοδομητική καθώς δίνει τη δυνατότητα σε πάνω από ένα εκατομμύριο μετανάστες να κατοικήσουν και να εργαστούν στις ΗΠΑ χωρίς να κινδυνεύουν να απελαθούν και έχοντας τα ίδια δικαιώματα με τους γνήσιους Αμερικανούς πολίτες.

Επίσης είναι αλήθεια και το ότι η μεταναστευτική πολιτική των ΗΠΑ έχοντας την πείρα τόσων χρόνων είναι πιο οργανωμένη σε σύγκριση με άλλες μεταναστευτικές πολιτικές και η ΕΕ αντιθέτως παρόλο που έχει ως θεμέλιό της την ιδιοσυγκρασία της δυτικού τύπου κοινωνίας πολλές φορές δεν μπορεί να διευθετήσει τη μεταναστευτική πολιτική προς όφελος όλων των κρατών.

Συγκρίνοντας τις τρεις πολιτικές ασύλου που έγινε λόγος στη συγκεκριμένη διπλωματική εργασία διαπιστώνεται ότι υπάρχουν τόσο αρκετά κοινά σημεία όσο και ορισμένες διαφορές. Η Ελλάδα και η Γερμανία, όντας χώρες της ΕΕ έχουν κάποιες κοινές βάσεις όσον αφορά την πολιτική διαμόρφωσης ασύλου όπως ακριβώς ορίστηκε στη Σύνοδο της Θεσσαλονίκης. Αυτό εξάλλου προβλέπεται και από το Δίκαιο της ΕΕ, το οποίο δεσμεύεται στη Σύμβαση της Γενεύης. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι η Ελλάδα και η Γερμανία έχουν και οι δύο κύματα μεταναστών προερχόμενα από την Ανατολή. Επιπρόσθετα, πολύ συχνά συμβαίνει το φαινόμενο η Ελλάδα να μεριμνά για την επανένωση των μεταναστών με τις οικογένειές τους. Πολύ συχνά αυτές βρίσκονται στη Γερμανία. Ίσως αυτή να είναι και μία πολιτική που λειτουργεί προς όφελος της Ελλάδας αλλά και των μεταναστών.

Άλλος παράγοντας που μελετήθηκε στην εν λόγω διπλωματική εργασία είναι η έννοια του ασύλου. Συμπεραίνοντας, οι πολιτικές ασύλου έρχονται σε συσχέτιση μεταξύ τους και πολλές φορές η μία αίτηση ασύλου σε μια χώρα θα αποτελέσει την αρχή για αίτηση ασύλου και στην επόμενη. Η Ελλάδα έχοντας την κατάλληλη γεωγραφική θέση αποτελεί την αρχή της μεταναστευτικής πορείας των μεταναστών, οι οποίοι στη συνέχεια συνεχίζουν το ταξίδι για μια «καλύτερη ζωή» σε άλλες χώρες όπως η Γερμανία.

Οι ΗΠΑ, απέχοντας αρκετά γεωγραφικά από την Ευρώπη έχουν κατά βάση μετανάστες άλλης καταγωγής, οι οποίοι προέρχονται κυρίως από τη Λατινική Αμερική. Η φτώχεια και η έλλειψη εργασίας οδηγεί πολλά κράτη να διεκδικήσουν μία θέση στο εσωτερικό της. Δεν έχει να κάνει ωστόσο με το GDP μιας χώρας αλλά με τις θέσεις εργασίας που υπάρχουν σε αυτήν και γι' αυτό παρατηρούνται και πολλοί μετανάστες από ευρωπαϊκές χώρες.

Σαφέστατα, υπάρχει και άλλη μία βασική διαφορά. Η Γερμανία και η Ελλάδα ακολουθούν μία πολιτική μη αφομοίωσης των μεταναστών όταν οι ΗΠΑ ακολουθούσαν σταθερά πολιτική αφομοίωσης σε γενικές γραμμές. Ωστόσο η φυσιογνωμία του Τραμπ ίσως να αποτελέσει την αλλαγή. Η διαφορετική πορεία της πολιτικής οδηγεί σε διαφορετικά αποτελέσματα και αφορά διαφορετικά κοινωνικά και οικονομικά εργαλεία μεταναστευτικής πολιτικής.

Παρόλες όμως τις διαφορές η μεταναστευτική πολιτική των τριών κρατών ακολουθεί τις ίδιες δομές και βασίζεται γύρω από τα ίδια πράγματα. Αυτά είναι η εκπαιδευτική πολιτική, η διαμόρφωση ασύλου, η διευθέτηση παράνομης μετανάστευσης και η ενσωμάτωση των μεταναστών στην επικράτειά της.

Ο ρόλος των ΜΚΟ είναι επίσης πολύ σημαντικός για να καλύψει όσα δεν μπορεί να καλύψει ο δημόσιος τομέας αλλά δεν είναι αρκετός από μόνος του.

Συγκεκριμένα, επισημαίνεται η περαιτέρω συνεργασία των φορέων τόσο των εκπαιδευτικών όσο και των πολιτικών για την προσφορά όσων περισσότερων υποδομών για τους μετανάστες.

Ανάλογα με τις υποδομές, ένας βασικός παράγοντας της μεταναστευτικής πολιτικής κάθε χώρας δεν είναι άλλος από την οικονομική θέση.

Έχει τη σύζευξή του με έναν άλλον καθοριστικό παράγοντα μιας επιτυχημένης μεταναστευτικής πολιτικής που σχετίζεται με την έννοια της αφομοίωσης και της ενσωμάτωσης. Το ζήτημα δεν είναι αν θα ενσωματωθούν οι μετανάστες αλλά σε ποια μορφή κοινωνίας θα ενσωματωθούν, τί επαγγελματική και κοινωνική εξέλιξη θα έχουν. Οι καταστάσεις και τα βιώματα και ειδικότερα το ψυχοκοινωνικό μοντέλο του κάθε μετανάστη παίζει σημαντικό ρόλο στο να απαντηθούν τα βασικά ερωτήματα που αφορούν την έννοια της ενσωμάτωσης.

Γι' αυτόν το λόγο πολλά κράτη όπως οι ΗΠΑ άρχισαν να ακολουθούν αυστηρότερες πολιτικές και να αποζητούν καταρτισμένο πληθυσμό μεταναστών. Έτσι λοιπόν παρατηρείται ένας διαχωρισμός ανάμεσα στα κοινωνικά στρώματα μεταναστών που βρίσκονται σε μία χώρα και διαφορετική αντιμετώπιση τόσο από την ίδια την κοινωνία όσο και από τους ίδιους τους μετανάστες που εισέρχονται σε αυτήν.

Συνεπώς, προκύπτει ότι η μεταναστευτική πολιτική καλείται να αντιμετωπίσει τις προκλήσεις που της επιβάλλει η κοινωνική και οικονομική δομή της χώρας από την οποία προέρχεται και γι' αυτόν τον λόγο όταν γίνεται μελέτη για μεταναστευτικά ζητήματα θα πρέπει να ληφθεί σοβαρά υπόψιν το επίπεδο των μεταναστών και οι προθέσεις τους ως προς τη χώρα φιλοξενίας τους και μελλοντική χώρα διαμονής τους.

Η προσφορά των ΜΚΟ μπορεί να συντελέσει είτε θετικά είτε αρνητικά στην ομαλότερη ενσωμάτωσή τους στην κοινωνία και να τους δώσει τα πρώτα εφόδια που χρειάζονται και η κρατική μέριμνα πρέπει να προσέξει σε μεγάλο βαθμό ποιος μετανάστης είναι διατεθειμένος να φύγει και ποιος να μείνει στη χώρα φιλοξενίας. Γι' αυτό και προτείνεται η σωστή λειτουργία τους και ο κρατικός έλεγχος.

Αναμφισβήτητα, οι εξελίξεις των επόμενων χρόνων θα αποτελέσουν κομβικό σημείο στην εξέλιξη της μεταναστευτικής πολιτικής αλλά και της διεθνούς πολιτικής οικονομίας τόσο από άποψη βιοτικού όσο και από άποψη εργασιακού επιπέδου. Τέλος, προτείνεται στους μελετητές των επόμενων γενιών μια εξονυχιστική παρατήρηση των δεδομένων με ιδιαίτερη έμφαση σε όσα απασχολούν τη σημερινή εποχή που είναι κρίσιμη για τις εξελίξεις τόσο της ΕΕ όσο και για την εναρμόνιση του καπιταλιστικού συστήματος με τις υποανάπτυκτες χώρες.

Ξενόγλωσση Βιβλιογραφία

Adelman H.& Taylor L., (2015) “ Immigrant Children and Youth in the USA: Facilitating Equity of Opportunity at School, Education Sciences, p.323-344 https://www.researchgate.net/publication/284516165_Immigrant_Children_and_Youth_in_the_USA_Facilitating_Equity_of_Opportunity_at_Schoolpdf(downloaded 23.09.2019)

Almeida J., Biello K. B., Pedraza F., Wintner S., Viruell- Fuentes E., (2016), “The association between anti-immigrant policies and perceived discrimination among Latinos in the US: a multilevel analysis, SSM Population Health Elsevier p..897-903 <https://reader.elsevier.com/reader/sd/pii/S2352827316301471?to-ken=3F867A3E5F79B6E18D30C03A8186D5E897164B0BD4690CFCAA6F627DC7D642185D12CB546246EEFD7A874CC31987C4F3pdf> (downloaded 23.09.2019)

Alvarez M. R. & Buttlerfield L.T. (2000.) “The Resurgence of Nativism in California The Case of Proposition 187 and Illegal Immigration.”, Social Science Quarterly 81, p. 167-179

Ambrosini M., & Triantafyllidou A. (2011)“Irregular Immigration Control in Italy and Greece : Strong Fencing and Weak Gate- Keeping Serving the Labour Market.” European Journal of Migration and Law, p. 251-273 https://www.researchgate.net/publication/233680570_Irregular_Immigration_Control_in_Italy_and_Greece_Strong_Fencing_and_Weak_Gate-keeping_Serving_the_Labour_Marketpdf (downloaded 23.09.2019)

American Immigration Council.,(2018) “Asylum in the United States,”p.1-8 https://www.americanimmigrationcouncil.org/sites/default/files/research/asylum_in_the_united_states.pdf (downloaded 23.09.2019)

— — —. (2016) “Public Education for Immigrant Students Understanding Plyler v.Doe,” n.d. p.1-5https://www.americanimmigrationcouncil.org/sites/default/files/research/public_education_for_immigrant_students_understanding_plyer_v_doe.pdf (downloaded 23.09.2019)

Amin S. (1973), “ Le developpement inegal”, Paris, Editions de Minuit

Baldwin D.A. (1997) “The Concept of Security.” British International Studies Association,p.5-26[https://www.princeton.edu/~dbaldwin/selected%20articles/Baldwin%20\(1997\)%20The%20Concept%20of%20Security.pdf](https://www.princeton.edu/~dbaldwin/selected%20articles/Baldwin%20(1997)%20The%20Concept%20of%20Security.pdf) (downloaded 23.09.2019)

Balleix C. (2014) “Border Control and the Right of Asylum: Where Is the EU Heading? Policy.” Project New Decision-Makers, New Challenges” Notre Europe. Jacques Delors Institut, No. 114, p.1-24

Baueboek (1994), “ The Inclusion of Immigrants in Democratic Politics”; Aldershot: Avebury

Bauer T.K.& Zimmerman, K.F. (2000) “Immigration Policy in Integrated National Economies”, pp. 1-26. Available at: [www.iza.org].

Biden J. & Obama B.,(2013) “Barack Obama and Joe Biden: Fighting for Comprehensive Immigration Reform”, Obama For America to Skrentny J.D. & Lopez J. L. , (2013) “Obama’s Immigration Re-form: The Triumph Of Executive Action.” Indiana Journal of Law and Social Equality 2, no. 1

Black R. & Skeldon R. , (2009)“Strengthening Data and Research Tools on Migration and Development”, IOM (International Organization for Migration), p. 3-22 <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/pdf/10.1111/j.1468-2435.2009.00575.xpdf> (downloaded 23.09.2019)

Böhning W.R., (1974) “The Migration of Workers in the United Kingdom and the European Community.” Oxford University Press

Boswell, C. (2003) ‘Burden-sharing in the European Union: lessons from the German and UK experience’, Journal of Refugee Studies , 16(3): 316–335 <https://watermark.silverchair.com/160316.pdf?token=AQECpdf> (downloaded 23.09.2019)

Boyle P.& Halcafree K. & Robinson V. (1998) “ Exploring Contemporary Migration”. New York: Longman

Cabot H., (2004), “ On the Doorstep of Europe: Asylum and Citizenship in Greece” : Philadelphia, University of Pennsylvania Press

Cardoso, Brabeck, Stinchcomb, Heidbrink, Price, Garcia, Crea, Zayas (2017) “Integration of unaccompanied migrant youth in the United States: a call for research, Charting Research Directions for Children of Immigration” Conference held at the University of Texas, Austin, p. 1-23https://orb.binghamton.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1014&context=hdev_fac (downloaded 23.09.2019)

Castles S (2003) “ The Factors that make and unmake Migration Policies”, Centre for Migration Studies of New York p.852- 884 http://www.mcrq.ac.in/RLS_Migration/Reading_List/Module_A/74.pdf(downloaded 23.09.2019)

Caulderwood K., (2015) “European Union Refugee Plan Unlikely to Work, Experts Say.” International Business Times

Chin R., (2007) “The Guestworker Question in Postwar Germany.” Cambridge Univ. Press

Congressional Research Service, (2019) “ Immigration: U.S. Asylum Policy”, CR Report <https://fas.org/sgp/crs/homesec/R45539.pdf> (downloaded 23.09.2019)

Crul M., & Vermeulen H. ,(2003) “Immigration and Education. The Second Generation in Europe, International Migration Review” Volume 37, No 3.,p. 965-986 ,<https://onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.1111/j.1747-7379.2003.tb00166.x>(downloaded 23.09.2019)

Daly J.C., (2018) "The Impact of Immigrant Children on America's Public Schools." Negative Population Growth <https://npg.org/wp-content/uploads/2019/01/Impact-of-Immigrant-Children-schools-2018FP.pdf> (downloaded 23.09.2019)

De Paola M. & Brunello G.,(2014) "Education as a Tool for the Economic Integration of Migrants." IZA Discussion Paper Series No. 9836 ,p.3-14 <http://ftp.iza.org/dp9836.pdf> (downloaded 23.09.2019)

DOE (United States Department of Education). (2014.), Fact Sheet: Educational Services for Immigrant Children and Those Recently Arrived to the United States. Washington, DC. Accessed May 7, 2017 to Cardoso, Brabeck, Stinchcomb, Heidbrink, Price, Garcia, Crea, Zayas 2017

Doty L. R. ,(1998)"Immigration and the Politics of Security." Routledge,.8:2,p. 71-93 <https://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/09636419808429375>(downloaded 23.09.2019)

Ducanes G. (2008) "'Migration data through labour force surveys: the Philippine and Thailand experiences'", presentation at the Expert Group Meeting on International Migration and Development in Asia and the Pacific, Bangkok, 20-21September.to Black&Skeldon(2009)

Eisenstadt S.N. ,(1953). "Analysis of patterns of immigration and absorption of immigrants, Population Studies: A Journal of Demography", 7(2) p. 167-180 <https://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/00324728.1953.10415301?needAccess=true> (downloaded 23.09.2019)

Elsayed, A. E. A., & de Grip, A. , (2013)"Terrorism and integration of Muslim immigrants." (ROA Research Memoranda;. Maastricht: Research Centre for Education and the Labour Market. No. 014 <https://cris.maastrichtuniversity.nl/portal/files/545667/guid-fd265ead-1dd1-45a9-9bf0-64f52abdd8bc-ASSET1.0.pdf> (downloaded 23.09.2019)

European Migration Network., (2015) "Migration, Integration Asylum." Federal Office for Migration and Refugees, p.14-20 https://www.bamf.de/SharedDocs/Anlagen/EN/Publikationen/EMN/Politikberichte/emn-politikbericht-2015-germany.pdf?__blob=publication-File (downloaded 23.09.2019)

European Commission., (2014.) "Migration and Asylum." Luxembourg Publications Office

Friedberg R.& Hunt J., (1995), "The Impact of Immigrants on Host Country Wages, Employment and Growth", The Journal of Economic Perspectives, vol.9, no. 2, 23-44.https://www.brown.edu/Departments/Economics/Faculty/Rachel_Friedberg/Links/Friedberg%20JEP.pdf (downloaded 23.09.2019)

GAO, (United States General Accountability Office)., (2016.) Unaccompanied Children: HHS Can Take Further Actions to Monitor Their Care. GAO-16-180, February 5. Accessed July 31,2016. to Cardoso, Brabeck, Stinchcomb, Heidbrink, Price, Garcia, Crea, Zayas 2017 p. 4

Gindling T. & Poggio S., (2008) "Family Separation and Reunification as a Factor in the Educational Success of Immigrant Children", UMBC , Maryland Institute for Policy Analysis & Research, University of Maryland to Cardoso et al (2017)

Harris J.R & Todaro M.P. , (1970) "Migration, Unemployment and Development: A Two-Sector Analysis." American Economy Review, p.126-142 https://pdfs.semanticscholar.org/4471/58f12bb514d1acfd1a40504f6618b67092a5.pdf?_ga=2.147393332.2063586098.1570607278-1046506363.1569526675 (downloaded 23.09.2019)

Herschberg E. & Stinchcomb D., (2015), "Unaccompanied Migrant Children from Central America: Context, Causes, and Responses", Centre for American and Latino Studies, Clals Working Paper Series, No.7

Hinger S., (2015) "Asylum in Germany: The Making of the 'Crisis' and the Role of Civil Society." Institute of Migration Research and Inter-cultural Studies (IMIS), p. 79-88 https://www.academia.edu/33668923/Asylum_in_Germany_The_Making_of_the_Crisis_and_the_Role_of_Civil_Society (downloaded 23.09.2019)

Hunger U. (2002). ""The Brain Drain " Hypothesis: Third World Elites in Industrialized Countries and Socioeconomic Development in Their Home Country." Center for Comparative Immigration Studies No 47 http://www.cctr.ust.hk/materials/library/Brain_Gain_Hypothesis_Third_worlders_in_the_West.pdf (downloaded 23.09.2019)

Huysmans. J. (2000). "The European Union and the Securitization of Migration." Journal of Common Market Studies 38 ,p.751-777 <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.1111/1468-5965.00263>(downloaded 23.09.2019)

Jackson J.A. (1986). "Migration.", NY: Longman

Joppke C., & Morawska E. (2003) Toward Assimilation and Citizen-ship Immigrants in Liberal Nation States. New York: Palgrave Macmillan; 2014 edition (17 Dec. 2002) to Μάρκου (2007)

Kapsalis A., (2018) "The Development of Greek Policy and the Invention of ' Paralegality' in Labour Relations of Immigrants." Panteion

Lauby J., and Stark O. (1988) "Individual Migration as a Family Strategy: Young Women in the Philippines." Population Studies 42, p. 473-486 https://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/0032472031000143596?casa_token=C_pQXegV_TEAAAAA:KelwB200OUsrW3ErfwCGqocvoM-nhIchPVzfqUI7XhRMSKItildnktVGcq5uTVV9ldhUhtb4DUqWy (downloaded 23.09.2019)

Lucassen J., and Lucassen L., (1997) Migration, Migration History, History: Old Paradigms and New Perspectives. International and Comparative Social History. Bern: Peter Lang AG, Internationaler Verlag der Wissenschaften; 2 edition, p.1-38

Marshall T.H. (1977). Class, Citizenship and Social Development, Chicago: University Press

Martin P.L., (2002)"Germany: Managing Migration in the 21st Century." Institute of European Studies, University of California, Berkeley <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.831.440&rep=rep1&type=pdf> (downloaded 23.09.2019)

———. (2018) "Trump, Migration and Agriculture" , *Border Crossing*, vol. 9 , N.1 ,p. 19-27 <https://journals.tplondon.com/index.php/bc/article/view/674/594> (downloaded 23.09.2019)

Massey D.S., Arango J., Hugo G, Kouaouci A, Pellegrino A & Taylor J.E., (1993.) "Theories of International Migration : A Review and Appraisal," vol.19., no.3. , p.431-466 http://www.cepa.lk/content_images/publications/documents/241-S-Theories%20of%20international%20migration-JSTOR.pdf (downloaded 23.09.2019)

Marks, Coll, Ejesi, (2014) "Understanding the US Immigrant Paradox in Childhood and Adolescence, *Child Development Perceptives*, Research Gate vol.8, no.2, p.59-64 https://www.researchgate.net/publication/278323755_Understanding_the_US_Immigrant_Paradox_in_Childhood_and_Adolescence (downloaded 23.09.2019)

Mc Donough P. & Tsourdi L., (2012). "Putting Solidarity to the Test: Assessing Europe's Response to the Asylum Crisis in Greece." Policy Development and Evaluation Service United Nations High Commissioner for Refugees 231

Ogbu, J., (1992) "Understanding Cultural Diversity." *Educational Researcher*, vol. 21 , n.5,p.5-14&24 <https://pdfs.seticscholar.org/f930/570df8ecb7cfd2d474b97e6bdb52f1db925a.pdf> (downloaded 23.09.2019)

Pierce S. & Seele A.,(2017) "Immigration Under Trump: A Review of Policy Shifts in the Year since the Election." Migration Policy Institute <https://www.migrationpolicy.org/research/immigration-under-trump-review-policy-shifts> (downloaded 23.09.2019)

Piore MJ. (1979.) "Birds of Passage: Migrant Labor and Industrial Societies." Cambridge Univ. Press

Portes A., Zhou M. (1993) "The New Second Generation: Segmented Assimilation and Its Variants among Post-1965 Immigrant Youth, *Annals of the American Academy of Political and Social Science*," 1993., vol.530, p.74-96 <https://eportfolios.macaulay.cuny.edu/scott12/files/2012/05/Portes-and-Zhou.pdf> (downloaded, 23.09.2019)

Ravenstein E.(1885) " The Laws of Migration *Journal of the Royal Statistical Society*, 48

Sassen S.(2016) , "A massive loss of habitat: New drivers for migration" , *Sociology of Development* 2(2), Columbia University, :p.204-233 https://www.researchgate.net/publication/304612390_A_Massive_Loss_of_Habitat_New_Drivers_for_Migration (downloaded 23.09.2019)

Schaeffer P & Khsai M. (2011) "«A Theoretical Note on the Relationship between Documented and Undocumented Migration»." , *International Journal of Population Research*

Schmitter, P. C. (1969), "Three Neofunctional Hypotheses about International Organisation", *International Organisation*, Cambridge University Press, vol. 23 (1), p. 161-166

Schnapper D. (1991) *La France de l'intégration. Sociologie de La Nation En 1990*. Paris: Galimard

Schmidt & Zimmermann, (1993) "Migration Pressure in Germany Past and Future", *Migration and Economic Development*, Heidelberg, Springer- Verlag Berlin

Sjaastad A. L. (1962). "The Costs and Returns of Human Migration." *Journal of Political Economy* 72 p. 80-93 <https://www.nber.org/chapters/c13573.pdf> (downloaded 23.09.2019)

Skrentny J.D. & Lopez J. L. , (2013) "Obama's Immigration Reform: The Triumph Of Executive Action." *Indiana Journal of Law and Social Equality* vol. 2, no. 1, p.62-79 <https://quote.ucsd.edu/jskrentny/files/2014/08/Obamas-Immigration-Reform.pdf> (downloaded 23.09.2019)

Sullivan I., (2018) "Denying Asylum," letter to the editor, *New York Times*, July 30, 2018, A18.

Talo T., (2017) "Public attitudes to immigration in Germany in the aftermath of the migration crisis", *Migration Policy Centre, European University Institute, Issue 23* https://cadmus.eui.eu/bitstream/handle/1814/48044/RSCAS_PB_2017_23.pdf?sequence=1 (downloaded 23.09.2019)

Tickner J.A.,(1997), "You Just Don't Understand Troubled Engagements Between Feminists and I.R. Terrorists", *International Studies Quarterly*, University of Southern California, 10, Vol. 41. no.4 p. 611-32, <https://watermark.silverchair.com/41-4-611.pdf?to-ken=> (downloaded 23.09.2019)

Ting. C.J. (2006) "Immigration and National Security.", Winter, p.41-52 <https://ram-pages.us/keckjw/wp-content/uploads/sites/2169/2014/10/20061200Immigration-and-National-Security.pdf> (downloaded,23.09.2019)

Toygür I., and Benvenuti B. (2016) "THE EUROPEAN RESPONSE TO THE REFUGEE CRISIS: ANGELA MERKEL ON THE MOVE." ICP Mercator Policy Brief, https://www.academia.edu/26926023/THE_EUROPEAN_RESPONSE_TO_THE_REFUGEE_CRISIS_ANGELA_MERKEL_ON_THE_MOVE (downloaded 23.09.2019)

Trauner F., and Turton J.,(2017). "Welcome Culture": The Emergence and Transformation of a Public Debate on Migration." *OZP, Austrian Journal of Political Science* vol. 46, No.1 https://www.ies.be/files/OEZP_Welcome%20Culture_Final.pdf (downloaded 23.09.2019)

Treichler, A. (2004): *Europäische Sozialpolitik und Interkulturelle Arbeit: Was heißt das für die Gewerkschaften?*, Leitbild <https://www.tirol.gv.at/fileadmin/themen/gesellschaft-soziales/integration/downloads/Leitbild/AK2/1einfuehrung.pdf> (downloaded 23.09.2019)

ul Haq M. (1995) "Reflections of Human Development.", London Oxford University Place

Ullman R. (1983) "Redifining Security." *International Security* Vol 8 No.1. p.129-153

UNHCR,(2014) ,“Haft-Richtlinien“ (deutsche Version), Geneva, United Nations High Commissioner for Refugees

Weiner M. (1992) “Security Stability and International Migration.” International Security, vol. 17 no 3, p.91-126

Zeroulou Z. (1985) “Projets Migratoires et Reussite Scolaire Des Enfants Issus Des Familles Immigres, in Migrant-Formation,” . No 62, p. 18-22

Ελληνόγλωσση βιβλιογραφία

Αθανασοπούλου Α. (2009), “ Για μια καλύτερη ζωή”: ανάμεσα σε οικογενειακές υποχρεώσεις και προσωπικές επιθυμίες. Η περίπτωση της δεύτερης γενιάς Αλβανών μεταναστών στην Αθήνα” στο Στυλιανούδη Λ. (επιμ.) Ελληνική κοινωνία. Επετηρίς του Κέντρου Έρευνας της Ελληνικής Κοινωνίας τ.8-9 Αθήνα , Ακαδημία Αθηνών

Αίτημα ΜΚΟ, (2017) “ Στην Αναμονή Αιτούντες άσυλο στην Ελλάδα Όψεις της Διαδικασίας Ασύλου”, https://www.asylumineurope.org/sites/default/files/resources/aitima_on_hold.pdf (downloaded,23.09.2019)

Αμίτσης Γ. & Λαζαρίδη Γ. (2001)” Οι Πολιτικές Ρύθμισης Της Μετανάστευσης Στην Ελλάδα Νομικές Και Κοινωνικοπολιτικές Διαστάσεις Της Μετανάστευσης Στην Ελλάδα”. Αθήνα: Παπαζήση

Ασλανίδου Δ.(2012) ” Ανθρώπινα δικαιώματα για τους μετανάστες της Ευρωπαϊκής Ένωσης”, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας

Βαρβιτσιώτη Ι.Μ. (2006) “ Η μακρά πορεία προς μια ενιαία μεταναστευτική πολιτική στην Ευρωπαϊκή Ένωση: Οι εξελίξεις 1999-2005 Επιμέλεια Γ. Καμπούρογλου

Βεντούρα Λ., (1994) “ Μετανάστευση και Έθνος”, Εταιρεία Μελέτης Νέου Ελληνισμού Μνήμων

Γρηγορίου Π., Καραμπελιάς Γ., Καζανάς Κ., Μηνέ Φ.Μ., Χατζόπουλος Β., Φούσκας Θ., De Maio Andrea, and Novak C. (2017) “Ετήσια Έκθεση Για Τη Μετανάστευση Και Το Άσυλο Στην Ελλάδα ΕΘΝΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ.” European Migration Network, <http://emn.ypes.gr/el/meletes/send/26-2017/53-etisia-ekthesi-2017-gia-ti-metanastefsi-kai-to-asylo-stin-ellada> (downloaded 23.09.2019)

Γρηγορίου Π., Καραμπελιάς Γ., Καζανάς Κ., Μηνέ Φ.Μ., Χατζόπουλος Β., Φούσκας Θ., De Maio Andrea, and Novak C., (2017)” Αλλαγές στη ροή των αιτούντων άσυλο 2014-2016”.” European Migration Network, <http://emn.ypes.gr/el/meletes/send/26-2017/49-3i-meleti-2017-allagi-sti-roi-ton-aitoynton-asylo-2014-2016-oi-empeiries-ton-kraton-melon> (downloaded 23.09.2019)

Δαμανάκης Μ. , (1987) “Μετανάστευση Και Εκπαίδευση”. Εκδόσεις Gutenberg

Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. “ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΑΠΟΔΟΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΘΗΚΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ ΚΑΙ ΤΗΣ ΣΥΝΘΗΚΗΣ ΓΙΑ ΤΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ.” 326/C 326/01,2012. https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:c382f65d-618a-4c72-9135-1e68087499fa.0005.02/DOC_1&format=PDF (downloaded 23.09.2019)

Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Θεσσαλονίκης (2003), “Συμπεράσματα της Προεδρίας – Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Θεσσαλονίκης 19 και 20 Ιουνίου 2003 Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, 2017.

Cyrous N., & Vogel D. (2005) Γερμανία), Η Μετανάστευση Στην Ενωμένη Ευρώπη. (2009) (επιμέλεια) Γρώπα Ρ. & Τριανταφυλλίδου Α. ΚΡΙΤΙΚΗ

Fribergh. E., & Kjaerum M. (2014) “Εγχειρίδιο Σχετικά Με Την Ευρωπαϊκή Νομοθεσία Σε Θέματα Ασύλου, Συνόρων, Μετανάστευσης.” ΕΕ, FRA , Belgium. https://fra.europa.eu/sites/default/files/handbook-law-asylum-migration-borders-2nded_el.pdf (downloaded 23.09.2019)

Green N. (2004) “Οι Δρόμοι Της Μετανάστευσης: Σύγχρονες Θεωρητικές Προσεγγίσεις”, Αθήνα, Εκδόσεις Σαββάλας

Heywood A., (2000), “Εισαγωγή στην Πολιτική”, Αθήνα, Πόλις

ΙΜΕΠΟ. (2007) “Το Ψυχοκοινωνικό Μοντέλο Του Μετανάστη Μια Ψυχοκοινωνική Έρευνα.” Lifetime, <https://www.google.gr/search?sxsrf=ACYBGNRP9VxHayyPIVFNQb2jNfN> (downloaded 23.09.2019)

Καλοφορίδης Β. (2014) “Ταυτότητα, μετανάστευση και διαπολιτισμική εκπαίδευση στη σύγχρονη Ελλάδα, Επιστημονικό Εκπαιδευτικό Περιοδικό «εκπαιδευτικός κύκλος», Τόμος 2, Τεύχος

http://journal.educircle.gr/images/teuxos/2014/teuxos1/teuxos1_12.pdf (downloaded 23.09.2019)

Κασιμάτη Κ. (2003), “Γυναικεία Μετανάστευση Από Αλβανία Και Πολωνία- Απασχολήσεις Και Διαφορετικότητες”. Αθήνα: Gutenberg

Κανελλόπουλος Π.Ι. (2010)., “Το Δίκαιο Της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Συνθήκη Της Λισσαβώνας”. Αθήνα- Θεσσαλονίκη: Σάκκουλα

Κατσικάς Χ. & Πολίτου Ε. (1999). “Τσιγγάνοι, Μειονοτικοί, Παλινοστούντες Και Αλλοδαποί Στην Ελληνική Εκπαίδευση”: Εκτός «τάξης» Το «διαφορετικό» , Αθήνα, Gutenberg

Μαρξ Κ. (1978) “Το Κεφάλαιο”, Αθήνα, Σύγχρονη Εποχή

Μάρκου Γ. (2007) “Μεταναστευτική Πολιτική Και Πολιτική Ένταξης Σε Ευρωπαϊκό Και Εθνικό Επίπεδο: Το Παράδειγμα Της Ολλανδίας Και Της Ελλάδας.” Επιστήμη Και Κοινωνία, <https://ejournals.epublishing.ekt.gr/index.php/sas/article/view/494/503> (downloaded 23.09.2019)

Μουσούρου Λ., (1991) “ Μετανάστευση Και Μεταναστευτική Πολιτική Στην Ελλάδα Και Την Ευρώπη”, Αθήνα, Gutenberg

Μπαμπινιώτης Γ., (1998) “ Το λεξικό της νεοελληνικής γλώσσας», Αθήνα, Κέντρο Λεξικολογίας

Νικολάου Γ. (2000). ”Ένταξη Και Εκπαίδευση Των Αλλοδαπών Μαθητών Στο Δημοτικό Σχολείο Από Την Ομοιογένεια Στην Πολυπολιτισμικότητα”. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα

Νικολινάκος Μ. ,(1977) “Εξάρτηση Και Οικονομική Ανάπτυξη”. ,Αθήνα: Νέα Σύνορα

Παπαγεωργίου Β., (2011.)“Από Την Αλβανία Στην Ελλάδα, Τόπος Και Ταυτότητα, Διαπολιτισμικότητα Και Ενσωμάτωση: Μια Ανθρωπολογική Προσέγγιση Της Μεταναστευτικής Εμπειρίας”. Αθήνα: Νήσος

Παπαγιάννης Δ., (2011) “Ευρωπαϊκό Δίκαιο”. Αθήνα- Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Σάκουλα.

Παπαδάκης Μ. & Τσίμπος Κ., (1990) , “Δημογραφικές επιδράσεις εξωτερικής μετανάστευσης κατά τη μεταπολεμική περίοδο (1955-1985), στο Πρόγραμμα Ερευνών Αποδημίας Παλιννόστησης του Ελληνικού πληθυσμού: Εισαγωγική προσέγγιση: Αθήνα, Τόμος Α΄, Εκδόσεις Γ. Γ Απόδημου Ελληνισμού

Πολύζου Α., & Αλτσιτζόγλου Ν., (2007). ,Η Περίπτωση Της Γερμανίας» Στο Τ. Καβουνίδη.(Επιμ.),Μεταναστευτική Πολιτική. Αθήνα: ΙΜΕΠΟ

Σαμπατάκου Ε. Α., (2010) ” Ερμηνεύοντας Την Εξέλιξη Της Κοινής Μεταναστευτικής Πολιτικής Της Ευρωπαϊκής Ένωσης” ,Αθήνα ,Εκδόσεις Παπαζήση.

Σαρρής Ν., (2008). ”Οι Αντιφατικές Διαστάσεις Της Μεταναστευτικής Πολιτικής Την ΕΕ”, Στο «Όψεις Μετανάστευσης Και Μεταναστευτικής Πολιτικής Στην Ελλάδα Σήμερα. Αθήνα: ΕΚΚΕ, n.d.

Σαχπεκίδου Ε. (2013). “Ευρωπαϊκό Δίκαιο”. Αθήνα: Εκδόσεις Σάκουλα

Συνήγορος του Πολίτη, (2016) “Ετήσια Έκθεση, Συνήγορος του Πολίτη”, Εθνικό Τυπογραφείο,<https://www.synigoros.gr/resources/ee2016-00-stp.pdf> (downloaded, 23.09.2019)

Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού,(1989) ,

<http://www.keda.uoa.gr/eclass/modules/document/file.php/TED100/%CE%94%CE%B9%CE%B4%CE%B1%CE%BA%CF%84%CE%> (downloaded 23.09.2019)

ΣΥΜΒΑΣΗ ΤΟΥ 1951 ΓΙΑ ΤΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΤΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ, <https://www.un-ric.org/html/greek/pdf/refugeeconvention-GRE.pdf>

(downloaded,23.09.2019)

Τάμης Α., (1993)” Συνοπτική εικόνα και προβλήματα της ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης για τα παιδιά των ομογενών στην Αυστραλία στο “ Ο Ελληνισμός της Διασποράς και η Ελληνική Παιδεία του”, Στ΄ Παιδαγωγικό Συνέδριο Αθήνα , Εκδόσεις Ελληνικά γράμματα

Τριανταφυλλίδου Α.& Γρώπα Ρ. (2009), Η Μετανάστευση Στην Ενωμένη Ευρώπη. ΚΡΙΤΙΚΗ

Τσαούσης Δ., (1999), “Κοινωνική Δημογραφία”, Αθήνα, Gutenberg

Τσιμπιρίδου Φ.,(2004) “Μετανάστες Και Πολιτισμός. Σκέψεις Για Την Εννοιολόγηση Και Χρήση Των Αναλυτικών Εργαλείων Στο Ζήτημα Της «μετανάστευσης” στο Μίλτος Παύλου, Δημήτρης Χριστόπουλος (Επιμ.), Η Ελλάδα Της Μετανάστευσης: Κοινωνική Συμμετοχή, Δικαιώματα Και Ιδιότητα Του Πολίτη. Αθήνα: Κριτική

Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ. (2014). “ Η Ελλάδα ως Χώρα Ασύλου, Παρατηρήσεις Της Ύπατης Αρμοστείας Του ΟΗΕ Για Τους Πρόσφυγες Σχετικά Με Την Παρούσα Κατάσταση Του Ασύλου Στην Ελλάδα” <https://www.unhcr.org/gr/wp-content/uploads/sites/10/2017/10/UNHCR-CoA-Greece-2014-EL.pdf> (downloaded 23.09.2019)

Φερώνας Α. ,(2013)“Ο Εξευρωπαϊσμός Της Κοινωνικής Πολιτικής Θεωρητικό Πλαίσιο, Μεθοδολογικά Προβλήματα Και η ελληνική εμπειρία”, Αθήνα, Εκδόσεις Διόνικος

Χαρχαρού Α. ,(2017.),“Ευρωπαϊκή Ταυτότητα: Διαμόρφωση Και Εξέλιξη.”, Πάντειο Πανεπιστήμιο

Χριστοδουλίδης Θ.Α.,(2004), “Από την Ευρωπαϊκή Ιδέα στην Ευρωπαϊκή Ένωση του Η ιστορική διάσταση του ευρωπαϊκού εγχειρήματος 1923-2004”, Αθήνα, Εκδόσεις Σιδέρης

Ηλεκτρονικές Πηγές

Alperin E.& Batalova J., n.d. European Immigrants in the United States [WWW Document]. URL <https://www.migrationpolicy.org/article/european-immigrants-united-states> (accessed 9.23.19).

American Immigration Council, Asylum in the United States [WWW Document]. URL https://www.americanimmigrationcouncil.org/sites/default/files/research/asylum_in_the_united_states.pdf (accessed 9.23.19).

Andreopoulos G.J., n.d. Asylum LAW [WWW Document]. URL <https://www.britannica.com/topic/asylum> (accessed 9.23.19).

BBC NEWS, n.d. Trump unveils “merit-based” immigration policy plan [WWW Document]. URL <https://www.bbc.com/news/world-us-canada-48304975> (accessed 9.23.19).

Bux U., n.d. Οι πολίτες της Ένωσης και τα δικαιώματά τους [WWW Document]. URL <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/el/sheet/145/the-citizens-of-the-union-and-their-rights> (accessed 9.23.19).

de La Blume M., n.d. Angela Merkel defends open border migration policy [WWW Document]. URL <https://www.politico.eu/article/angela-merkel-defends-open-border-migration-refugee-policy-germany> (accessed 9.23.19).

Eur- Lex, n.d. Συνθήκη της Ρώμης (EOK) [WWW Document]. URL <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=LEGISSUM:xy0023> (accessed 9.23.19).

Europa, n.d., ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ για τη θέσπιση των κριτηρίων και μηχανισμών για τον προσδιορισμό του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση αίτησης διεθνούς προστασίας που υποβάλλεται σε κράτος μέλος από υπήκοο τρίτης χώρας ή από απάτριδα (αναδιατύπωση) [WWW Document] URL <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX:52016PC0270> (accessed 9.23.19).

Henley J., n.d. What is the current state of the migration crisis in Europe? [WWW Document]. URL <https://www.theguardian.com/world/2018/jun/15/what-current-scale-migration-crisis-europe-future-outlook> (accessed 9.23.19).

Holland S., n.d. Trump says will soon sit down with Democrats for immigration negotiations, [WWW Document]. URL <https://www.reuters.com/article/us-usa-trump-immigration-democrats/trump-says-will-soon-sit-down-with-democrats-for-immigration-negotiations-idUSKCN1TC25I> (accessed 9.23.19).

immihelp, n.d. Asylum [WWW Document]. URL <https://www.immihelp.com/gc/asylum.html> (accessed 9.23.19).

Informationsverbund Asyl und Migration, n.d. DUBLIN Germany [WWW Document]. URL <https://www.asylumineurope.org/reports/country/germany/asylum-procedure/procedures/dublin> (accessed 9.23.19).

Informationsverbund Asyl und Migration, n.d. REGISTRATION OF THE ASYLUM APPLICATION Germany [WWW Document]. URL <https://www.asylumineurope.org/reports/country/germany/asylum-procedure/access-procedure-and-registration/registration-asylum> (accessed 9.23.19).

International Organization for Migration, n.d. IOM in Greece [WWW Document]. URL <https://www.iom.int/countries/greece> (accessed 9.23.19).

news beast, n.d. Αυστηρό μήνυμα Αβραμόπουλου με αποδέκτες τη Γερμανία και τη Γαλλία «Οι έλεγχοι στα σύνορα των κρατών που ανήκουν στον χώρο Σένγκεν πρέπει να τερματιστούν» [WWW Document]. URL <https://www.newsbeast.gr/politiki/arthro/4736253/aystiro-minyma-avramopoyloy-me-apodektes-ti-germania-kai-ti-gallia>

Schulz F., n.d. CDU discussion workshop on migration and asylum: ‘What have we learnt?’ [WWW Document]. URL <https://www.euractiv.com/section/justice-home-affairs/news/cdu-discussion-workshop-on-migration-and-asylum-what-have-we-learnt/> (accessed 9.23.19).

Sokolska I., n.d. Europa, Πολιτική ασύλου [WWW Document]. URL <http://www.europarl.europa.eu/factsheets/el/sheet/151/asylum-policy> (accessed 9.23.19).

UNHCR Germany, n.d. Rights and duties during the asylum procedure [WWW Document]. URL (<https://help.unhcr.org/germany/rights-and-duties/rights-and-duties-during-the-asylum-procedure> (accessed 9.23.19).

UNHCR Germany, n.d. Unaccompanied children [WWW Document]. URL <https://help.unhcr.org/germany/asylum-in-germany/unaccompanied-children/> (accessed 9.23.19).

UNHCR Greece, n.d. Η ζωή στην Ελλάδα [WWW Document]. URL <https://help.unhcr.org/greece/el/h-%ce%b6%cf%89%ce%ae-%cf%83%cf%84%ce%b7%ce%bd-%ce%b5%ce%bb%ce%bb%ce%ac%ce%b4%ce%b1/> (accessed 9.23.19).

UNHCR Greece, n.d. Σχετικά με την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες στην Ελλάδα [WWW Document]. URL <https://help.unhcr.org/greece/el/about-unhcr-in-greece/> (accessed 9.23.19).

UN Refugee Greece, n.d. Η Σύμβαση του 1951 σχετικά με το Καθεστώς των Προσφύγων [WWW Document]. URL <https://www.unhcr.org/gr/%CE%B7-%CF%83%CF%8D%CE%BC%CE%B2%CE%B1%CF%83%CE%B7-%CF%84%CE%BF%CF%85-1951-%CF%83%CF%87%CE%B5%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AC-%CE%BC%CE%B5-%CF%84%CE%BF-%CE%BA%CE%B1%CE%B8%CE%B5%CF%83%CF%84%CF%8E%CF%82-%CF%84> (accessed 9.23.19).

Αγγελίδης Δ., 2019. Λιγότερη γραφειοκρατία για μετανάστες και Δημόσιο [WWW Document]. URL https://www.efsyn.gr/ellada/koinonia/195682_ligoteri-grafeiokratia-gia-metanastes-kai-dimosio (accessed 9.23.19).

Γεωργιοπούλου Τ., n.d. Ο φαύλος κύκλος των μεταναστευτικών ροών στα νησιά του Αιγαίου [WWW Document]. URL <http://www.kathimerini.gr/992093/article/epikairothta/ellada/o-faylos-kyklos-twn-metanasteytikwn-rown-sta-nhsia-toy-aigaiou> (accessed 9.23.19).

Γκριτζάλης Στ., n.d. Το μεταναστευτικό πρόβλημα στη Λέσβο [WWW Document]. URL <https://www.kathimerini.gr/830930/opinion/epikairothta/politikh/to-metanasteytiko-provlhma-sth-lesvo> (accessed 9.23.19).

Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, n.d. Ενοποιημένη Απόδοση της Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης [WWW Document]. URL <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=OJ:C:2012:326:FULL&from=EN> (accessed 9.23.19).

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ, n.d. Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα Δράσης για τη Μετανάστευση: Εδραίωση της προόδου που έχει σημειωθεί [WWW Document]. URL https://ec.europa.eu/greece/news20171511_metanastefsi_ed-raiosi_proodou_el (accessed 9.23.19).

Μονάδα Οργάνωσης της Διαχείρισης, Αναπτυξιακών Προγραμμάτων, n.d. Σύσταση, συχώνευση, μετονομασία και κατάργηση Υπουργείων και καθορισμός των αρμοδιοτήτων τους - Μεταφορά υπηρεσιών και αρμοδιοτήτων μεταξύ Υπουργείων [WWW Document]. URL <https://www.mou.gr/el/Pages/eLibraryFS.aspx?item=2516> (accessed 9.23.19).

Παπαϊωάννου,ΕΡΤ 1, n.d. Συνεχίζεται η ροή προσφύγων και μεταναστών στα νησιά του Αιγαίου [WWW Document]. URL <https://www.ert.gr/eidiseis/ellada/politiki/syn-echizetai-i-roi-prosfygon-kai-metanaston-sta-nisia-toy-aigaiou> (accessed 9.23.19).

Ποιά είναι η διαδικασία παροχής ασύλου. Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη.http://asylo.gov.gr/?page_id=107 (τελευταία πρόσβαση: 9.23.19).

Ποιά η Διαφορά Ανάμεσα στον Πρόσφυγα και Μετανάστευση. . Περιφερειακό Κέντρο Πληροφόρησης των Ηνωμένων Εθνών.
https://www.unric.org/el/index.php?option=com_content&view=article&id=27423:lr-lr&catid=38:together
(τελευταία πρόσβαση: 9.23.19).

Τα 10 σημεία του Αβραμόπουλου για την μετανάστευση [WWW Document], n.d. URL <https://www.onalert.gr/uncategorized/ta-10-simeia-tou-avramopoulou-gia-tin-metansteysi/116793/> (accessed 9.23.19).

Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη Γενική Γραμματεία Μεταναστευτικής Πολιτικής, Υποδοχής και Ασύλου Υπηρεσία Ασύλου, n.d. Ποιος μπορεί να κάνει αίτηση [WWW Document]. URL http://asylo.gov.gr/?page_id=103 (accessed 9.23.19).

Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη Γενική Γραμματεία Μεταναστευτικής Πολιτικής, Υποδοχής και Ασύλου Υπηρεσία Ασύλου, n.d. Υπηρεσία Ασύλου [WWW Document]. URL http://asylo.gov.gr/?page_id=589 (accessed 9.23.19).